

ČASOPIS
ZAMESTNANCOV
š. p. LESY SR
BANSKÁ BYSTRICA
február 2008

2 Lesník

Úspešne zavřená
certifikácia

Lesníci hrajú v rámci
rezortu prím

Záujem o dražby
dreva stúpa

Téma mesiaca:
LESNÍCKE A DREVÁRSKE MÚZEUM

Lesník,

časopis zamestnancov štátneho podniku LESY Slovenskej republiky, Banská Bystrica

redakčná rada

Ing. Ján Mičovský, CSc.,
Ing. Jozef Marko,
Ing. Lucia Hanková,
Ing. Rudolf Bruchánik, PhD.,
JUDr. Milan Vančo,

predseda redakčnej rady

Ing. Jozef Djubek

výkonný redaktor

Mgr. Peter Gogola,
www.lesy.sk,
e-mail: peter.gogola@lesy.sk

rada stálych prispievateľov

Ing. Július Burkovský, Jiří Junek,
Ing. Radoslav Lorko,
Ing. Igor Vizslai,
Ing. Boris Pekarovič,
Dáša Pavlovičová,
Ing. Jaroslav Kobza,
Ing. Jozef Sokol, Jozef Šabo,
Ing. Ľuboš Tuľák, Ing. Marcel Fiala,
Ing. Ladislav Dochán,
Roman Podolinský, Ing. Ján Bulla,
Ing. Marek Tabernaus,
Ing. Peter Patay, Ing. Ján Vavrek,
Dušan Dávid, Ing. Jozef Štaško,
Rudolf Halák, Ing. Karol Volentier,
Martin Matys

grafická úprava

Mária Gálová, Miloš Sedláček
Národné lesnícke centrum,
T. G. Masaryka 22, 960 92 Zvolen

náklad: 3000 výtlačkov

foto obálka

Peter Gogola
*Moderátor relácie Halali Ľubo Kľúčik
spovedá lesníka vo výslužbe
Jána Pšidu.*

adresa redakcie

Námestie SNP č.8,
975 66 Banská Bystrica,
Tel.: 048/434 42 78,
Fax: 048/434 41 91

registrácia

MK SR B 13 r. č. 3821/2007
zo dňa 1.8.2007

14

24

Obsah

2 Obsah

3 Editorial

Spýtali sme sa...

Téma mesiaca:
Lesnícke a drevárske múzeum

4 História slovenského lesníckeho a drevárskeho múzejníctva

6 Rozhovor s vedúcou múzea
Mgr. Ľubicou Miľanovou

7 Kalendárium výstav 2008

8 Prevencia kriminality v lesnom hospodárstve

9 Stratégia rozvoja š. p. LESY SR pre roky 2008 -2017
Kam bude kráčať štátny podnik LESY SR v ďalšom desaťročí

10 Certifikácia zavŕšená !

11 Etudy z dreva

12 Lesníci hrajú v rámci rezortu prím
Ďalšia aktivizácia lesníckych PR v roku 2008

13 LESY Slovenskej republiky – Lesy pre všetkých
Vedenie štátneho podniku schválilo novú koncepciu práce s verejnosťou
„Ples v opere“ na lesnícky spôsob

14 Darcovia krvi v našich radoch

Otvorenie staronovej lesnej správy v Brusne

15 „Povedzme si, čo chceme a čo nie“
Vedúci Lesnej správy Duchonka
Ing. Dušan MIKUŠ

16 Ohryzové dreviny - jedna z ciest ochrany lesných kultúr

17 Andrej Kmeť – 100. výročie smrti

18 Ocenenie v pravých rukách
Výrad ako na „Dolniakoch“

19 Budapeštianska FeHoVa 2008 (Zbrane, Rybárstvo, poľovníctvo)

20 Prienik uhlov
Dokedy treba trápiť lesníka? Preradíme tam inžinierov...
Na pni nie!

22 Poriadok v hlavách i v lese
Dnes z LS Sirk

23 Stromy extra: Sekvoja z osady Horňany

24 Záujem o dražby stúpa
V roku 2007 sa najlepšie predávali buk, dub, smrekovec, orech čierny a jaseň

26 Fínske inšpirácie – 1. časť

28 IV. ročník Novoťských furmanských dní

Právne okienko

29 I. Prehodnoťte svoj postoj
Prírode blízke obhospodarovanie lesa

30 Alternatívna metóda HÚL – tvorba LHP na podklade prevádzkovej inventarizácie – 2. časť

31 Živo v skanzene
Atmosféra lesníckej samoty
Víkend na lesníckej chate

32 Banskobystrická stopa SNP
Naši opäť bodovali, alebo Oravskí lesníci sa prezentujú aj medzinárodne

33 Deti sú skrátka zlaté
O folkloristke Ing. Alene ĎURKOVIČOVEJ
Tavič železa s láskou k prírode

34 Neobjasnené posolstvo

35 Prepáčte, ak sa mýlim...
Hovorme s verejnosťou, očakáva to od nás
Prečo mám rada les

36 Križovka

Uveríte?

37 Filokartia
Poľovnícky receptár

38 Pre deti

39 Kalendár podujatí
Životné jubileá

40 - 41 °C

Lepšie sa je opýtať, ako nevedieť. Diskusia o zmysluplnosti zvýšenia nákladu Lesníka na tritisíc kusov priniesla argument v jeho prospech v tom, že časopis má potenciál šíriť dobré meno podniku aj v rodinách zamestnancov. A tak sa zrodil nápad na anketovú otázku (výber z odpovedí vid' nižšie). Počet odpovedí a ich znenie bolo príjemným zistením, potvrdzujúcim naše domnienky. Z bežná jeden a pol stovky odpovedí bolo len päť lakonických „nie“. Väčšina obsahovala informáciu, že Lesník neostáva kdesi na polici v kancelárii lesnej správy či ústredia odštepného závodu. Dozvedeli sme sa, že náš časopis s obľubou čítajú manželky zamestnancov, susedia, priatelia, dôchodcovia, študenti i deti školou povinné. Ak vydavatelia týždenníkov tvrdia, že ich časopis číta v priemere „dva a pol čitateľa“ na jeden výtlačok, máme dôvod si myslieť, že s Lesníkom to nebude inak. A to je zistenie, ktoré nás teší.

Prijemné čítanie vám praje

Peter Gregus

Spýtali sme sa:

Číta časopis Lesník aj niekto z Vašich priateľov alebo členov rodiny?

Anketa

Ing. PAVEL ZLEVSKÝ, referent poľovníctva a lesoturistiky OZ Krupina

Vždy si rád prečítam časopis Lesník, lebo informácie sú podané na profesionálnej úrovni. Moja oblasť je poľovníctvo a lesoturistika, tu čerpám námety a vedomosti do budúcnosti. Oblasť výroby a riadenia lesníckej práce je tiež zaujímavá. Rodinných príslušníkov zaujíma oblasť poľovníctva a prezentácie Lesov SR na verejnosti. Časopis radi prelistujú a sú radi, že majú v dome lesníka!

Ing. MÁRIA GÉCIOVÁ, vedúci ekonomiky OZ Košice

Áno, Lesník číta pravidelne aj môj manžel, občas je aj drobným prispievateľom. Úroveň časopisu hodnotíme obaja vysoko. Možno by som privítala rubriku, v ktorej by sa naši zamestnanci prezentovali svojimi koničkami, ktoré sú častokrát netypické a dozvedáme sa o nich náhodou pri rôznych stretnutiach.

DUŠAN KOVAL, referent ekológie OZ Sobrance

Časopis číta celá rodina, t. j. dvaja synovia a manželka. Niekedy aj susedia.

Ing. BOTTO, technik LS Muráň, OZ Revúca

Časopis Lesník z rodiny ani nikto z priateľov nečíta. Chodili nám dva výtlačky na LS a boli sme sedemnásti, tak časopis bol len na správu. Dnes prišiel každému jeden výtlačok. Berieme ho domov, lebo manželka sa zaujíma o moju prácu a je veľká milovníčka lesa a prírody.

Ing. KATARÍNA CHVÁLOVÁ, riaditeľka OZ Semenoles

Áno, u nás je naj fanúšik Lesníka moja 75-ročná mama, ktorá ho zodpovedne prečíta od začiatku do konca. Niekedy ma potom

úplne prekvapí svojimi postrehmi. Potom si ho prečítajú deti, ale len to, čo ich zaujme a syn si pravidelne vypisuje „lesnícke“ vtipy. A niekedy si ho požičiavajú návštevy, ktoré ho zbadajú pri návšteve, či už v práci, alebo aj doma.

MÁRIA VIZVÁRYOVÁ, účtovníka OZ Šaštín

Časopis Lesník číta u nás celá naša rodina. Dedko ako bývalý zamestnanec OZ Šaštín, ktorý u lesov odpracoval 42 rokov číta Lesník od A - Z. Zaujímá ho všetko dianie. Dcéra sa ihneď vrhne na krížovku, vnučka zase súťaží. Ďakujeme Vám za náš Lesník.

Ing. JÁN ŠVANČARA, vedúci OULČ, GR LESY SR

Skoro pravidelne nosím časopis domov a okrem manželky si ho veľmi rád prečíta aj môj bývalý kolega t. č. na zaslúženom dôchodku z jednoduchoho dôvodu – stále sa cíti byť našom kruhu, nestráca kontakt s LSR a lesmi vôbec.

Ing. ROMAN ĎURIŠ, poľovní referent a referent lesoturistiky OZ Levice

Nakoľko i moja manželka má lesnícke vzdelanie, rada si prečíta články v časopise LESNÍK. Veľa známych a spolužiakov prispieva do tohto časopisu a je vždy zvedavá na každé nové číslo. Rovnako i naša najmladšia dcéra Lenka /13 rokov/ inklinuje k prírode a spolu si čítame niektoré články hlavne tie o ochrane lesa, lesnej pedagogike a hrách. Nakoľko často chodíme na túry do prírody, veľa miest z Vašich článkov poznáme.

Ing. JÁN ŠARÍK, referent vnútornej správy OZ Slovenská Ľupča

Časopis Lesník si zo záujmom prelistujú a niečo aj prečítajú moji priatelia a známi, keď majú tú možnosť, hlavne pri návštevách. Mojm detom sa veľmi páči rubrika hobby a rubrika pre deti. Veľmi zaujímavá je pre všetkých aj rubrika fotoriport

Ing. SLAVKA SISIKOVÁ, odbor správy majetku a majetkových vzťahov GR BB

Bývalá spolužiačka Ingrid, ktorá pracuje v nomenovanej agentúre. Po prečítaní časopisu na stránke Lesov SR, š.p. si ho chcela objednať a uchovávať v printovej podobe.

JOZEF LUPTÁK, referent BTS, PO, OaO OZ Kriváň

Lesník čítame celá rodina, aj niektorí priatelia, ktorým nie je ľahostajný les a životné prostredie. Časopis má slušnú úroveň, viac by mal informovať o vonkajšej prevádzke a jej problémoch (život horárov a ich rodín , práca živnostníkov v lese a pod).

Ing. ZDENKA KOUBEKOVÁ, personalista-mzdová účtovníčka OZ Drevárskej výroby

Lesník číta pravidelne môj manžel, ktorý pracuje v oblasti ochrany prírody, ale aj náš syn, ktorý má k lesu a prírode blízky vzťah.

PhDr. LÝDIA HASÁKOVÁ, finančník OZ Šaštín

Pravidelne nosím časopis domov mamke. Rada ho číta. Nakoľko sme celé rodina lesníkov, vždy tam nájdeme mnoho zaujímavého.

Ing. MARGARÉTA HORŇIAKOVÁ, hlavný účtovník OZ Krupina

Áno čítam, aj celá naša rodina. Časopis obsahuje zaujímavé články o nás lesníkoch a lesoch. Veľa sa v ňom dozvieme o dianí v našom rezorte. Je pre mňa zaujímavý.

Ing. PETER GRÓF, OZ Levice

Áno, časopis lesník čítam pravidelne, keď ho prinesiem domov prečíta si ho aj môj otec (číta všetko, aj odborné veci) a prečíta si ho aj priateľka (odborné nečíta, ale číta si články - práce s verejnosťou, históriu, lesnú pedagogiku, keďže je študentka pedagogickej fakulty).

Ing. ANNA GREGUSOVA, mzdový účtovník OZ Čadca

Časopis Lesník čítajú aj moji

členovia rodiny, pravidelne si ho zapožičiam domov, a zaujímavé články sa u nás čítajú a rozoberajú. Veľa vecí z toho časopisu použila i moja dcéra pri prácach z biológie a geografie na pedagogickej fakulte.

Ing. RÓBERT KIŠ, referent ekológie a lesoturistiky OZ Trenčín

U nás čítajú časopis Lesník všetci členovia rodiny. Postup prebieha podľa prísne stanovenej hierarchie. Najskôr hlava rodiny, pretože má náskok pred ostatnými v rámci distribúcie. Potom nasleduje starý otec, následne manželka prehľadne recepty a posledné deti, ktoré „prečítajú“ veľkú časť obrázkov s pomocou nožníka.

Ing. BRANISLAV PETRO, Správca Informačného Systému OZ Slovenská Ľupča

Áno, časopis Lesník nosím môjmu starému otcovi, je horár na dôchodku a prečíta ho vždy od A po Z.

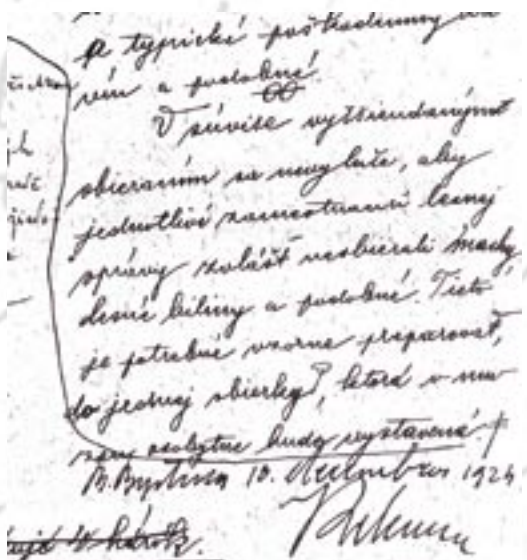
Ing. JÚLIUS PILIAR VORŠ - cenár, kalkulant, Odbor financií a cien

LESY SR, š. p., Banská Bystrica

Číta celá rodina. Manželka dokonca podrobnejšie ako ja a to nie je lesníčka. A najmladší člen rodiny tiež – dcérka Julianka (6), ak to môžem nazvať čítaním, keďže dokáže prečítať jednoduchšie nadpisy a slová a viac ju zaujímajú obrázky a detský kútik. Priatelia si tiež radi prelistujú a prečítajú niektoré články, pokiaľ majú tú možnosť na návšteve u nás doma.

Ing. LADISLAV BIHARI, správca Informačného systému OZ Žilina

Samozrejme, doma si ho prečíta manželka, potom putuje k rodičom. No a keď k nám niekto príde a vidí ho, tak samozrejme sa pýta čo to je a aspoň časopis prelistuje. Som rád že existuje takéto vlastné periodikum.

Časť rukopisu Júliusa Bartáka (10. decembra 1924, ŠABB)

História slovenského lesníckeho a drevárskeho múzejníctva

Mária ROŠKOVÁ

Slovenské lesnícke a drevárske múzejníctvo má za sebou zložitú a strastiplnú cestu. Prvá etapa tejto cesty začína ustanovením Lesníckeho múzea pri Zemeľskom múzeu v Bratislave, druhá založením samostatného Lesníckeho a drevárskeho múzea vo Zvolene, tretia etapa pokračuje v Antole (dnes Svätý Anton) a štvrtá etapa činnosti je spojená s návratom Lesníckeho a drevárskeho múzea na zakladajúcu pôdu do Zvolena. Jednotlivé etapy histórie slovenského lesníckeho a drevárskeho múzejníctva sa od seba líšia svojou dĺžkou a „obtiaznosťou“. Poďme si ich priblížiť.

PRÍPRAVNÉ OBDOBIE A LESNÍCKE MÚZEUM V BRATISLAVE (1. etapa)

Prvé snahy o založenie lesníckeho múzea sa datujú už od prvej polovice 20. rokov 20. storočia. Aktivity vychádzali priamo z Riaditeľstva štátnych lesov a majetkov v Banskej Bystrici, ktoré vyjadrilo svoju vôľu založiť lesohospodárske múzeum nariadením č. 12762/924 z konca roku 1924 (ŠABB). O rok neskôr vrcholil úsilie vedenia štátnych lesov o sústredenie budúcich zbierok a exponátov v Banskej Bystrici. Pôvodcom myš-

Z expozície Lesníckeho múzea v Bratislave

Lesnícke a drevárske múzeum

Různé zprávy.

Pozvání na I. řádnou valnou hromadu Lesnického Musea

při Československém Zemědělském Museu, která se bude konati v pondělí dne 16. května 1927 o 10 hod. dopol. v Zemědělské radě v Praze, Václavské nám. čís. 54.

Pořad jednání:

1. Zahájení.
 2. Zpráva o dosavadní činnosti.
 3. Schválení jednacího řádu.
 4. Volby.
 5. Volné návrhy.
- (Vonné návrhy musí býti podány písemně nejméně týden před valnou hromadou Ústřednímu výboru Lesnického Musea v Praze, Smíchov, Zahradka Kinských čís. 97.)

Lesnické Museum.

Dr. Ing. K. Šiman v. r., t. č. předseda.

Ing. Jaroslav Trnka v. r., t. č. pokladník.

Jan Frič v. r., t. č. jednatel.

Pozvánka na 1. valné zhromaždenie LM

lienky o založení múzea bol Július Barták, účtovný revízor riaditeľstiev štátnych lesov a majetkov. Ten pokladal lesnícke múzejné zbierky o. i. za najúčinnější prostriedok „**k dosiahnutiu žiaducných praktických vedomostí pre lesnícky dorast a ku zdokonaleniu každého lesníka**“. Na pôde banskobystričského riaditeľstva jednotlivé lesné správy sústreďovali „**veškeré už sbierané a pre múzeum určené predmety**...“ (obežník Riaditeľstva ŠLM, 30. 7. 1925, ŠABB). Iniciatívu vo veci založenia lesníckeho múzea však nakoniec prevzali odborné

pracoviská Československého zeméľského múzea v Bratislave, kde dostalo lesnícke múzeum na Slovensku svoju prvú inštitucionalizovanú podobu.

Prvé kroky siahajú do Prahy, kde bol zo zástupcov Ministerstva zeméľstva, Českého odboru Zeméľskej rady, Matice lesníckej a Ústrednej jednoty československého lesníctva zložený ústredný výbor lesníckeho múzea, ktorý bol schválený 16. mája 1927 na prvom valnom zhromaždení Lesníckeho múzea v Prahe. Na tomto valnom zhromaždení boli zvolené i miestne výbory

pre jednotlivé lesnícke múzeá v Čechach, na Morave a Sliezske, Slovensku a Podkarpatskej Rusi, ktorých úlohou bolo starať sa o **zachovanie lesníckych pamiatok** a lesníctva na svojom území.

Lesnícke múzeum bolo samostatnou zložkou Zemedel'ského múzea v Bratislave, organizačne bolo začlenené do Československého zemedel'ského múzea v Prahe.

Lesnícke múzeum, spolu so Zemedel'ským múzeum bolo slávnostne otvorené 4. mája 1930, kedy boli sprístupnené aj expozície. Lesnícke múzeum v ďalších rokoch svojho trvania v Bratislave prešlo viacerými organizačnými zmenami. Tou poslednou, ktorá viedla k zániku múzea v Bratislave, bolo vytvorenie celoslovenského múzea s vlastivedným zameraním, dôsledkom čoho bolo vyčlenenie poľnohospodárskych, lesníckych, poľovníckych zbierok.

Lesnícke múzeum v Bratislave bolo prvým odborným múzeum tohto druhu na Slovensku. Vybudovanie pomerne bohatého zbierkového fondu, prevažne lesníckeho a poľovníckeho zamerania, ktorý v predvojnových rokoch presiahol počet 5 000 kusov je výsledkom dobrej spolupráce medzi pracovníkmi múzea a širokým okruhom spolupracovníkov združujúcich sa v spolku Lesníckeho múzea. Najväčšiu zásluhu na založení Lesníckeho múzea a jeho dosiahnutých výsledkoch mal správca múzea Ing. Miloš Jurkovič a predseda Miestneho výboru múzea Ing. Juraj Martinka, ktorí sa svojim iniciatívnym prístupom k múzejníckej práci v oblasti dokumentácie lesníctva, poľovníctva, ale i drevárstva (ktoré sa v tom období chápalo ako doplnok lesníctva hovoriaci o možnostiach využitia vyťaženého dreva ako suroviny) a výbornou spoluprácou zaslúžili o rýchly odborný rast múzea a vybudovanie zbierkového fondu.

Poslednou zmenou, ktorá viedla k zániku múzea v Bratislave, bolo vytvorenie celoslovenského múzea s vlastivedným zameraním, dôsledkom čoho bolo vyčlenenie poľnohospodárskych, lesníckych, poľovníckych zbierok.

LESNÍCKE A DREVÁRSKE MÚZEUM VO ZVOLENE I (2. etapa)

Na základe organizačných zmien v sieti múzeí začínajú začiatkom 50-tych rokov silnej požiadavky o utvorenie samostatného Lesníckeho a drevárskeho múzea s celoslovenskou pôsobnosťou. Potreba zriadiť lesnícke a drevárske múzeum na Slovensku vyplývala z bohatej tradície lesníctva a drevárstva. Iniciatíva vychádzala znovu z Ministerstva pôdohospodárstva. Riaditeľ Pôdohospodárskeho archívu pán Barták pri rôznych príležitostiach poukazoval na potrebu zriadiť celoslovenské lesnícke a drevárske múzeum. Túto myšlienku podporoval aj profesor Balaša, pracovník Krajského múzea v Banskej Bystrici. O zriadení Lesníckeho a drevárskeho múzea vo Zvolene, kde sú sústredené významné pracoviská lesníckeho a drevárskeho zamerania sa začína hovoriť už v roku 1953. Prednosta Zoologického ústavu VŠLD Ing. Ján Madlen bol požiadaný, aby sa ujal vedenia nozriadovaného múzea. Z listu riaditeľa Pôdohospodárskeho archívu Ing. Madlenovi zo dňa 11. decembra 1953: **„Táto ochota podujatia špeciálnych vedeckých úloh pre lesnícky a drevársky sektor je význačná preto, že zriaďované lesnícko-poľovnícko-drevárske múzeum sektor lesníctva a drevárstva veľmi**

potrebuje a vyplní sa značná medzera na vedeckom poli múzejníctva, pretriasaná na mnohých poradiach Pôdohospodárskeho archívu, Povereníctva pôdohospodárstva, Povereníctva lesov a drevárskeho priemyslu a Zväzu slovenských múzeí so sídlom v Košiciach.“

Snaha o vytvorenie celoslovenského lesníckeho a drevárskeho múzea vyvrcholila 10. júla 1954, kedy Kolégium povereníka kultúry na svojom zasadnutí schválilo zriadenie celoslovenského Lesníckeho a drevárskeho múzea vo Zvolene. Pre rozvinutie pracovných, akvizíčných i výstavných aktivít

ho lesníctva. V roku 1956 Československá akadémia vied vyhlásila Lesnícke a drevárske múzeum vo Zvolene za vedecké pracovisko, čo bolo významným ocenením jeho práce.

Z dôvodu rekonštrukcie Zvolenského zámku musela byť v roku 1957 expozícia pre verejnosť uzavretá, neskôr rozobratá a zbierkové fondy umiestnené v nevyhovujúcich priestoroch na rôznych miestach zvolenského okresu.

Po uzatvorení expozícií múzea z dôvodu generálnej opravy Zvolenského zámku práca v Lesníckom a drevárskom múzeu neprestala. Ďalej sa pracovalo na zbere materiálu pre

Z expozície LDM na Zvolenskom zámku - entomológia

dostalo priestory na Zvolenskom zámku.

Základom zbierkového fondu sa stali bratislavské zbierky, ktoré neboli zničené počas vojny. K nim v krátkom čase pribúdali ďalšie, aby sa už v máji 1955 mohli pracovníci múzea predstaviť expozíciou prezentujúcou základné odborné zameranie. Veľkú pozornosť venovali vedecko-výskumnej práci. Počas sedemročnej existencie múzea vo Zvolene pracovali na 23 výskumných úlohách. V roku 1961 začalo múzeum vydávať Zborník prác Lesníckeho a drevárskeho múzea, v ktorom uverejňovalo príspevky k štúdiu histórie lesníctva a drevárstva na Slovensku.

Lesnícke a drevárske múzeum vo Zvolene aj za pomerne krátky čas svojho trvania a s malým počtom pracovníkov, ktorých viedol Ing. Madlen, vykonalo veľké množstvo práce. Pripravilo množstvo krátkodobých výstav, besied, prednášok a zbierkové fondy sa rozšírili o 1960 predmetov. V Habrovci začalo budovať Prírodný pamätník slovenské-

novú expozíciu a historickú dokumentáciu. K obohateniu zbierok prispeli lesné závody v Šaštíne, Pezinku, Topoľčiankach, Banskej Štiavnici, Krajská správa lesov v Banskej Bystrici, Vysoká škola lesnícka a drevárska vo Zvolene (dnes Technická univerzita), Lesnícka technická škola v Banskej Štiavnici, Výskumné ústavy lesnícke v Banskej Štiavnici, drevospracujúce závody Bučina vo Zvolene, Smrečina v Banskej Bystrici a mnoho ďalších. Využívali sa všetky formy kultúrno-výchovnej práce, aby sa múzeum naďalej dostávalo do povedomia verejnosti.

Činnosťou a rozvojom Lesníckeho a drevárskeho múzea sa zaoberala aj Rada MsNV vo Zvolene. Na svojom zasadnutí 13. júna 1962 vydala Dokument o rozvoji Lesníckeho a drevárskeho múzea vo Zvolene. V dokumente sa zdôrazňuje potreba umiestniť Lesnícke a drevárske múzeum, riaditeľstvo, historickú dokumentáciu a muzeálnu expozíciu v priestoroch Zvolenského zámku.

Z archívnych materiálov vyplýva, že sa s odchodom múzea zo Zvolena neuvažovalo, ale keďže umiestnenie zbierok bolo nazoj nevyhovujúce nakoniec dochádza roku 1962 k ich dočasnému premiestneniu do Antola, kde sa uvoľnili priestory slúžiace predtým výkupnému závodu ako sklad obilia.

Umiestnenie Lesníckeho a drevárskeho múzea v Antole sa považovalo za dočasné a po vytvorení vhodných podmienok sa uvažovalo s návratom do Zvolena, do priestorov opraveného Zvolenského zámku. Toto sa však neuskutočnilo, pretože Zvolenský zámok dostala do užívania Slovenská národná galéria, ktorá v ňom umiestnila svoje umelecko-historické zbierky.

LESNÍCKE, DREVÁRSKE A POLOVNÍCKE MÚZEUM V ANTOLE (3. etapa)

Po niekoľkoročnom nevhodnom uskladnení v nevyhovujúcich priestoroch Zvolenského zámku a štátnom kaštieli v Divine boli zbierky roku 1962 premiestnené do kaštiela v Antole, v ktorom sa nachádzali predmety pôvodného interiéru kaštiela patriace rodinám Koháry- Coburg.

Ešte v tom istom roku bola otvorená dočasná lesnícka expozícia. Po presťahovaní zbierok do Antola sa začína s inštaláciou dočasnej expozície, ktorá bola sprístupnená 1. decembra 1962. Múzejná expozícia nie je iba jedinou formou práce, preto si múzeum dáva do programu výskum, prehlbovanie a systematické spracovávanie lesníckej a drevárskej histórie, oboznamovanie verejnosti s výsledkami svojej práce. Aj z týchto dôvodov sa vytvorilo oddelenie pre históriu a dokumentáciu, ktoré existovalo ako vysunuté pracovisko vo Zvolene. To to riešenie vychádzalo aj z požiadaviek zvolenských predstaviteľov lesníckej a drevárskej vedy a praxe.

Pôsobenie múzea v Sv. Antone je poznačené nejednotnosťou názorov na jeho umiestnenie v kaštieli. Objavujú sa protichodné názory na jeho zotrvanie v Sv. Antone, pričom výraznejšie sú snahy o návrat múzea do Zvolena. Uvedené rozpory sa prejavili i v činnosti múzea, hlavne vedecko-výskumnej a prezentačnej. Počas pôsobenia múzea v Sv. Antone, v rokoch 1962 – 1992, múzeum pripravilo do 30 krátkodobých výstav, drevárska expozícia sa raz prebudovala, lesnícka expozícia zostala nezmenená. Zbierkový fond sa rozšíril približne o 4 000 ks, pričom najväčšiu zásluhu má drevárske oddelenie, ktoré akvizíciu činnosť vyvíjalo pri príprave expozícií. Múzeum v Sv. Antone pokračovalo vo vydávaní Zborníka prác Lesníckeho a drevárskeho múzea a pripravilo i iné edičné tituly. Najväčšiu zásluhu na vedecko-výskumnej a prezentačnej práci múzea mal Ing. Jozef Urgela, ktorého meno je spojené aj s úsilím o návrat lesníckeho a drevárskeho múzea do Zvolena.

Celkovo možno konštatovať, že i keď sa počas antolského pôsobenia múzea urobil značný kus práce v múzejnej dokumentácii lesníctva, drevárstva a poľovníctva, boli tu zjavné nedostatky spôsobené priestorovými možnosťami, personálnym obsadením a hlavne pripravovanou delimitáciou lesníckej a drevárskej zložky. Umiestnenie lesníckej a drevárskej expozície v spojení s pôvodným interiérom kaštiela a poľovníckymi trofejami sa ukázalo nevhodné, bez akejkoľvek väzby.

LESNÍCKE A DREVÁRSKE MÚZEUM VO ZVOLENE II (4.. etapa)

Už pri zakladaní Lesníckeho a drevár-

skeho múzea roku 1954 sa vychádzalo zo skutočnosti, že vo Zvolene sú sústredené pracoviská lesníckeho a drevárskeho zamerania, čo bolo i dôvodom uvažovať o návrate múzea do Zvolena.

Zvolen, v ktorom sídlili také inštitúcie ako Lesnícky výskumný ústav, Lesoprojekt, Ústav pre výchovu a vzdelávanie pracovníkov lesného a vodného hospodárstva, Technická univerzita, Stredná priemyselná škola drevárska a najväčší drevársky kombinát v Európe Bučina, bolo iste najvhodnejším kandidátom pre umiestnenie takej inštitúcie akou je Lesnícke a drevárske múzeum.

Pre odčlenenie lesníckej a drevárskej zložky z Antola boli uvádzané tieto dôvody: izolovanosť obce Antol od odborného diania v lesníckej a drevárskej oblasti, nedostatočné priestory pre umiestnenie všetkých zložiek – lesníctva, drevárstva, poľovníctva a pôvodného interiérového vybavenia a obsahová nesúrodosť expozícií. Snahy o návrat múzea do Zvolena sa objavujú počas celej existencie múzea v Antole. Nakoniec vyústili do podoby pričleniť lesnícku a drevársku zložku ku Vlastivednému múzeu vo Zvolene.

K samotnej delimitácii sa pristupuje v roku 1992. Organizačne bola lesnícka a drevárska zložka začlenená ako lesnícke a drevárske oddelenie a zaradená medzi ostatné oddelenia Vlastivedného múzea vo Zvolene. Od tohto okamihu Vlastivedné múzeum (založené roku 1942) dokumentuje okrem regionálnej histórie aj históriu lesníctva a drevárstva v celoslovenskom meradle. Prvýkrát sa verejnosti na zvolenskej pôde predstavili roku 1993 spoločnou výstavou Od stromu po výrobok – kolárstvo. V nasledujúcich rokoch už pripravovala každá zo špecializačných zložiek múzea samostatné výstavy. Začiatkom roka 1997 dochádza k zmene názvu múzea na Lesnícke a drevárske múzeum, čo korešponduje so zameraním múzea.

Počas svojej existencie malo múzeum rôznych zriaďovateľov, tým posledným je od roku 1999 Ministerstvo pôdohospodárstva SR, ktoré si uvedomilo, že také inštitúcie ako je celoslovenské Lesnícke a drevárske múzeum, jediné svojho druhu na Slovensku, patrí do jeho pôsobnosti. Rokom 2005 však začína kritické obdobie pre múzeum. Z dôvodu racionalizácie hospodárenia sa Lesnícke a drevárske múzeum stáva nadbytočným a uvažuje sa o jeho zrušení. Nakoniec je od 1. januára 2006 pričlenené k Múzeu vo Svätom Antone ako jeden z jeho útvarov. Od zriaďovateľa dostáva v roku 2006 príspevok na činnosť krátený na 1/3 oproti pôvodnému rozpočtu. Múzeum sa podarilo prežiť len vďaka Múzeu vo Sv. Antone a vďaka finančným príspevkom rôznych, prevažne lesníckych inštitúcií.

Ministerstvo pôdohospodárstva rozhodlo roku 2007 o pričlenení Lesníckeho a drevárskeho múzea k Lesom SR, š.p. Začína sa ďalšia podetapa v existencii lesníckeho a drevárskeho múzejníctva na Slovensku. Znovu sa potvrdilo, že sú to lesníci, ktorí si vážia históriu a uvedomujú si, že bez minulosti nemôže byť budúcnosť. Koleso histórie nás teda vrátilo o 100 rokov dozadu, keď o zachovanie pamiatok lesníckej histórie začali intenzívne bojovať lesníci v Čechách i na Slovensku. Je to akési memento, na ktoré budeme myslieť a ktoré nás bude posúvať ďalej v odkrývaní histórie lesníctva, drevárstva i histórie spoločnosti zvolenského regiónu. ■

Ing. Mária Rošková

Lesnícke a drevárske múzeum vo Zvolene

Rozhovor s vedúcou múzea Mgr. Ľubicou Miľanovou

Peter GOGOLA

Historická veda je múza, ktorá nebozkáva len tak hocikoho. Čo vás priviedlo, lepšie povedané prilákalo k štúdiu histórie?

Dodnes neviem či ma skutočne bozkala.... História ma jednoducho fascinovala od malička. Poznáte ten pocit, keď sa rozpráva napr. o stredoveku a vy si predstavujete ako to všetko skutočne bolo a uvažujete aké by to bolo úžasné keby ste sa tam mohli na chvíľu preniesť „teleportovať“ ako hovorí môj syn. Myslím, že to bola najmä zásluha môjho starého otca, ktorý mi rozprával ako zbieral a zachraňoval na smetisku v jeho rodnej obci staré listiny kráľa Belu IV. z 13. storočia kam sa dostali pri radikálnom upratovaní Miestneho národného výboru. Bývala som pod románskym kostolom a jeho veža a hodiny boli pre moju detskú časovú i priestorovú orientáciu nesmierne dôležité až symbolické. A keď tatík ako som hovorila starému otcovi (súviselo zo z jeho obdivom k tatičkovi Masarykovi) začal rozprávať o Tatároch a Turkoch, ktorí kostol obliehali a on slúžil ako pevnosť na obranu dedinčanom skoro som nedýchala...

Ako ste sa dostali k práci v Lesníckom a drevárskom múzeu?

Klasickou cestou. Ešte pred štátnicami na Filozofickej fakulte UK v Bratislave v odbore história som našla visieť na nástenke pri prednáškovej miestnosti oznam o tom, že do vtedy Okresného vlastivedného múzea- dnes Lesníckeho a drevárskeho múzea vo Zvolene hľadajú historika. Zúčastnila som sa pohovoru u vtedajšej pani riaditeľky a 1. augusta 1986 som nastúpila do doteraz svojho jediného zamestnania na miesto kurátor – historik.

Ak by sme si trúfli posudzovať úroveň múzeí na Slovensku, kam by sme mohli zaradiť LDM, do tej „lepšej“ alebo „horšej“ časti?

Neviem či by mala byť táto otázka položená mne, aby bola zodpovedaná dostatočne objektívne. Ale dovoľm si jednoznačne odpovedať, že určite do tej lepšej a bez úvodzoviek. Svedčia o tom naše výročné správy o činnosti múzea, vyhodnotenia a štatistické listy plné informácií o počte i kvalite zbierkového fondu, o jednotlivých výstavách a celoslovenských podujatiach, o počte návštevníkov, ale i našich oceneniach.

Čo pokladáte za najväčší doterajší úspech LDM?

Ťažko sa mi k tejto otázke vyjadruje. Osobne pokladám za najväčší úspech tohto múzea, že dokázalo prežiť posledné dva roky kedy skutočne išlo o jeho existenciu. Bol to najmä v rukách tohto kolektívu, že ho udrží za každú cenu, čo predstavovalo väčší rozsah a intenzitu práce smerom k verejnosti vykonávanou za mimoriadne finančné ohodnotenie. A samozrejme jednoznačné stanovisko vedenia MSA najmä riaditeľa Ing. Mariána Číža, že ho finančne podporí v prvých mesiacoch roku 2006 keď sme mali nulový rozpočet.

Ale vy ste mal zrejme na myslí skôr odborný úspech, ktorý zarezonoval v múzejnej

a kultúrnej obci Slovenska. Myslím, že to bola naša spoločná publikácia Od lesov kráľovských k lesom štátnym – kniha ktorú pripravilo LDM pre Lesy SR š.p. v roku 2003 a ktorá získala cenu časopisu Pamiatky a múzeá. Jej najväčším úspechom však je, že ju ľudia stále vyhľadávajú, pýtajú sa na ňu v múzeu, požiavajú si ju v našej knižnici, odvolávajú sa na ňu v odbornej literatúre a chcú si ju kúpiť.

Aká je vaša vzia LDM?

Moderné lesnícke múzeum, v ktorom sa človek môže voľne pohybovať niekoľko hodín v prostredí ponúkajúcom rôzne formy výstavných prezentácií ale aj odborné služby z oblasti múzejnej dokumentácie histórie lesníctva a drevárstva a vývoja prírody a spoločnosti zvolenského regiónu. Môže prechádzať lesníckou a drevárskou expozíciou, prezrieť si tematické výstavné prezentácie, môže využiť ponuku Centra lesníckych odborných služieb (počítačový prístup ku zbierkam, knihám, fotografiám a archívu múzea) a získať akúkoľvek informáciu o histórii a súčasnosti š.p. Lesy SR v jeho informačnej kancelárii. Mal by tu nájsť pokoj na štúdium či odbornú prácu, čas na voľné po-

znávanie a kultúrne vyžitie, čas na oddych, relax ale aj hru v príjemnom prostredí príslušného dvora upraveného do podoby európskeho lesa s historickým náučným chodníkom s funkčnými modelmi lesníckych stavieb, objektov a miest inšpirujúcich sa v prostredí stredného Slovenska. Malo by tu byť malé pódium a hľadisko pre menšie kultúrne podujatia, priestor pre posedenie a rýchle občerstvenie. V centre hlavného mesta lesníctva Zvolena by vznikol nádherný kultivovaný priestor, ktorý sa môže stať reprezentačným miestom nielen š.p. Lesy SR, ale aj celého slovenského lesníctva. ■

PROFIL RESPONDENTA

Mgr. Ľubica Miľanová, nar. 1964, vyštudovala FIFUK v Bratislave, odbor história, pracovala od roku 1986 v Okresnom vlastivednom a od roku 1997 Lesníckom a drevárskom múzeu vo Zvolene ako historička a vedúca spoločenskovedného oddelenia, od roku 2006 vedúca LDM:

Mgr. Ľubica Miľanová

Kalendárium výstav 2008

LESNÍCKE A DREVÁRSKE MÚZEUM VO ZVOLENE

VÝSTAVY

1. Anjeli Vlada Morávka

- výstava popredného slovenského rezbára

január

2. Etudy z dreva IX. – drevená hračka

- je vyvrcholením celoslovenskej súťaže o naj... drevenú hračku
- ide o celoročnú súťaž v tvorbe drobných predmetov z dreva a realizuje sa už po deviaty raz
- témy súťaže – drevená hračka, drobný úžitkový predmet a šperk, bytový doplnok
- sa striedajú v trojročnej periodicite na témy

február - marec

3. Historici slovenského lesníctva

- dokumentuje život a dielo A. Kavuljaka, J. Bartáka, J. Martinku, J. Madlena a P. Korpeľa

apríl – máj

4. Zelený objektív

- vlastná fotografická výstava
- je vyvrcholením celoslovenskej súťaže v dokumentárnej fotografii pre deti základných a stredných škôl na tému „les“

apríl-máj

5. Maturitné práce študentov ZŠŠD

- výstava realizovaná v spolupráci so Združenou strednou školou drevárskou vo Zvolene

máj – jún

6. Prírodovedná výstava Amazónia verzus svet

- výstava atraktívna a návštevníkmi

veľmi vyhľadávaná, prezentujúca exotickú flóru a faunu

jún – júl

7. Speváci v školských laviciach

- prevzatá výstava z Múzea školstva a pedagogiky v Bratislave

jún - júl

8. Desatoro o fujare

- časť z výstavnej prezentácie fujary v Paríži inštalovanej pri zapísaní tohto slovenského hudobného nástroja do zoznamu svetového kultúrneho dedičstva
- inštalovaná v spolupráci so SNM a ÚLUVom

júl - august

9. Drevo v rukách človeka včera a dnes

- výstava prezentujúca ručnú drevársku výrobu v regióne Zvolena a Hontu

september – október

10. Huby

- trojdňová výstava prezentujúca živé práve zozbierané huby
- spojená so súťažou o prinesenie najväčšieho počtu druhov húb a s poradňou pre hubárov

september - október

8. Zvolen v roku 1918

- prezentujúca osobnosti a udalosti Zvolena okolo roku 1918

október – november

9. Vianočné motívy XIX

- výstava s vianočnou tematikou

december

Počas celého roka prebiehajú súťaže (uzávierka do 30. 11. 2008) v dokumentárnej fotografii na tému les **Zelený objektív 2008** a v tvorbe drobných predmetov z dreva **Etudy z dreva X**. Prihláška do súťaže je zverejnená na www.ldmzvolen.sk.

MÚZEUM A. SLÁDKOVIČA V KRUPINE

1. Rytier vzdelanosti Jozef Kozáček a jeho súputníci

- vlastná výstava premiérovaná v LDM (september 2007)

január

2. Premeny hradu Čabrad'

- výstava realizovaná občianskym združením Rondel, ktoré zabezpečuje záchranné práce a čiastočnú rekonštrukciu hradu Čabrad' v Honte

február - marec

3. Príroda objektívom ekológa

- fotografická výstava realizovaná s UEL SAV
- repríza

február - marec

4. Etudy z dreva IX. – drevená hračka

- repríza

apríl – máj

5. Prírodovedná výstava Amazónia verzus svet

- repríza

máj - jún

6. Výstava z Múzea vo Sv. Antone

- realizovaná v spolupráci s Múzeom Sv. Anton

júl - august

7. Rykynčice

- výstava venovaná histórii a ľudovej kultúre obce Rykynčice
- realizovaná v spolupráci s Podpolianskym osvetovým strediskom

august - september

8. Drevo v rukách človeka včera a dnes

- repríza

október - november

9. Historici slovenského lesníctva

- repríza

december

Prevenca kriminality v lesnom hospodárstve

Jozef BRUNČÁK

Stratégia prevencie kriminality v SR na r. 2007 – 2010 ako vládny programový dokument považuje prevenciu kriminality za základ trestnej politiky štátu. Na 12 ministerstvách pôsobia pracovníci prevencie, ktorí zabezpečujú prípravu, realizáciu a hodnotenie preventívnych aktivít v pôsobnosti svojich rezortov. MP SR patrí medzi rezorty, ktoré plnia úlohy vyplývajúce z Programového vyhlásenia vlády SR, všeobecne záväzných právnych predpisov SR, predpisov ES, uznesení vlády SR, dokumentov ES zameraných na stratégiu prevencie kriminality, Európskeho akčného programu boja proti drogovým závislostiam, kontrole drog a iné. Zabezpečuje a informuje občanov o potravinovej bezpečnosti, ochrane zvierat pred ochoreniami a ochrane na úseku pôdneho a lesného hospodárstva.

Pre skvalitnenie práce na úseku preventívnych aktivít vyškolilo ministerstvo pôdohospodárstva v roku 2006 prvých 30 koordinátorov prevencie kriminality, ktorí aktívne pôsobia v organizáciách podliehajúcich ministerstvu. V mesiacoch november a december 2007 bol MP SR a Inštitútom pre verejnú správu organizovaný už druhý rezortný kurz pre koordinátorov prevencie kriminality. Za LESY SR, š.p. boli účastníkmi kurzu 14 pracovníci OZ. Medzi účastníkmi kurzu nechýbali pracovníci KLÚ (3) a OLÚ (3) a MP SR (1). Celkový počet (30) kurzu koordinátorov prevencie kriminality doplnili pracovníci KVPS (8) a ŠVÚ (1). Už zo zloženia účastníkov kurzu je vidieť, že MP SR kladie veľký dôraz na prevenciu kriminality v oblasti lesného hospodárstva. Veď kriminalite treba čeliť ako dennému riziku, cez mobilizáciu spoločenských a individuálnych faktorov. Oblasť, v ktorých sa takéto riziká objavujú je veľa a stretávame sa s nimi na každom kroku. Veď mnohé prípady z obchodu s drevom, poľovníctva, majetkovej a ekonomickej kriminality, korupcie, vandalizmu, počítačovej kriminality, autodopravy, zneužívania

právomocí, porušovania ustanovení lesného zákona, zákona o správe majetku štátu, čiernych stavieb, klientelizmu, verejného obstarávania, výberových konaní, majetkových podvodov, odpadového hospodárstva, šikanovania a mnohé ďalšie to potvrdzujú a len poukazujú, že lesné hospodárstvo nie je v tomto smere výnimkou. Zaujímavá by bola komplexná analýza priestupkov v rezorte a jej ekonomický a spoločenský dopad.

Nevyhnutnosť osobitného prístupu k prevencii kriminality si uvedomujú jednak vládni predstavitelia, ale aj všetci občania. Normálne sociálne správanie, rešpektovanie zákonov a človeka ako takého je cieľom. Zákon o prevencii kriminality je v legislatívnom programe vlády na rok 2008.

Prijatie zákona je oneskorené, nestihla ho prijať ani minulé vládne, jeho 3 verzie, ktoré boli pripravené, potvrdzujú zložitosť celej problematiky, ktorú rieši. Zákon upraví i postavenie koordinátorov prevencie kriminality. Absolventi akreditovaného kurzu sú presvedčení o opodstatnenosti vynaložených finančných prostriedkov a že takto zhodnotený ľudský kapitál prinesie firme a spoločnosti prostredníctvom ich činnosti primeraný ošoh.

O úspešnosť a hladký priebeh uvedeného kurzu sa vo výraznej miere pričínala JUDr. Vaňová z MP SR. Akreditovaný kurz mal vysokú odbornú úroveň. Veď prednášali naslovovzati odborníci z Policajnej akadémie, Prezídia PZ SR, sekretariátu Rady vlády pre prevenciu kriminality a MP SR. Úspešné zvládnutie záverečnej skúšky absolventmi potvrdilo ich zodpovedný prístup k štúdiu. Osvojené vedomosti sú dobrým predpokladom ich využitia v praktickom uplatnení. To, že pole pôsobnosti je široké a zníženie kriminality aj v našom rezorte je potrebné, netreba nikoho presvedčať. ■

Ing. Jozef Brunčák, OZ Námestovo

Potreba vytvoriť dokument strategického a koncepčného charakteru tu existovala už dlhšie. S ohľadom na vydanie a schválenie širších rámcových materiálov Vládou SR a MP SR v predchádzajúcom období nastal ten pravý čas pre tvorbu našej podnikovej stratégie.

Generálnym riaditeľom LESOV SR, š.p. som bol poverený, aby som tieto práce na dokumente „Stratégia rozvoja š. p. LESY SR pre roky 2008-2017“ zabezpečoval a organizoval. 14. januára 2008 sme spolu s generálnym riaditeľom predstavili našu predstavu o dokumente, obsahový náplň a zloženie jednotlivých tímov zodpovedných za vypracovanie potrebných kapitol. V ďalších riadkoch by som vám chcel túto tému priblížiť.

ČO JE STRATÉGIA?

Jedna z najstarších definícií slova „stratégia“ pochádza od A. Chandlera, ktorý ju definuje ako: „**vymedzenie základných dlhodobých cieľov podniku a prijatie smerov rozvoja, ako aj alokáciu zdrojov nevyhnutných na dosiahnutie týchto cieľov**“. Z uvedené vyplýva dôležitosť existencie určitej stratégie podniku. Samozrejme aj štátny podnik a najmä pôsobiaci v lesnom hospodárstve, kde životný cyklus lesov trvá viac ako sto rokov, musí byť orientovaný na budúcnosť. Jedine takýto podnik má smerovanie s jasnými cieľmi, vžitou víziou a je premknutý kolektívnym duchom poslania.

Strategické plánovanie musí klásť otázky ako: „**Kde chceme byť za 10 rokov?**“, „**Čo treba urobiť, aby sme sa tam dostali?**“, „**Aké zdroje by sme mali na to mať?**“, „**Aké zmeny je potrebné uskutočniť vo vnútri podniku, aby sme sa vyrovnali**

Kam bude kráčať štátny podnik LESY SR v ďalšom desaťročí?

Stratégia rozvoja š. p. LESY SR pre roky 2008 – 2017

s vplyvom okolitého prostredia?“ a podobne. Tieto otázky majme na pamäti aj my pri tvorbe tohto dokumentu.

František KRÁL

dopracovať a vydať koncom júna.

OBSAHOVÁ NÁPLŇ DOKUMENTU

V úvode dokumentu bude definované základné poslanie štátneho podniku, dlhodobá vízia, hodnoty, ktoré vyznávame a strategické ciele vo všeobecnej rovine. Ďalej bude dokument rozdelený na tri základné časti a to: východisková situácia, rozvojové programy a nástroje pre realizáciu.

Na začiatok bude analyzovaná východisková situácia zameraná na hodnotenie lesného majetku, lesné zdroje, ľudské zdroje, štruktúru činností podniku, zvlášť bude popísaná obchodná činnosť, poľovníctvo, ekonomická štruktúra nákladov i výnosov a dlhodobé zabezpečenie financovania likvidity podniku.

V ďalšej kapitole budú rozpracované rozvojové programy ako lesný majetok štátu, lesnícka výroba, lesnícke služby – produkčné i verejnoprospešné, rozvoj ľudských zdrojov, práca s verejnosťou, spolupráca s inými inštitúciami a organizáciami a spolupráca pri rozvoji vidieka.

Následne budú zadefinované nástroje pre realizáciu, ktoré sa zamerajú na nasledujúce oblasti ako sú organizácia riadenia, lesnícka politika, investičná politika, finančná politika, obchodná politika a marketing, personálna politika, politika BOZP, poľovnícka politika, environmentálna politika, vedecko-technický rozvoj a výskum, politika medzinárodných vzťahov a spolupráca a controlling – riadenie kvality.

ZÁVER

Aj touto formou som chcel informovať o pripravovanej stratégii štátneho podniku LESY SR. Taktiež by som chcel upozorniť ctených čitateľov nášho časopisu, že majú možnosť sa zapojiť svojimi konštruktívnymi pripomienkami a názormi do tvorby pripravovaného dokumentu. Urobiť tak môžu najlepšie elektronickou formou a to cez príslušný odbor, ktorého sa ich pripomienka týka alebo všeobecné pripomienky a názory môžu adresovať priamo mne na e-mailovú adresu f.kral@lesy.sk. ■

Ing. František Král je asistentom generálneho riaditeľa š. p. LESY SR

SR, ale s ohľadom na členstvo v EÚ aj v súlade s materiálmi akou sú Lesnícka stratégia EÚ a Akčný plán EÚ pre lesy a iné“, hovoril o ďalšom smerovaní štátneho podniku generálny riaditeľ.

Základným princípom pre vypracovanie tejto stratégie je zabezpečenie trvalo udržateľného obhospodarovania spravovaných lesov založeného na primeranom využívaní ich ekonomických, ekologických a sociálnych funkcií pre rozvoj lesov a spoločnosti.

Poslaním štátneho podniku LESY SR je spravovanie lesného a iného majetku vo vlastníctve Slovenskej republiky. V tejto súvislosti má štátny podnik nasledovné úlohy:

- Vytvárať optimálny vzťah pri plnení všetkých funkcií lesa, tak produkčných ako i mimoprodukčných, a zabezpečiť trvalú produkciu kvalitného dreva pri rozvíjaní verejnoprospešných funkcií lesa.

- Zodpovedne hospodáriť so zvereným majetkom Slovenskej republiky, tento majetok chrániť a zachovať i pre ďalšie generácie, zušľachťovať ho a i naďalej rozvíjať.

- Podporovať trvale udržateľné hospodárenie v lesoch založené na podpore druhovej rozmanitosti pri obnove a výchove lesných porastov, zabezpečovať starostlivosť o genofond lesných drevín s cieľom podporiť kvalitné zdroje pre obnovu porastov a uplatňovanie prirodzenej obnovy lesov.

POSTUP PRÁČ

Najprv je potrebné vypracovať analýzy východiskového stavu jednotlivých činností štátneho podniku. Tieto analýzy by mali zachytávať uplynulé obdobie do roku 2007 a táto fáza bude trvať približne do konca marca 2008. Následne sa budú na jednotlivých odboroch a referátoch generálneho riaditeľstva navrhovať stratégie v jednotlivých činnostiach resp. oblastiach. Keďže 10-ročné obdobie je dlhá doba, tak je našou snahou rozpracovať podrobnejšie obdobie prvých troch rokov (2008-2010) a ďalšie obdobie prognózovať menej podrobne, všeobecnejšie.

Materiál po vypracovaní bude v druhej polovici apríla predmetom širšej vnútro podnikovej diskusie a potom aj odborníkov z externého prostredia. V konečnej podobe tento materiál začiatkom júna predložíme na schválenie Dozornej rade LESOV SR, š. p. a zriaďovateľovi, teda MP SR. Naším cieľom je tento strategický materiál komplexne

PREČO?

„LESY SR, š. p. v súčasnosti nedisponujú žiadnym koncepčným materiálom, ktorý by určoval stratégiu rozvoja podniku v krátkodobom, ale aj v dlhodobom výhľade. Práve preto je potrebné pristúpiť k vypracovaniu strategického zámeru ďalšieho smerovania štátneho podniku s vytýčením rozvojových programov a kľúčových oblastí ďalšieho rozvoja podniku“, povedal na úvod prvého stretnutia generálny riaditeľ Jozef Mindáš.

„Strategické smerovanie štátneho podniku LESY SR by malo pokračovať v zámeroch, ktoré vyplývajú zo širších rozvojových programov v národných strategických materiáloch akou je Koncepcia rozvoja pôdohospodárstva na roky 2007-2013 – časť lesné hospodárstvo, ďalej Národný lesnícky program

Certifikácia **zavřená !**

Peter GOGOLA

„Dnešok je pre štátny podnik LESY SR významným dňom: odovzdaním certifikátov posledným šiestim odštepným závodom tak zavříme proces certifikácie štátnych lesných pozemkov v správe nášho podniku“ povedal v stredu 30. januára v Palárikove Ján Štefánik, rozvojovo-technický riaditeľ š.p. LESY SR. Avšak certifikáty z rúk zástupcov certifikačnej spoločnosti TÜV SÜD Slovakia v Palárikove prevzali nielen naši kolegovia, ale i predstavitelia neštátnych lesníckych subjektov, hospodáriacich v regióne Západ. Po regiónoch Stred, Sever a Východ tak bol po vyše roku na Slovensku skompletizovaný proces regionálnej certifikácie podľa schémy PEFC (Programme for the Endorsement of Forest Certification Schemes – Program pre vzájomné uznávanie lesných certifikačných schém, podľa ktorého je na svete certifikovaných viac ako 194 miliónov hektárov lesov).

Hlavný audítor spoločnosti TÜV SÜD Slovakia, Mgr. Branislav Dubovský, v krátkom preslove zhodnotil postup certifikácie a vysoko vyzdvihol profesionálny prístup zástupcov certifikovaných odštepných závodov. Ako pozitívne charakteristické prvky označil vysokú úroveň vzdelania zamestnancov, dôsledné hospodárenie podľa LHP, neodkladnú nápravu zistených nedostatkov a v neposlednom rade dobrú úroveň práce s verejnosťou. Za nedostatok, ktorý bude musieť byť dôsledne odstránený, považuje v niektorých prípadoch menej dôsledné vykonávanie kontrol bezpečnosti práce u dodávateľov lesníckych činností.

V záverečnom preslove rozvojovo-technický riaditeľ Ján Štefánik zdôraznil, že certifikácia nie je jednorázový akt, ale kontinuálny proces: **„V následných, pravidelne sa opakujúcich kontrolných auditoch budeme musieť znova a znova pred audítormi obhajovať získané certifikáty. Tento proces je zárukou toho, že sa musíme v každodennej praxi dôsledne riadiť kritériami trvalo udržateľného obhospodarovania lesov“.**

Držiteľom certifikátov PEFC je v SR 80 lesníckych subjektov, ktoré obhospodarujú 1 167 000 ha lesov. Ďalšie lesnícke subjekty sú certifikované podľa schémy FSC (Forest Stewardship Council, podľa ktorej je na svete certifikovaných vyše 90 miliónov hektárov lesov). Na Slovensku je tak certifikovaných viac ako 1 300 000 hektárov lesných porastov, obhospodarovaných štátnymi a neštátnymi lesníckymi subjektmi. Z celkovej výmery lesných pozemkov na Slovensku, presahujúcej 2 milióny hektárov, to predstavuje 65 %.

Etudy z dreva

Mária ROŠKOVÁ

Z výstavy Etudy z dreva - drevené hračky

Súťaž, ktorú pod rovnomenným názvom každoročne od roku 1998 pripravuje Lesnícke a drevárske múzeum vo Zvolene, je zameraná na podporu tvorby predmetov z dreva ako nosného materiálu, v kombinácii s iným prírodným materiálom. Do súťaže sa môžu prihlásiť jednotlivci, skupiny, firmy, študenti a školy s trvalým pôsobiskom a bydliskom na území Slovenska, ktorí sa zaoberajú navrhovaním alebo výrobou drevených predmetov. Predmety do súťaže môže prihlásiť aj klient pre ktorého bol výrobok navrhnutý alebo vyrobený. Súťaž je vypisovaná v dvoch kategóriách. Prvá kategória – sériovo vyrábané predmety z dreva, druhá kategória – originály, prototypy, prípadne modely.

Ako vznikla myšlienka organizovať takéto súťaže?

V zbierkovom fonde Lesníckeho a drevárskeho múzea a podobne aj v iných múzeách na Slovensku sa nachádzajú rôzne výrobky z dreva, domácej či remeselnej, alebo priemyselnej produkcie, z čoho vyplýva, že výroba drevených úžitkových predmetov má v podmienkach Slovenska bohatú tradíciu a to predovšetkým z dôvodov bohatej a dostupnej surovinovej základne. Nezanedbateľnú úlohu však mala aj šikovnosť našich predkov a ich vrozený cit pre materiál. V súčasnosti máme na Slovensku dostatok profesionálne pripravených tvorcov i dostatok dreva ako vhodného materiálu pre realizovanie návrhov, preto sa Lesnícke a drevárske múzeum vo Zvolene rozhodlo organizovať súťaž v tvorbe drevených predmetov pod spoločným názvom Etudy z dreva.

Čo je cieľom súťaže?

Vyhlásením súťaže iniciovať vznik návrhov kvalitných úžitkových predmetov z dreva., drevených bytových doplnkov a drevených hračiek. To sú tri témy tejto súťaže, ktoré sa periodicky opakujú každé tri roky. V rámci vyhodnotenia súťaže vytvorí základ pre porovnanie a ohod-

notenie výrobkov s cieľom zvýšiť ich kvalitatívnu úroveň. Vytvorí priestor pre stretnutie návrhárov a výrobcov a prezentovať výrobcom prostredníctvom ich výrobkov. Na základe prihlásených prác pokúsiť sa zhodnotiť aktuálnu situáciu v produkcii drevených úžitkových predmetov a prípadne odporučiť východiská do budúcnosti. K týmto cieľom sa pripája i snaha o obohatenie zbierkových fondov múzea.

Ako súťaž doteraz prebiehala?

Súťaž má už za sebou osem oficiálnych ročníkov a jeden tzv. úvodný, ktorým Lesnícke a drevárske múzeum chcelo preskúmať situáciu na Slovensku a zistiť, či o takúto súťaž bude záujem medzi jednotlivými subjektmi zaoberajúcimi sa prácou s drevom a na strane druhej u tých, ktorí si radi pozrú a oboznámia sa s výsledkami ich tvorby. Keďže úvodný ročník, ktorého témou bola drevená hračka, bol úspešný z pohľadu výrobcov i návštevníkov pracovníkov Lesníckeho drevárskeho múzea vo Zvolene sa rozhodli pokračovať a rozšíriť témy súťaže o drevené úžitkové predmety a drevené bytové doplnky, čím vznikla trojročná periodicitu uvedených tém súťaže. Pri pohľade späť a rekapitulácii zisťujeme, že v doterajšom priebehu súťaže sa do jednotlivých ročníkov prihlásilo v priemere okolo 30 až 50 autorov. Podarilo sa nám iniciovať hlavne študentov stredných škôl so zameraním na dizajn a spracovanie dreva. V našej súťaži však každoročne nechýbajú ani študenti vysokých škôl a výrobcovia zaoberajúci sa prácou s drevom. V doterajšej histórii súťaže súťažilo viac ako 1200 predmetov z dreva. či už originálov alebo sériovo vyrábaných výrobkov. Je potrebné konštatovať, že v súťaži sú zastúpené dvomi tretinami originály, prototypy a modely a jednou tretinou sériovo vyrábané výrobky, ktoré sa objavujú len v ročníkoch keď sa súťažá o naj... drevenú hračku. Súťažné predmety sú prezentované na výstave vo výstavných priestoroch nášho múzea, oficiálne zverejnenie výsledkov súťaže a slávnostné odovzdanie cien je spojené s vernisážou výstavy. V minulých rokoch sme úspešne prezentovali súťažné práce aj v iných mestách na Slovensku, napr. Krupine, Košiciach, Brezne, Nitre atd.

Na akú tému sa súťažilo v roku 2007?

V roku 2007 Lesnícke a drevárske múzeum vo Zvolene vypísalo už 9. ročník súťaže Etudy z dreva a súťažilo sa o naj... drevenú hračku. Predmetom

súťaže boli trojrozmerné objekty určené na hracie aktivity rôznych vekových skupín vyhotovené z dreva, prípadne v kombinácii s iným prírodným materiálom. Súťažilo sa v dvoch kategóriách. Do 1. kategórie sériovo vyrábaných hračiek bolo zaradených päť prihlášok a 58 kusov hračiek. Do 2. kategórie originálov, prototypov a modelov prišlo 40 prihlášok a 63 kusov hračiek, hlavne od študentov stredných škôl, ale aj vysokých škôl. Hračky hodnotila odborná porota, ktorá pracovala v zložení: Prof. Ing. Štefan Schneider, PhD., z Katedry dizajnu nábytku a drevárskych výrobkov Drevárskej fakulty Technickej univerzity vo Zvolene ako predseda poroty, Mgr. Jaroslav Tomašík z Katedry dizajnu Fakulty ume- ní Technickej univerzity v Košiciach, RNDr. Margita Michlíková zo Slovenského centra dizajnu v Bratislave, a PhD. Anna Chlupová z Ústredia ľudových umeleckých remesiel v Bratislave ako členovia poroty, Porotcovia hodnotili hračky anonymne. Tohto roku sa usporiadatelia rozhodli dať slovo aj detskej porote, ktorá pracovala v dvoch skupinách. Prvú tvorili deti predškolského veku a druhú skupinu deti prvého stupňa základnej školy.

Víťaznou hračkou odborných i detských porotcov v 2. kategórii sa stala stavebnica BUPEN od autorky Lenky Kaslovej z Fakulty umení TU v Košiciach. Odborná porota umiestnila na 2. miesto Kolekciu stolčekov a na 3. miesto kolekciu štylizovaných zveiratiek študentov 1. ročníka odboru Tvorba hračiek a dekoratívnych predmetov Školy úžitkového výtvarníctva v Ružomberku. Čestné uznanie udelila Miriam Michalkovej študentke ZŠ drevárskej vo Zvolene za hračku „Ježko – bežko“ určenej pre zrakovo postihnuté deti, Lucii Kavečanskej študentke Fakulty umení v Košiciach za kokku skladačku s názvom CUBUS a Viere Sabolovej študentke SOU stavebného v Košiciach za prevliekačky Bábätká. V prvej kategórii sériovo vyrábaných hračiek porota neudelila prvú cenu. Druhú cenu získal Martin Višňovec z Martina za kolekciu hračiek pre deti od 3 do 6 rokov a tretiu cenu Ján Sojka z Považskej Bystrice za stavebnicu Variant...

Po druhýkrát v súťaži udelila porota aj cenu mesta Zvolena. Získala ju Lenka Kaslová za stavebnicu BUPEN.

Hračky, ktoré vybrala odborná i detská porota i ostatné prihlásené hračky si môžu návštevníci pozrieť vo výstavných priestoroch Lesníckeho a drevárskeho múzea vo Zvolene na Nám. SNP 31, od 31. januára do 30. marca 2008, vždy od utorka do nedele, v čase od 9.00 do 17.00 hod. Počas výstavy bude prebiehať anketa, kde si môžu návštevníci výstavy vybrať svoju naj... hračku. ■

Ing. Mária Rošková
Lesnícke a drevárske múzeum
vo Zvolene

Ďalšia aktivizácia lesníckych PR v roku 2008

Lesníci hrajú v rámci rezortu prím

Jozef MARKO

Už rok a pol pracuje na Slovensku Pracovná skupina pre koordináciu komunikačnej stratégie v lesníctve. Jej činnosť organizačne zabezpečuje a usmerňuje Národné lesnícke centrum - Ústav lesníckeho poradenstva a vzdelávania (NLC - ÚLPV) vo Zvolene. Prvým výsledkom jej práce ešte v roku 2006 bolo spracovanie Konceptie Public Relations – Stratégie komunikácie v lesnom hospodárstve. V minulom roku okrem iného koordinovala náročnú organizáciu nultého ročníka celoslovenských Lesníckych dní. Lesníci sú tak v rámci rezortu pôdohospodárstva jediní, ktorí premyslene a systematicky pracujú s verejnosťou. Aj tento dôležitý fakt spomenul na prvom rokovaní pracovnej skupiny v tomto roku 31. januára riaditeľ NLC – ÚLPV Ing. Milan Sarvaš, PhD. Zúčastnili sa ho zástupcovia š.p. LESY SR, Štátnych lesov TANAP-u, š.p. Vojenské lesy a majetky, mestských lesov v Košiciach a Trenčíne, Slovenskej lesníckej komory, Strednej lesníckej školy v Banskej Štiavnici, tvorivého štábu populárnej TV relácie Halali a ďalší lesníci a priatelia lesa.

LEPŠIU MEDIALIZÁCIU PRE LESNÍCKE DNI

Národné lesnícke centrum konštituovalo na Ústave lesníckeho poradenstva a vzdelávania špecializovaný Odbor vzdelávania, propagácie a práce s verejnosťou. Jeho vedúca a námestníčka riaditeľa Ing. Ľudmila Marušáková na januárovom stretnutí zbilancovala, aké aktivity sa podarilo pod kuratelou koordináčnej skupiny zorganizovať v roku 2007, ale čo bolo dôležitejšie, predstavila návrh plánu tohtoročných akcií. A ten je skutku nabitý. Okrem zorganizovania Lesníckych dní na prelome apríla a mája s vrcholom na Deň zeme 22. apríla 2008, ktoré by mali byť predovšetkým lepšie zmedializované ako v minulom roku v štyroch hlavných centrách diania, „**prípravuje Ústav lesných zdrojov a informatiky sfunkčnenie Forest Portálu, ktorý bude slúžiť na odkomunikovanie lesníckych tém a problémov všetkým lesníkom, lesníckym subjektom, ale i tým, ktorí sa o lesy a lesníctvo zaujímajú. V septembri sa pri príležitosti 110. výročia založenia Lesníckeho výskumného ústavu a 30. výročia celoživotného vzdelávania v lesnom hospodárstve uskutoční Medzinárodná konferencia o vzdelávaní a práci s verejnosťou. Ďalej plánujeme spracovať a predložiť projekty v rámci Programu rozvoja vidieka, zamerané na vzdelávacie a informačné aktivity v lesnom hospodárstve. V októbri 2008 sa budeme podieľať na spoluorganizovaní Európskych lesníckych dní,**“ povedala Ing. Marušáková. Plánovaných akcií je samozrejme oveľa viac.

Ing. Sarvaš zdôraznil, že „**v rámci spomenutých projektov, ktoré majú byť prefinancované prostredníctvom**

Programu rozvoja vidieka, bude našou prioritou vyškolenie lesníckych komunikátorov zo štátnych i neštátnych lesníckych subjektov, prípravných obhajovať odborné stanoviská a vysvetľovať lesnícke postoje v médiách a na verejnosti. Je škoda, že výzvy na predkladanie projektov trochu meškajú, takže prvé takéto kurzy budeme môcť uskutočniť až koncom tohto roka, resp. začiatkom roka 2009.“

LESNÁ PEDAGOGIKA MUSÍ BYŤ AJ V LEGISLATÍVE

Vedúci Odboru práce s verejnosťou š.p. LESY SR Mgr. Peter Gogola predstavil novú Konceptiu práce s verejnosťou na roky 2008 až 2010. Spomenul napríklad, že v rámci podniku bolo doteraz vybudovaných 14 lesníckych náučných chodníkov, do lesno-pedagogických aktivít bolo len za prvý polrok 2007 zapojených viac ako 11 tisíc detí a že sa pripravuje publikácia o 99-tich významných lesníckych miestach, ktorých vyhľadanie a označenie iniciujú práve štátni lesníci z LESOV SR. Zaujala najmä informácia, že LESY SR chcú vybudovať v Lesníckom skanze ako kultovom mieste slovenského lesníctva Európsku lesnícku školu.

V diskusií venovali členovia pracovnej skupiny osobitnú pozornosť projektu lesnej pedagogiky, ktorý je z hľadiska budúcnosti

lesníctva a jeho pochopenia v spoločnosti určite najdôležitejším v práci s verejnosťou. Ing. Sarvaš napríklad uviedol, že v kvalite a rozsahu aktivít v rámci lesnej pedagogiky sa môžeme pokojne porovnávať s kolegami z Nemecka a Rakúska, ale čo nám v porovnaní s nimi veľmi chýba, je zakotvenie lesnej pedagogiky do príslušnej legislatívy. Preto sa lesníci budú usilovať o väčšiu podporu pre tento projekt na Ministerstve školstva SR a na úradoch vyšších územných celkov. Chcu dosiahnuť, aby malo nielen súčasných 128 vyškolených lesných pedagógov, ale aj ich nasledovníci vytvorené adekvátne podmienky pre svoju zásluhnú prácu v prospech ochrany lesa a poznania významu lesníckej práce. Je dobré, že lesníci si začínajú uvedomovať pozíciu lesnej pedagogiky. Ako informoval Ing. Marián Šturcel, v Štátnych lesoch TANAP-u už napríklad zakomponovali lesnú pedagogiku do organizačného poriadku podniku a do pracovných náplní.

Z priebehu a výsledkov prvého pracovného stretnutia skupiny koordinujúcej lesnícke PR v tomto roku jednoznačne vyplýva, že lesníci sa permanentne snažia o zefektívnenie práce s verejnosťou. A že je čoraz viac tých, ktorí nielen, že nespochybňujú jej význam, ale sú ochotní a schopní priložiť aktívne ruku k dielu. K tomu, aby verejnosť znovu pochopila, aký význam ma lesník pre les a aký je dôležitý les pre spoločnosť. ■

Foto: Ing. Andreja Melcerová

Ing. Ľudmila Marušáková

Ing. Milan Sarvaš, PhD.

Vedenie štátneho podniku schválilo novú koncepciu práce s verejnosťou

LESY Slovenskej republiky – Lesy pre všetkých

Peter GOGOLA

Vedenie štátneho podniku LESY SR na porade 4. februára schválilo koncepciu práce s verejnosťou pre roky 2008 – 2010. Tento rámcový dokument bilancuje doterajšie projekty (skanzen, lesná pedagogika, LIK, náučné chodníky, atď.), definuje ciele a stanovuje prostriedky k ich dosiahnutiu.

Hlavným poslanstvom aktivít pre verejnosť v období nasledujúcich rokov bude slogan „LESY SLOVENSKEJ REPUBLIKY - LESY PRE VŠETKÝCH“. Nová koncepcia nadväzuje na všetko pozitívne, čo sa v uplynulom období stretlo s ohlasom verejnosti, primárne kladie dôraz na prácu s mládežou. Veľký význam vníma v skvalitňovaní webovej stránky a definuje nový cieľ – cielený a riadený rozvoj regionálnej komunikácie, čo je výzva predovšetkým pre vedenia odštepných závodov, ale v konečnom dôsledku pre každého zamestnanca.

„Koncepcia je prvý materiál svojho druhu a hlavne rozsahu, aký bol v štátnom podniku vypracovaný. Definuje rámce práce s verejnosťou a verím, že bude úspešne naplnený“, povedal na porade vedenia generálny riaditeľ doc. RNDr. Ing. Jozef Mindáš, PhD.

Úspešnosť práce s verejnosťou bude možné vyhodnotiť na základe výsledkov prieskumu verejnej mienky, ktoré sa uskutočnia na začiatku a na konci trojročného obdobia. Práca s verejnosťou však nie je čarovanie ani propaganda, je to poctivá a systematická práca. A dôvera verejnosti v profesionalitu, slušnosť a česť lesníkov sa nedá vybudovať bez toho, aby sa o to nepričinil každý muž (či žena) v lesníckej rovnošate. ■

„Ples v opere“ na lesnícky spôsob

Peter GOGOLA

Náš spoločenský večer sa po dvanástich rokoch už stal milou tradíciou a zároveň jednou nemnohých príležitostí pre stretnutie zástupcov všetkých odštepných závodov, výnimočne však nie pri práci, ale pri zábave. Repertoár Divadla Jozefa Gregora Tajovského vo Zvolene je našťastie dostatočne bohatý a pestrý, aby sa zvolenski herci každý rok mohli predstaviť niečím „neopozieraným“. Tohtoročná voľba padla na klasiku – Moliérov Lakomec je síce známy z mnohých filmových a televíznych adaptácií, ale titulná postava Harpagona v podaní Štefana Šafárika, to bol zážitok nad zážitky. Pozvanie prijali i čestní hostia – čelní predstavitelia ministerstva pôdohospodárstva a lesníckej sekcie, Národného lesníckeho centra, Technickej univerzity a Odborového zväzu Drevo – lesy – voda. Po hercoch dostali príležitosť predviesť svoje umenie kuchári, a treba priznať, že nesklamali. A potom už na hostí spoločenského večera čakal tanečný parket a hudobná skupina Rádium, milovníci divokejších rytmov svoje partnerky vyzvíjali v rytmoch, ktoré im namixoval DJ.

Čo dodať? Ďalšia vydarená repríza „Lesníckeho plesu v opere“. ■

Strieborná plaketa
prof. Jánskeho

Diamantová plaketa
prof. Jánskeho

Darcovia krvi v našich radoch

Peter GOGOLA

S hrdosťou na našich kolegov – dobrovoľných darcov krvi sme prijali oznam zo sekretariátu Slovenského červeného kríža, že náš kolega Ladislav Juhás, pracovník obchodnej prevádzky, odbor obstarávania tovarov a služieb sa stal držiteľom diamantovej plakety profesora Jánskeho za 80 odberov krvi. Taktiež Ing. Helena Turská, referentka pre personálnu administratívu, odbor riadenia ľudských zdrojov, získala striebornú plaketu za 20 odberov. Tieto ocenenia sú ocenením tohto najušľachtilejšieho činu – záchranu ľudského života a zdravia. Zároveň sú skutkom hodným nasledovania: tohtoročné Lesnícke dni budú príležitosťou zapojiť sa do „Lesníckej kvapky krvi“ – kampane za získanie čo najväčšieho počtu darcov krvi medzi lesníkmi. ■

Otvorenie staronovej lesnej správy v Brusne

Ján ŠARÍK

V pondelok 21. januára 2008 sa v priestoroch novovzniknutej Lesnej správy Brusno uskutočnilo jej slávnostné odovzdanie do prevádzky.

Slávnostného stretnutia sa zúčastnilo vedenie OZ Slovenská Lupča, na čele s riaditeľom OZ Ing. Vladimírom Masicom, starostkou obce p. Krakovskou, zástupcami firiem podieľajúcich sa na uvedení Lesnej správy do prevádzky a zamestnancami Lesnej správy Brusno.

Ing. Masica v príhovore zdôraznil nutnosť posilnenia lesnej prevádzky a načrtnol víziu a svoje predstavy o prevádzke Lesnej správy.

Na jeho slová nadviazala starostka obce Brusno p. Krakovská, ktorá ocenila opätovné otvorenie Lesnej správy v obci a zároveň vyjadrila nádej na vytvorenie čo najužšej spolupráce medzi obcou a LS Brusno.

Vedúci Lesnej správy Brusno Ing. Juraj Štríc sa poďakoval všetkým zúčastneným za vynaložené úsilie pri jej znovu uvedení do prevádzky, predstavil kolektív LS a potom už nasledovalo len slávnostné otvorenie lesnej správy pomerne netradičným no o to viac lesníckym spôsobom, a to symbolickým šepotom jedno mužných motorových píl.

Po slávnostnom prerezaní sa do lesnej správy nasledovala prehliadka jej priestorov a slávnostný prípitok.

Všetci zúčastnení vyjadrili spokojnosť s priestorovým a technickým vybavením lesnej správy, ktorej parametre a vybavenie poskytnú zamestnancom spoľahlivé miesto pre každodenné riešenie problémov lesnej prevádzky. ■

Ing. Ján Šarík
je referent vnútornej
správy OZ Sl. Lupča

Vedúci Lesnej správy Duchonka Ing. Dušan MIKUŠ

„Povedzme si, čo chceme a čo nie“

Jozef MARKO

„Po skončení školy v Hrádku som chcel ísť hneď pracovať do lesa ako lesník a dokázať v praxi, čo som sa naučil. O vysokoškolskom štúdiu som nechcel ani počuť. Presvedčil ma ale otcov argument, že musím byť na seba náročný a dávať si vysoké ciele. Počas vysokoškolského štúdia som stíhol svadbu aj syna. Po skončení základnej vojenskej služby sme sa s rodinkou presťahovali na Kulháň a sme tu už dvadsať rokov,“ spomína si Ing. Dušan Mikuš. Začínal ako manipulát, potom robil majstra v lesnej škôlke, krátky čas mal na starosti lanovku Steyer KSK16. Neskôr bol ťažbovým technikom a správcom na Kulháni a po spojení s LS Duchonka sa stal vedúcim tejto lesnej správy. A ako sa podľa neho za tých dvadsať rokov zmenili podmienky práce v lesníckej prevádzke? „Lesníci mali v porovnaní so súčasnosťou určite viac času a pokoja na lesnícku robotu. Dnes sme v prvom rade služobníkmi počítačov a najnovších počítačových programov, ktoré boli implementované a pôvodne mali slúžiť nám. Za pozitíva zavedené v posledných piatich rokoch považujem projekt biomasu, ktorý je pre nás lesníkov ekonomicky výhodný v maloobjemových porastoch s veľkým vzrastovým stupňom. Je významný aj z hľadiska ochrany a hygieny porastov. Ďalej sú prínosné nové technológie a technika v lesníctve - lanovky, harvestory a vývozné súpravy. Na rozdiel od starých, poškozujúcich les, sú tieto novinky v lese moderné a prospešné pre les. Nesmiem zabudnúť ani na hnutie Pro Silva, ktoré má veľký význam z ekonomickej i lesníckej stránky. Preferovanie prirodzeného zmladenia nám prináša veľký ekonomický efekt. Zároveň sa nám takto darí pestovať stabilnejšie a odolnejšie porasty. Podobný Pro Silve je proces certifikácie. Rozdiel je ale v tom, že Pro Silva je dobrovoľná a certifikácia povinná, prvá nám peniaze prináša, druhá nás zatiaľ peniaze iba stojí. Verím však, že aj to sa zmení. Medzi pozitíva určite patria aj aukcie dreva, na ktorých dokážeme efektívnejšie ako doteraz zhodnocovať drevnú surovinu,“ hovorí Ing. Mikuš.

NA BIOMASU TREBA POZERÁŤ CEZ VSTUPY A ZISK

Podrobnejšie rozprávame o projekte biomasu, ktorý ešte niektorí kolegovia na odštepných závodoch a lesných správach považujú za málo životaschopný a neperspektívny. Ing. Mikuš im odkazuje, aby sa naň nepozerali iba očami finančného efektu z predaja vymanipulovaných sortimentov a a ceny za biomasu. Rozhodujúci je síce zisk, ale podľa Ing. Mikuša sa treba pozeráť na projekt biomasu najmä cez vstupy. V nich odpadnú pri biomase náklady na odvetvovanie, niekedy približovanie na odvozné miesto, odvoz na expedičný sklad i na manipuláciu, nakladanie a prekladanie hmoty na expedičnom sklade. Stačí si prípravu energetického dreva pre štiepkovanie spočítať a každý podľa neho musí prísť na to, že v tenkých porastoch s prvými zásahmi, zavetvených, najmä ihličnatých porastoch tretieho či druhého vzrastového stupňa nič lepšie ako využitvanie projektu biomasu neexistuje. Jediné, čo sa dá podľa jeho slov pracovníkom Strediska Biomasa vytknúť je, že nie vždy dodržiavajú dohodnuté termíny zoštiepkovania pripravenej hmoty. Stráca sa tak pozitívny efekt projektu z pohľadu ochrany lesa.

Debatujeme aj o zásadách a prístupoch v obhospodarovaní lesa hnutia Pro Silva, ktoré si spontánne získava čoraz viac priaznivcov a vyznávačov v lesníckej praxi, v štátnych i neštátnych lesníckych subjektoch. Napríklad na LS Duchonka pripadá až 19 percent z obhospodarovanej plochy na objekty Pro Silva. A má ich byť podstatne viac, tunajší lesníci sa tešia na spoluprácu pri tvorbe nového LHP, ktorý sa začne tvoriť v roku 2009. Prečo je to tak? Ing. Mikuš si myslí, že „v podstate by ani nemali byť okrem niektorých prípadov (porasty topola, agáta či borovice na pieskoch) porasty inak

Pochádza z lesníckeho rodu. Jeho prastarý otec bol lesníkom na Glacoch v Slovenskom raji. Otec Dušan Mikuš absolvoval Strednú lesnícku technickú školu v Liptovskom Hrádku, na ktorú ho dal študovať druhý manžel jeho matky - lesník. Súčasný správca na LS Duchonka 45-ročný Ing. Dušan Mikuš, tiež absolvent liptovsko-hrádockej lesníckej školy, na ktorú nedá dodnes dopustiť a Lesníckej fakulty TU vo Zvolene, však nie je posledný lesník v tejto rodine. Jeho syn, do tretice Dušan, ako inak, skončil SLTŠ v Liptovskom Hrádku, pracuje na pozícii lesníka. Summa summarum, v tejto rodine je už päť generácií lesníkov, z nich štyri získali stredné odborné vzdelanie na Liptove. No a tri generácie upísali svoje životné i profesné osudy pohoriu Považský Inovec.

obhospodarované ako v súlade s princípmi prírody blízkeho obhospodarovania lesa podľa hnutia Pro Silva. Veď to je základ lesníctva. To je to, čo môže lesník lesu dať. Práve v týchto princípoch nájde každý lesník to pravé lesnícke v našej práci. Aj preto sa neustále rozširujú plochy objektov Pro Silva a stúpa počet lesníkov, ktorí sa stožtožili s jej princípmi. Veľmi dôležitá je, že lesníci tak môžu vidieť výsledky svojej roboty priamo v porastoch na svojich LO: skupiny prirodzeného zmladenia, zmladené celé plochy dolín, zmiešané mladé lesné porasty. Na našom OZ Prievidza sme sa dostali za posledných osem rokov z 19-percentného podielu na viac ako 50-percentný podiel plochy obnovenej prirodzeným zmladením. Na každom hektári sme tak usporili po dobu zabezpečenia cca 100 tisíc korún! A ešte stále máme rezervy. Nechápem, prečo nedokážeme v rámci podniku motivovať lesníkov odmenou napríklad 1 000 korún za hektár zmladenia z úmyselných ťažieb a nejakou redukovanou časťou, napríklad 300 až 500 korún za hektár na kalamitných plochách. Ak dokážeme motivovať lesníkov za prípravu hmoty nehrúbia alebo za každý spracovaný kubík z kalamity, prečo to nevieme urobiť aj v podpore prirodzeného zmladenia? Otázka znie, či to chceme...“

CESTA K POSILNENIU LESNÍCKEJ PREVÁDZKY

Podobne vidí napríklad aj problematiku koní. Zdôrazňuje, že zbytočne lamentujeme nad ich nedostatkom, keď nie sme schopní zvýšiť cenu za práce s koníkmi v lese. Pritom kone sú pre nás v krátkych a strmých terénoch nenahraditeľné, pretože nasadzovať do nich lanovky sa jednoducho neoplatí. Na našom stretnutí je reč aj o organizačných zmenách, zvlášť, keď na OZ Prievidza nešli pri ich navrhovaní cestou zvyšovania počtu lesných správ, ale rozdelením doterajších lesných obvodov a zriadením nových s priemernou výmerou 850 hektárov. „Osobne si nemyslím, že posilnenie lesníckej prevádzky je možné dosiahnuť zvýšením počtu lesných správ. Funkčnými programami a znížením administratívnej práce. To áno. Zoberme do úvahy fakt, že správca či technik LS nie sú typickými pracovníkmi lesníckej prevádzky, pretože sú pripútaní k počítaču a do lesa sa dostanú iba minimálne. Zriadiť ďalšie správy, s budovami, počítačmi, autami a ľuďmi, ktorí budú spracovávať rovnaký počet tabuliek a výkazov ako doteraz, to je riešenie, ktoré vyvolá nutne zvýšené režijné náklady, ale lesu pomôže málo. My sme zvýšili počet LO z dvanásť na štrnásť, prijali sme na LS dvoch nových lesníkov. To považujem za reálne posilnenie prevádzky. Ak má fungovať akýkoľvek organizačný systém, či už na malej

alebo veľkej LS, musí byť medzi kolegami dôvera v jeden druhého. Naši lesníci, bývalí OLH, prešli ohňom série školení, skúšok z predpisov a praktických ukážok. Na LS nemáme prakticky žiadnu poradú bez toho, aby sme nešli do terénu. Ukazujeme si napríklad, ako má byť urobená prerezávka, prebierka, asanácia, dorub nad zmladením. To isté platí na OZ. Polovica závodových porád sa uskutočňuje takisto v teréne, kde v živých diskusiách, vypočujúc si názory všetkých, posúdime stav a povieme si čo chceme a čo nie, pozitíva i negatíva.“

Priame slová a inšpirujúce skúsenosti. Odpovedá Ing. Mikuša na otázku, ako vidí perspektívu lesníctva a lesníkov na Slovensku: „Som od narodenia optimista. Lesníctvo má určite veľkú perspektívu. Mali by sme však ešte viac ako doteraz vysvetľovať verejnosti zmysel našej práce, význam lesa pre spoločnosť, objavovať a približovať bohatú lesnícku históriu, hovoriť o tom, ako lesníci chránia prírodu. Etniká, národy a kultúry, ktoré v minulosti vyťažili zdroje dreva vzápätí upadli, alebo zanikli. Preto začíname budovať lesnícky náučný chodník Kulháň - Duchonka. Je na súčasných politikoch a verejnosti vôbec, ako si budú vážiť les a lesníkov. Ak si nás budú primerane vážiť, musíme byť aj vyššie ohodnotení. Inak mladých ľudí neudržíme a noví nebudú ochotní rozšíriť naše rady,“ dodáva Ing. Mikuš. ■

Ohryzové dreviny - jedna z ciest ochrany lesných kultúr

Ladislav VARGA

Škody spôsobené zverou na lesných kultúrach sa každoročne vyčísľujú na niekoľko milión slovenských korún. Ide o škody typu obhryzu, ohryzu, lúpania a lámania. V oblasti aplikovaného výskumu a lesnej prevádzky sa systematicky okrem klasických spôsobov ochrany kultúr overujú aj rôzne prípravky na báze repelentov, resp. v kombinácii mechanických a chemických spôsobov ochrany. Okrem toho sú rozpracované metódy, ktoré zohľadňujú zastúpenie drevín pri obnove, s cieľom zníženia škôd zverou.

Lyko, ako aj jednoroké drevo niektorých druhov drevín obsahujú zvýšený podiel sacharidických a aromatických zložiek, ktoré zver pravidelne konzumuje. Podobne vyhľadávanou potravou sú pupene, listy a letorasty, pričom niektoré dreviny majú vysoký podiel ľahko stráviteľných bielkovín.

Uvedené kritériá splňajú tzv. sladké vrby a brest sibírsky. Ide pritom o dreviny, ktoré sa po mechanickom poškodení rýchlo regenerujú, netrpia na choroby a škodcov a majú širokú ekologickú amplitúdu.

Z vrby sa ako ohryzové dreviny osvedčili vrba košíkarska /*Salix viminalis*/, vrba lykovcovitá /*Salix daphnoides*/, vrba purpurová /*Salix purpurea*/ a vrba biela /*Salix alba*/. Ide o krovité, resp. stromové formy vrby, ktorých prirodzené rozšírenie je od nížin až do podhorských oblastí. Popri vodných tokoch a nádržiacich a na podmáčaných lúkach sa prirodzene vyskytujú až do 800 m n. m. Vrby patria do skupiny svetlomilných drevín, neznášajúce polotieň. Na nedostatok svetla reagujú stratou asimilačných orgánov, poklesom odolnosti voči biotickým škodlivým činiteľom, chradnutím a vysychaním. Vy-

žadujú svieže, na živiny bohaté pôdy. Pomerne dobre znášajú aj niekoľko týždňové záplavy za predpokladu že pôdny kyslík nie je faktorom minima. Neznášajú ale lokality so stagnujúcou vodou.

Dobré výsledky s pestovaním vrby sa dosiahli aj na ťažkých, ílovito-hlinitých pôdach, bez kontaktu s podzemnou vodou, za predpokladu pravidelného mechanického prepracovania pôdy v prvých rokoch po výsadbe.

Základnú ekologickú charakteristiku vrby udáva nasledujúca tabuľka.

Vrby, ako ohryzové dreviny sa navrhujú vysádzať vo forme bodovej, líniovej a skupinovej zelene. Na výsadbu sa môžu použiť vrbové koly, alebo jednoroké sadenice. Zimné osovové odrezky sa neosvedčili.

Pestovná starostlivosť pozostáva:

- v 1. roku zo skrátenia sadeníc /kolov/ v predjarnom období na 20 cm výšku nad terénom, z okopávania /4x počas vegetačného obdobia/ a z individuálnej alebo celoplošnej ochrany proti ohryzu. Úprava korún sa nevykonáva.

- v 2. roku z okopávania, /3x počas vegetačného obdobia/ a z individuálnej alebo celoplošnej ochrany proti ohryzu

- v 3. roku z okopávania /2x počas vegetačného obdobia/ a z individuálnej alebo celoplošnej ochrany proti ohryzu

- v 4. roku majú vrby už vytvorený silný, bohato rozvetvený koreňový systém. Ďalšia pestovná starostlivosť už nie je potrebná. Životnosť vrby ako ohryzových drevín je minimálne 25 rokov.

Brest sibírsky /*Ulmus pumila*/ je veľmi vitálny krík až polostrom dosahujúci výšku 6 až 12 m. Dobře znáša extrémne suché stanovišťa, z listnatých drevín

je najodolnejší voči zvýšenému obsahu ľahko rozpustných solí v pôde. netrpí na choroby hubového pôvodu a po ohryze sa rýchlo regeneruje. V prírodných podmienkach Slovenska sa brest osvedčil v líniových výsadbách. Využíva sa tiež ako fytoemediát na plochách zdevastovaných priemyselnou činnosťou.

Pupene, listy a jednoroké výhony obsahujú ľahko stráviteľnú zložku bielkovín, ktorá sa kvalitou a obsahom približuje k ťateline. A práve táto špecifická vlastnosť vytvára pomerne široký priestor pre jeho praktického využitia.

- výsadba sa realizuje jednorokými /dvojrôčnými/ sadenicami /+70 cm/ v predjarnom období. Sadenice sa ihneď po výsadbe zrežú 20 cm nad zemou.

Pestovná starostlivosť pozostáva:

- v 1. roku z okopávania /4x počas vegetačného obdobia/ a ochrany proti ohryzu. Úprava korún sa nevykonáva.

- v 2. roku z okopávania /3x počas vegetačného obdobia/ a ochrany proti ohryzu

- v 3. roku z okopávania /2x počas vegetačného obdobia/ a ochrany proti ohryzu

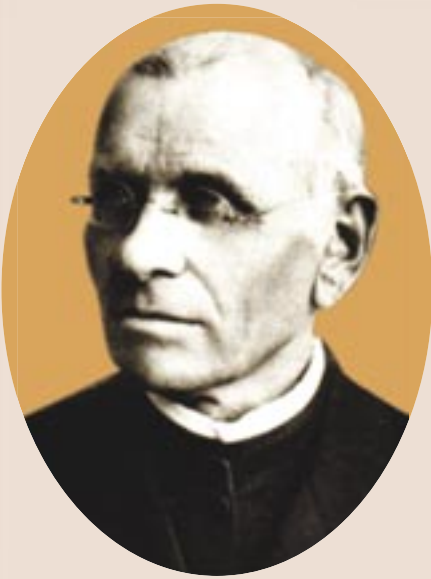
- v 4. roku majú sadenice dostatočne vyvinutý koreňový systém. Ďalšia pestovná starostlivosť nie je potrebná. Životnosť bresta ako ohryzovej dreviny je minimálne 30 rokov

Škôlky Lesov SR, NLC a niektoré súkromné disponujú uvedeným reprodukčným materiálom. Za predpokladu širšieho využitia ohryzových drevín, sa reálne znížia škody spôsobené zverou na lesných kultúrach. ■

Ing. Ladislav Varga CSc.
je pracovník GR š. p. LESY SR

Základná charakteristika ohryzových drevín

Drevina	Ekologická charakteristika					Spon (m)	Reprodukčný materiál		Hĺbka výsadby	
	Nadm.výška m n.m.	Štrkové	Piesčité	Hlinité	Ílovité		Sadenice (cm)	Koly (m)	Štrkové Piesčité	Hlinité Ílovité
Vrba košíkarska (<i>Salix viminalis</i>)	800	-				1,5 x 1,0	+ 1,8	+ 0,8	60	50
Vyselektované 3 klony										
Vrba lykovcovitá (<i>Salix daphnoides</i>)	600				-	2,0 x 1,0	+ 1,6	+ 0,6	60	50
Vyselektované 2 klony										
Vrba purpurová (<i>Salix purpurea</i>)	800				-	1,5 x 1,0	+ 1,6	+ 0,6	60	50
Vyselektované 2 klony										
Vrba biela (<i>Salix alba</i>)	500	-				2,0 x 1,5	+ 1,8	+ 0,8	60	50
Vyslektované 4 klony										
Brest (<i>Ulmus pumila</i>)	350	-				2,0 x 1,0	+ 0,7	-	40	40

Andrej Kmeť 100. výročie smrti

Peter CHYTIL

Medzi najväčšie osobnosti Slovenska právom patrí Andrej Kmeť - významný slovenský národovec, botanik, archeológ, geológ, mineralóg, paleontológ, historik a etnograf.

Narodil sa 19. novembra 1841 v Bzenici, ako najmladší, v na tie dobi typickej mnohodetnej rodine. Jeho otec Štefan, dedinský kováč a kostolník, mal osem detí, šesť z nich sa dožilo dospelosti. Matka, Alžbeta, rodená Kabinová, sa celý život venovala deťom a nevelkému hospodárstvu.

Už od detstva mal veľký záujem o prírodu. Vo svojich pamätiach spomína, že prvú zbierku „kameňov“ mal už ako trojročný. Počas štúdia na piaristickom gymnáziu, s vyučovacím jazykom nemeckým, v Banskej Štiavnici mal medzi všetkých spolužiakov najväčšiu a najkrajšiu botanickú zbierku. Počas štúdia teológie v Trnave a Ostrihome si začal uvedomovať svoje národné povedomie. Jeho generácia plnila náročnú úlohu strážcu národnej slobody v období posledného koncentrovaného maďarizačného tlaku, pred definitívnym rozpadom monarchie a vznikom republiky. Doslovne o tom píše: **„Nech nikto nezatvára oči pred maďarizáciou, pohlcuje obec za obcou, stolicu za stolicou a my spíme a nič nevidíme...!“** Za takéto názory bol samozrejme v nemilosti u prevažne maďarskej cirkevnej vrchnosti. Preto za 41 rokov svojej profesionálnej kňazskej kariéry skončil tam, kde aj začal – na chudobnej dedinskej fare. Jeho pôsobiská – Senohrad, Krnišov a Prenčov sa v takmer zhodujú s hranicami bývalého Lesného závodu Krupina. Na všetkých svojich pôsobiskách sa však mohol naplno venovať svojej obľúbenej botanike a zberateľskej činnosti. Vo svojom najznámejšom diele Veleba Sitna (1893) si spomína: **„Na Sitne som takrečeno zostarel, po jeho bralách a úbočiach, po horách a krovniach potratil som vlasy aj podošvy...“** Napriek tomu, že bol samoukom, bol jedným z prvých slovenských vzdelancov, ktorí sa systematicky venovali archeologickým vykopávkam s odbornými opismi nálezov. Jeho súčasníci ho nazývali aj slovenským Schliemannom.

Vykopal urny, nástroje, zbrane, šperky... V Beši vykopal, zachránil a Slovenskému národnému múzeu v Martine venoval kostru mamuta.

V oblasti geológie, mineralógie, paleontológie spolupracoval s profesormi Baníckej a lesníckej akadémie v Banskej Štiavnici. Objavil viacero nových druhov rastlín, preto podľa neho pomenovali okolo 40 rastlín, najmä ruží a húb. Najcennejším výsledkom Kmeťovej botanickej činnosti je herbárová zbierka – Herbárium Kmetianum. Obsahuje 72 tisíc položiek, z toho 39 tisíc vyšších rastlín (okolo 6 tisíc ruží) a 33 tisíc nižších rastlín (z toho 25 tisíc húb slizoviek). Sústredil aj výnimočnú zbierku semien obsahujúcu 1 733 vzoriek patriacich k 516 rodom. Herbár je uložený v SNM v Martine.

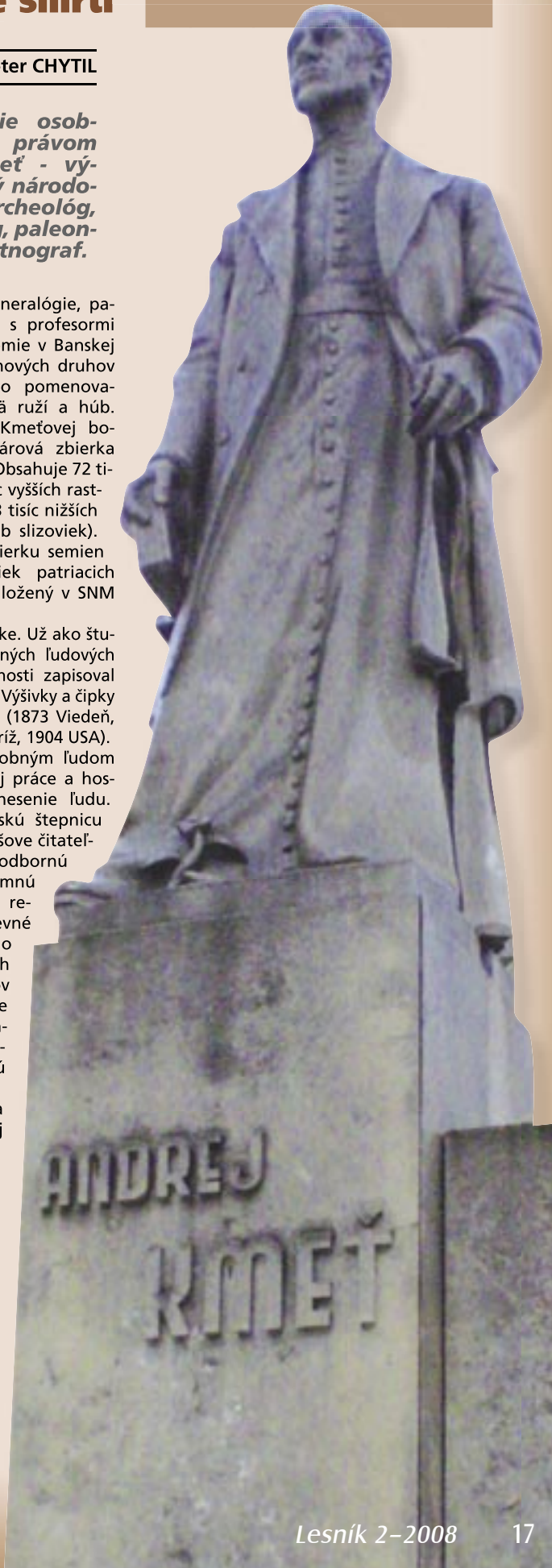
Venoval sa aj folkloristike. Už ako študent vydal zbierku vianočných ľudových piesní. Počas kňazskej činnosti zapisoval ľudové povesti a rozprávky. Výšivky a čipky posielal na svetové výstavy (1873 Viedeň, 1891 a 1895 Praha, 1893 Paríž, 1904 USA).

Počas práce medzi drobným ľudom usiloval o rozvoj osvetovej práce a hospodárstva, sociálne povznesenie ľudu. V Senohrade založil školskú štetnicu a cirkevnú knižnicu, v Krnišove čitateľský a ovocinársky spolok a odbornú knižnicu, v Krupine vzájomnú pomocnicu. Okrem toho redigoval a zostavoval cirkevné publikácie. Písal články do slovenských, maďarských a nemeckých časopisov a novín. V r.1893 v Martine v spolupráci s S.H. Vajanským, J. Škultétym a i. založil Muzeálnu slovenskú spoločnosť.

Zomrel 16. februára 1908 v Martine, kde je aj pochovaný na Národnom cintoríne.

Po celý svoj život napriek svojej genialite a vedeckým prácam ostal jednoduchým dedinským farárom, ktorý medzi svojimi knihami, herbármí a ostatnými pamiatkami urobil pre svoju vlasť viac ako ne jeden erudovaný vedec tej doby.

Andrej Kmeť nám môže byť inšpiráciou v prežívaní svojej viery a služby národu. ■

Ocenenie v pravých rukách

Peter GOGOLA

Národné lesnícke centrum vo Zvolene, Ústav lesníckeho poradenstva a vzdelávania, udelil ocenenie NAJ lesný pedagóg 2007 ako morálne ocenenie práce Ing. Igorovi Vizslaiovi, vedúcemu lesníckej výroby na OZ Revúca. O udelení ocenenia jeho osobe rozhodli účastníci II. celoštátneho stretnutia lesných pedagógov v novembri uplynulého roku na Počúvadle.

Ocenenie sa tak ocitlo v rukách najpopulárnejších: Ing. Vizslai je bezpochyby najaktívnejším lesným pedagógom v radoch zamestnancov š. p. LESY SR. Vďaka jeho schopnosti neustále inovovať a prinášať nové nápady dosahuje práca s mládežou u OZ Revúca vynikajúce výsledky, ale – a to je nemenej záslužné – je inšpiráciou aj pre lesných pedagógov na ostatných odštepných závodoch.

Ing. Igor Vizslai prijal ocenenie s preňho charakteristickým skromným úsmevom. **„Robím to, čo pokladám za správne a dôležité. A to lesná pedagogika bezpochyby je“**, dodal. V mene redakcie časopisu Lesník ocenenému kolegovi úprimne blahoželáme. ■

Výrad ako na „Dolniakoch“

Vladimír MASICA

Ako za povstania to vyzeralo v Sopotnickej doline 9. januára tohto roku, keď sa zamestnanci OZ Slovenská Ľupča a pozvaní hostia poberali hore dolinou pod hrebeň Nízkych Tatier presvedčiť sa, ako zvládli v posledných 2-3 rokoch zvýšenú starostlivosť o lesnú zver v tejto oblasti. Pracovníci lesnej správy Brusno a lesnej správy Predajná sa po nie celkom úspešnej poľovačke v Jasení-Suchá zaťali a sľubovali veľké prekvapenie všetkým 53 zúčastneným poľovníkom. Musím priznať, že viacerí sme to brali s rezervou, no v rámci poľovníckej latiny sme rozmýšľali, či sme si zobrali dostatok nábojov na boj zblízka, prípadne sebeobranu. Aj tak sme boli všetci poľovne naladení, pretože v pohone na diviaky boli odstopované aj vlky, ktoré v poslednom období začali šarapatíť v Nízkych Tatrách viac ako je únosné.

Po privítaní všetkých poľovníkov a upozornení hlavne pri narábaní so zbraňou riaditeľom OZ sa ujal slova vedúci poľovačky Ing. Juraj Štríc. Stanovil dva pohony a určil na aký druh zveri budeme poľovať. Po spoločnom „Lovu zdar“ sme sa rozišli na jednotlivé štandy v nádeji, že predsa by sa mohlo podať niečo uloviť. To čo nastalo po zahájení pohonu sa ani neprispilo nikomu z nás – zúčastne-

ných poľovníkov. Potom ako začali padať rany som už začal aj rozmýšľať, čo ideme s toľkým mäsom robiť. Ale ako sa medzi poľovníkmi hovorí „Jedna rana – mäso“, druhá rana – asi mäso, tretia rana Nakoniec sme po obidvoch pohonoch museli konštatovať, že úlovok 8 diviakov je aj na počet rán celkom slušný. Ja osobne slovo „slušný“ považujem za slabé, nakoľko takýto počet strelných diviakov v teritóriu OZ Slovenská Ľupča história nepamätá.

Myslím si, že sme touto poľovačkou presvedčili zamestnancov aj našich hostí, že zvýšená starostlivosť o lesnú zver v tejto oblasti sa vypláca a vynaložené prostriedky a úsilie ľudí nevyšlo nazmar. Viem, môžete namietať, že diviaka dnes strelíš aj v Bystrici na námestí no myslím si a som o tom presvedčený, že v oblasti kde strieľa každý strom si každý dochovaný kus musíme ceniť. Pri tejto dá sa to nazvať poľovníckej eufórii sa zabudlo, že sme sa chceli pozrieť aj vlčkom. Po slávnostnom výrade a odovzdaní zálomkov sme s vedúcim poľovačky Ing. Štricom konštatovali, že podľa stôp zistených v pohone nás veľký odsledovali, ale spreď dosahu výstrelov sa odporúčali.

Týmto článkom chcem poďakovať všetkým zamestnancom OZ Slovenská Ľupča ako i Lesov SR š.p. za obetavosť a svoj voľný čas, ktorý denne denne venujú starostlivosti o lesnú zver vo všetkých našich revíroch. ■

Ing. Vladimír Masica,
riaditeľ OZ Slovenská Ľupča
foto: autor

Budapešťianská FeHoVa 2008 (Zbrane • Rybárstvo • Poľovníctvo)

Fridrich TAKÁCS

Medzinárodnú výstavu FeHoVa ročne navštevujú desaťtisíce návštevníkov. Výstava má za sebou dlhú históriu. V tomto roku sa v Budepešťianskom výstavnom a kongressovom centre HUNGEXPO uskutoční už 15. ročník FeHoVy. Pri tejto príležitosti a v rámci menších jubilejných osláv pripravujú organizátori rad prekvapení a to nielen pre vystavovateľov ale aj pre návštevníkov.

V tomto roku bude FeHoVa umiestnená v najväčšom pavilóne HUNGEXPO – v pavilóne „A“ a svoje brány otvorí 27. marca. Potrvá do 30. marca 2008. Po prvý krát budú pod jednou strechou vystavovať rybári a poľovníci.

SPOLU ALE SAMOSTATNE

Organizátori dbajú na to, aby využili prednosti spoločného výstavniska pre všetky 3 zložky výstavy. Technické vybavenie výstavy umožní, aby rybári aj poľovníci mali svoju samostatnosť, ale jednotlivé sprievodné programy budú spoločné.

V ZÁUJME ODBORNOSTI

Organizátori plánujú viac zaujímavých programov. Ako kuriozita sa pripravuje rozsiahla výstava trofejí.

Ministerstvo pôdohospodárstva Maďarskej republiky pre jeho jednotlivé odborné úseky pripravuje samostatné výstavy.

Bude sa spomínať na viacerých významných poľovníkov, pri príležitosti okrúhlych jubileí. Napr. Molnár Gábor, ktorý vo svojich románoch priblížil svet juhoamerických pralesov, by sa v tomto roku dožil stých narodenín.

DIVINA-RYBA GASTRONÓMIA

Aby sme nezostali iba pri „duševných potrebách“ - usporiadajú v tomto roku rybári veľkolepú súťaž vo varení „halászlé“ a podobnú akciu majú v pláne aj poľovníci.

RODINNÁ ATMOSFÉRA, ATRAKTÍVNE UKÁŽKY

Organizátori počítajú s tým, že tento

ročník výstavy budú navštevovať celé rodiny, preto myslia aj na deti. Pre ne bude zabezpečená tzv. „škôlka FeHoVa“, kde si tí najmenší môžu pohľadiť malé zvieratá a bude pre nich zabezpečených niekoľko ukážok zvierat. V tomto roku sa bude zvýšená pozornosť venovať ochrane prírody a na túto tému bude viac výstav, ukážok a prednášok. Tieto programy môžu byť zaujímavé tak pre mládež, ako i pre dospelých. Nakoľko rok 2008 je rok VODY, organizátori plánujú na tohtoročnej FeHoVe vybudovať jazierko, kde Vám pomocou techniky priblížia ríšu našich vôd.

Výstava FeHoVa bude otvorená od 27. do 30. marca, teda od štvrtka do nedele. O nej, ako i o sprievodných akciách FeHoVy Vás budeme priebežne informovať na internetovej stránke Poľovnícka informačná databáza www.polovnictvo.com.

Poľovnícka informačná databáza v spolupráci s HUNGEXPO zabezpečí pre školy a pre záujemcov z občianskych združení ako napr. SPZ, PS, RPS atď. možnosť vstupu na FeHoVu za výrazne znížené vstupné ceny. Podmienkou takého zvýhodnenia je vyplnená prihláška s právoplatným razítkom školy alebo OZ. Stačí jeden výtlačok poslať na adresu Poľovníckej informačnej databázy a ďalší odovzdať pri vstupe na FeHoVu. Vzor prihlášky si budete môcť stiahnuť v priebehu marca na Poľovníckej informačnej databáze, www.polovnictvo.com. Minimálny počet osôb pre zvýhodnený vstup je 10. ■

Fridrich Takács – šéfredaktor PID

Pán inžinier, ako sa možno v pozhnanom veku prepracovať k takej bodrosti ducha, aká z vás zjavne vyžaruje?

Na to vám presne neodpoviem. Možno to máme všetci tak trochu už vopred písané... Niekoľkokrát som sa v živote aj ja ocitol na osudovej križovatke, vždy som však dostal ďalšiu šancu: Ako päťročnému mi brat vyťahoval v koľaji zaseknutú nohu, len pár metrov pred rýchlikom. V desiatich mi gulka z kamarátovho revolveru, ktorý sme našli v zákopoch z prvej vojny, minula brucho leda o centimeter. A v časoch štúdií strhol notár hlúpym žartom na mňa namierenú pušku tiež len v poslednej chvíli... Osud mi bol naklonený aj 4. októbra 2003, keď ma v Košiciach zrazilo na prechode auto. Vodič bol triezvy, len neopatrný, netrval som na jeho vine... A možno je odpoveď na vašu otázku skrytá aj v životospráve, z ôsmich súrodencov žijeme dvaja. Ostatní boli fajčiari....

Osudu ste však pomáhali svojou činnosťou. Stovky odborných článkov, desiatky prác, výskumné úlohy – to všetko bolo iste dobrým duševným tréningom...

Hoci som bol celý život predovšetkým prevádzkovým pracovníkom, vždy ma priťahovali nové riešenia, moderné technológie, netradičné postupy. Lesníckemu výskumu som sa však začal naplno venovať až na dôchodku. V roku 1982 som nastúpil na stanicu Výskumného ústavu lesného hospodárstva v Košiciach, kde som sa potom desať rokov zaoberal ťažbovými technológiami, najmä vo flyšovom pásme. Viete, táto oblasť ma vždy veľmi zaujímala. Skúmali sme aj netypické riešenia – napríklad mali sme rozpracované približovanie dreva pomocou balónov.... Stanici šéfoval profesor Midriak, ktorý nás inšpiroval nielen k výskumnej práci, ale aj k fyzickej činnosti – cestu na obed sme využívali na spoločný beh, dva kilometre do reštaurácie „Na Aničke“, dva naspäť. Pravidelne.

Vráťme sa teraz na začiatok vášho príbehu. Bolo lesníctvo v rodine tradíciou?

Vôbec nie. Otec bol chudobný roľník v Letanovciach na Spiši. Trikrát bol v amerických baniach, aby mohol zem prikúpiť. Bol to tvrdý človek, od mlada sme museli s ním pracovať na poli. Vstávať o štvrtej bolo pravidlom, otec nepoznal výhovorky, jedine dážď nás mohol zachrániť. Keď som však chcel ísť do školy, jasne mi povedal, že na to peniaze nemáme. Ponúkali sa mi ísť do kláštora, no to zase zasiahol najstarší brat – sám študoval za farára – že ma za mnícha nedá. Nastúpil som s jeho pomocou na gymnázium, kde som bol vždy najlepším žiakom. A zároveň najchudobnejším. Oj, ako som závidel, keď si bohatší spolužiaci cestou pohodlne sedeli vo vlaku a ja som

**Dokedy treba trápiť lesníka?
Preradíme tam inžinierov... Na pni nie!**

Prienik uhlov

Ján MIČOVSKÝ

Aj lesníctvo má svoje legendy. Novinári im však nenakúkajú príliš do života, a preto ich verejnosť veľmi nepozná. Nič to však nemení na tom, že svojou prácou vpísali do histórie lesa podobne významné kapitoly ako Golonka do histórie hokeja, Dubček politiky, či Króner herectva. Práve k takým lesníckym legendám patrí aj tento kolega. Pred niekoľkými dňami sa dožil deväťdesiatky. Výraz „dožil“ však nie je celkom namieste, lebo vzbudzuje dojem čohosi dosluhujúceho. Na tomto pánovi by ste však stopy úpadku hľadali márne. Jasný hlas, logická skladba viet, vtíp i bezchybne fungujúca pamäť robia z neho spoločníka, s ktorým držať tempo rozhovoru nie je celkom jednoduché. Šálku s kávou dvíha k ústam bez trasu rúk a do poznámok, ktoré si robí úhladným písmom, pazerá bez okuliarov.

Inžinier Jozef SLIVKA. Človek, podľa spomienok ktorého môžete napísať veľkú časť histórie povojnového lesníctva na východnom Slovensku. Patria do nej podniky, ktorých mená by nebolo správne zabudnúť: Štátne lesy v Solivare, Východoslovenský lesný priemysel, Košický lesný priemysel, Krajská správa lesov Košice, Východoslovenské štátne lesy... Tu všade pôsobil aj náš dnešný hosť.

sa musel na schodíčkoch pred sprievodcom skrývať! Ak som len nechcel ísť sedem kilometrov peši... Riaditeľ gymnázia ma každý rok vzal do obchodu a kúpil mi šaty. Chcel som byť lekárom, no akosi ma to prešlo, keď som raz uvidel vlakom zrazeného človeka... Možno príroda Slovenského raja, kde som si urobil nádherný herbár, ovplyvnila moje rozhodnutie ísť študovať lesníctvo. Prijali ma do Prahy, no keďže v roku 1938 otvorili štúdium lesného inžinierstva na Vysokej škole technickej v Bratislave, išiel som tam. Aby som mal peniaze na štúdium, pracoval som ako študent na lesnom majetku Sidelnej nitrianskej kapituly. V Bratislave bol pre mňa pamätný najmä profesor Kriška. Skúšku z pestovania som u neho robil 10 hodín. A výsledok? „Zložili ste, ale nie celkom dobre...“ Ba, ešte aj neskôr, keď profesor Kriška pôsobil na škole v Košiciach a často prichádzal so študentmi do Slanca na exkurziu, zvykol ma, ako správcu, skúšať: „...a toto je aký kvet?“ „Ale pán profesor, veď ste ma trápiли päť rokov, už vari stačilo...“ „Veru nestačilo“, celkom vážne riekol profesor „lesníka treba trápiť, až kým sa nestane radcom, dovtedy ešte stále veľa nevie...“

Radca, to bola vyššia funkcia ako správca?

Bola. Funkcie v lesoch nasledovali vtedy takto: čakateľ – lesný asistent – lesný správca – lesmajster – lesný radca – hlavný lesný radca. Nadriadený každý rok známkoval svojich priamo podriadených, a to rozhodovalo o ich ďalšom postupe. Bol to celkom spravodlivý funkčný systém.

Naozaj rozhodoval len on? Vykonávali ste vysoké funkcie, väčšina si vás pamätá najmä z obdobia 1960 – 80 ako výrazného výrobného námestníka Východoslovenských štátnych lesov v Počičiach. Bez politického krytia to asi ani vtedy nešlo...

Tak to treba vidieť v súvislostiach! Viete ako som vstupoval do strany? Po prevrate v roku 1948 prišiel tajomník krajského výboru na správu do Slanca a v kancelárii mi bez okolkov povedal: „Idete s nami, alebo proti nám?!“ Zavolať som k sebe všetkých 35 lesníkov a 4 poľských – hlásili sa mi telefónom každé ráno – a spytujem sa: čo ideme robiť? Všetci sme na mieste podpísali prihlášky. A poviem vám – za komunistov bol poriadok. Niežby sa všetko robilo úplne čisto, to nie, ale toľko kriminality, vražd, korupcie, ako dnes, to naozaj nebolo. Sudca bol sudcom, žandár žandárom. Dnes ani neviete, kto je s kým. A koľko sme dávali do lesov investícií? Omnoho viac, ako dnes! Vyriešili sme špecifický východoslovenský problém „hlavových bučín“, ktoré boli výsledkom zanedbaného hospodárstva v minulosti. To bol možno aj môj najväčší prínos, nejednu celoslovenskú konferenciu som na tú tému pripravil. S lesníkmi som riešil veci priamo v lese. Dnes sedia šesť hodín pri počítači a do lesa len odskočia. Naopak by to malo byť. Veľa hovoríme o ekonómii a ekológii,

Jozef Slivka

len neviem, či príliš neustupujeme kvalite...Veď ako môže lesný zákon pristiť, že prebiecky do 50 rokov nie sú povinné?!

Ale tie staré časy možno neboli až tak ružové...

Iste, nie. Užil som si aj ja svoje. Zo Slanica ma dali vystahovať, lebo do môjho bytu navrhli akýsi čestný občan pôrodnicu. Chodili za mnou „eštebáci“, lebo som mal brata farára a to, že musím odčiniť spoluprácou. Dobré, odčiniť. Napísal som na sledovanú osobu, doktora Klofandu, také pozitívne hodnotenie – a oprávnené – že mi navždy dali pokoj. Ani záznam na mňa neurobili... Osobitná kapitola boli ľudoví riaditelia. Raz sme mali takého, čo rozumel len ovciam a na každom lesnom závode chcel budovať salaše. Bolo však málo bačov. Kádrovčík to zaraz vyriešil – veď tu máme inžinierov, preradíme ich... Keď som mu to po rokoch pripomenul, hanbil sa. Najhoršie bolo vtedy, keď moji bratia nepodpísali vstup do JRD. Prišli ma za trest predradiť za robotníka. Podnikový riaditeľ Roman však mal slovo, bol priateľ ministra Hagaru, a ten ma vtedy podržal: „Takéhoto človeka chcete dať do výroby?! Poďakovať by ste mu radšej mali!“. Ale aj na ministerstve sa neraz významovali. Na jednej porade k lykožrútovej kalamite – mali sme jej na Margecanoch vyše milióna kubíkov - minister Smida takto komentoval rokovanie: „...prvé rojenie, druhé rojenie, prečo radšej tie roje nechytíte, ale stále len o nich hovoríte...?!“. Ale nebolo veru všetko v lesoch na smiech. Bol som vždy presvedčený, že semenárstvo je základom zdravého lesa. Vybudovali sme vynikajúce lesné školy. V roku 1962 som pozval k nám kolegu zo Švédska, kde som bol 4 mesiace na stáži, aby videl stromy, z ktorých im budeme dodávať semená. Keď ich uvidel, povedal: „Sadnice z týchto stromov sa zapíšu zlatými písmenami do švédskeho lesníctva“. Chodieval som hodne po svete – hovoril som nemecky aj francúzsky – a veru som sa nikdy nemusel za naše lesníctvo hanbiť. Teraz všetko rušíme, netreba nám vlastných ľudí, ani stroje! Je to presne naopak, ako sme to robili my. Keď mi prišli cudzí ponúkať, že budú kupovať drevo na pni, vždy som bol proti, radšej som rozmýšľal, ako rozšíriť rady vlastných zamestnancov i vlastnej techniky... A aj my sme vždy usilovali o zhodnotenie dreva – napríklad ešte v Slanci sme „jednotku“ a „dvojku“ predávali, no „trojku“ nie, z tej sme vyrábali a predávali podvaly. Kresali sa ručne! Bol to vtedy výborný zárobok, pre lesy aj pre tesárov.

Čomu sa venujete v súčasnosti?

Rodine, mám dobrú ženu i deti. Zaujímam sa však aj to, čo sa deje u vás, v lesoch. Pravidelne chodím pozrieť kolegov na bývalý podnik. I stamperlík mi nalejú (s úsmevom)... Sem tam ešte niečo napíšem do novin, ale to už skôr na spoločenské, ako na lesnícke témy. Nepáči sa mi napríklad, ako sa dnes vykazuje priemerná mzda. Skresľujú ju stotisícové platy a nik z nej nevyčíta, koľko ľudí musí vyžiť z pár tisíc. Navrhol som, aby bol zverejnený počet plátov v jednotlivých platových triedach, aby sme vedeli koľko ľudí musí vyžiť s platom do desať tisíc... No a pravidelne, už dvadsať rokov, sa zúčastňujem zasadnutí nášho spolku pivárov. Každý utorok od 13:00 hod sa stretávame v niektorom košíckom podniku. Do jedného lokálu ideme niekoľkokrát a potom ho zmeníme. Máme svojho predsedu, aj stanov. Bolo nás 14, dnes nás je už len sedem. A niektorí z nás si dávajú už len čaj... Pred pár dňami sme navždy vypovedali Kamila Polčíka, iste si ho mnohí lesníci budú pamätať. Ale máme aj celkom veselé ciele. Najbližšie sa ideme poskladať po stovke. Bank vyhrá ten, ktorý najrýchlejšie zabehne stanovenú trať...

Na Jozefovi Slivkovi bolo zjavne vidieť, že sa o víťazstvo v spolkovom behu mieni vážne uchádzať. Nech mu to len vyjde. Lúčil som sa s ním s vďačnosťou za to, že som mal možnosť spoznať jednu z lesníckych legiend. Ale aj za to, že mi – možno nechtiac - pripomenul filozofiu plynutia času, podľa ktorej pohľad z uhla desaťročia býva iný, ako ten, ktorým na veci nazerajú bezprostrední aktéri. Možno práve v prieniku týchto uhlov leží aj poznanie lesnej múdrosti. Ktovie?

Z Košíc som si odnášal aj mimoriadny dar: Niekoľko tašiek plných lesníckych kníh, príručiek, atlasov, záverečných správ, poznámok... Mimoriadne vzácnym „úlovkom“ boli kompletne zviazané čísla podnikového časopisu Východoslovenské lesy za roky 1960 – 1976. Dar poputoval do Lesníckeho a drevárskeho múzea vo Zvolene, ktoré je od nedávna ozdobou na portfóliu kultúrnych aktiv nášho podniku. Počin kolegu Slivku je dobrým príkladom pre všetkých, ktorí majú doma podobné vzácne dokumenty. V rukách múzejných odborníkov sa ich význam zhodnotí a darca ostane trvalo zapísaný v čestnej listene tých, ktorí pomohli objasniť ďalšie čriepky lesníckej histórie. Našej histórie. ■

Poriadok v hlavách i v lese

Jozef MARKO

Možno to znie paradoxne, ale reportáž z LS Sirk na OZ Revúca začínam v Ratkovej. V budove s novými plastovými oknami, fasádou a nábytkom totiž v čase môjho príchodu sídlia ešte dve lesné správy – Ratková a Sirk, ktoré vznikli rozdelením ratkovskej správy. Lesníci z LS Sirk sú pred sťahovaním. V rámci revúckeho závodu sa rozdelila aj LS Jelšava na nové lesné správy – Jelšava a Revúca, LS Tornaľa tiež na dve lesné správy – Tornaľa a Stárňa, no a z doterajšej LS Muráň sú dve správy – Muráň a Veľká Lúka. Od riaditeľa závodu Ing. Jozefa Bystrianskeho dostávam komplexnú informáciu o organizačnej zmene. Počet lesných správ sa zvýšil zo štyroch na osem, z pôvodných 23 lesných obvodov je dnes 44. Ich výmera je od 680 do 1 100 hektárov podľa objemu úloh. V lesnej prevádzke pribudli dvaja lesníci a na lesných správach klesol pri zachovaní stanoveného modelu 1+1 počet technikov zo 14 na 12. Revúcki kolegovia majú pritom stále neobsadené dve lesnícke miesta.

nárast obnovných ťažieb na oboch lesných správach. Na teritóriu LS Sirk, ktorá má výmeru 3 900 ha, sa ročný etát zvýšil v porovnaní s uplynulým decením z 12 000 m³ na 24 000 m³, na LS Ratkovej s 3 600 hektármi z 12 000 m³ na 17 000 m³. Pýtam sa Ing. Boroša, či nedôjde v súvislosti so zabezpečením takého objemu úloh a zákonných povinností správcu a OLH v jednej osobe k tomu, s čím sa niektoré správy trápili v minulom modeli. V ňom si OLH a lesníci museli vzájomne vypomáhať, aby všetko stihli. Ak sa nedohodli, výsledok nebol dobrý. „Vyznačiť takéto množstvo ťažby nie je v silách jedného človeka. Preto musí byť medzi nami vzájomná dôvera. Mojim cieľom je vyznačiť väčšinu rubných ťažieb, v prebiehajúcej sa budem musieť spoľahnúť na lesníkov. Aj preto som sa pri navrhovaní novej štruktúry snažil minimálne presúvať kolegov, ktorí pôsobili na LO ako OLH a v súčasnosti na nich ostávajú ako lesníci. Problém je v tom, že tu žijeme v Bohom zabudnutom kraji. Do najbližších malých miest – Hnúšťa a Revúcej – je 20 až 30 kilometrov. Mladí ľudia u nás dlho nevydržia, ťahá ich to do miest. Iste, sú aj výnimky, ale obmena lesníkov je vysoká. Na jednom LO sa za desať rokov vymenili až štyria lesníci. Hľadáme možnosti, ako k nám pritiahnúť nových kolegov. Vsadili sme na byty. Napríklad v súčasnosti máme voľné dva zrekonštruované v Ratkovej. V Sirku sú ďalšie, ktoré takisto chceme dať do poriadku, aby sme mohli záujemcom o prácu u nás ponúknuť slušné bývanie na štandardnej úrovni.“

Skrátka, nech pracujú lesníci v akejkoľvek organizačnej štruktúre, dobré medziľudské vzťahy založené na kolegiálnosti, spoľahlivosti a dôvere sú vždy dôležité. V Sirku a Ratkovej to veľmi dobre vedia. Aj preto zvládali bez nedorozumení rozdelenie právomocí a kompetencií doteraz a chcú ho zvládnuť aj v budúcnosti. Znamená to, že táto reorganizácia by mohla vydržať aj dlhšie ako dva roky? „Nemyslím si, že sme posilnili lesnícku prevádzku. Agenda sa nezmenší, akurát ju budú zabezpečovať viacerí pracovníci. U nás to bude fungovať tak, že ja ako správca budem mať na starosti aj kompletnú ťažbovú činnosť, od prípravy dodatkov k zmluvám až po kontrolu pracovísk. Myslím, že keby nás mohlo byť viac o jedného kolegu na správe a jedného v teréne, tak by to bolo optimálne. V súčasnosti nám totiž hrozí, že ak niekto ochorie na správe, tlak na ostávajúcej pracovníkovej nebudem celkom zvládnuteľný,“ odpovedá na moju otázku Ing. Boroš.

Samozrejme, diskutujeme aj o vzorníkoch a krpáku. Podľa Ing. Boroša je vzorníková metóda kvalitná a prepracovaná, ale pre potreby lesníckej prevádzky je zbytočne podrobná, využiteľná skôr v porastoch s drevom predávaným na pni a na menších výmerách. Štátni lesníci, ktorí zabezpečujú odrúbanie i odvezenie vyťaženého dreva na veľkých plochách, nepotrebujú pracovať s desatinami kubíkov. O krpáku Ing. Boroš hovorí, že pri plánovaní roku 2007 boli v práci s ním - obrazne povedané - hodení do vody. Až na školeniach v priebehu minulého roka prichádzali na to, čo urobili nesprávne. Pri plánovaní roku 2008 sa už starých chýb vyvarovali a správca je sám zvedavý, ako sa to prejaví vo výstupoch.

Ing. Boroš nad porastovou mapou LS Sirk

Vedúci LS Sirk Ing. Marcel Boroš, rodák z neďalekého Ratkovského Bystrého, pracuje v štátnych lesoch od roku 1993. Za ten čas už bol pracovníkom Východoslovenských štátnych lesov, Stredoslovenských štátnych lesov, v organizačnej štruktúre š.p. LESY SR bol správcom lesnej správy vytvorenej zo správ v Ratkovej a Sirku, no a najnovšie bol aj s kolegami architektom jej rozdelenia na dve pôvodné správy. Vysvetľuje mi, že to vôbec nebolo jednoduché: „Vyžiadaval som si dva dni navyše, aby som mohol s našimi technikmi a lesníkmi pripraviť taký návrh organizačnej štruktúry, pod ktorý sa budem môcť s pokojným svedomím podpísať. Pracovali sme na ňom tri dni, sedemkrát sme prekresľovali mapu s vyznačením lesných obvodov. Brali sme do úvahy výmery, gravitáciu dreva, objemy úloh z LHP a ďalšie podmienky. Išlo nám o to, aby boli jednotlivé LO porovnateľné z hľadiska úloh v obnovných úmyselných ťažbách, prebiehajúcej sa budem musieť spoľahnúť na lesníkov. Aj preto som sa pri navrhovaní novej štruktúry snažil minimálne presúvať kolegov, ktorí pôsobili na LO ako OLH a v súčasnosti na nich ostávajú ako lesníci. Problém je v tom, že tu žijeme v Bohom zabudnutom kraji. Do najbližších malých miest – Hnúšťa a Revúcej – je 20 až 30 kilometrov. Mladí ľudia u nás dlho nevydržia, ťahá ich to do miest. Iste, sú aj výnimky, ale obmena lesníkov je vysoká. Na jednom LO sa za desať rokov vymenili až štyria lesníci. Hľadáme možnosti, ako k nám pritiahnúť nových kolegov. Vsadili sme na byty. Napríklad v súčasnosti máme voľné dva zrekonštruované v Ratkovej. V Sirku sú ďalšie, ktoré takisto chceme dať do poriadku, aby sme mohli záujemcom o prácu u nás ponúknuť slušné bývanie na štandardnej úrovni.“

ŠTRUKTÚRA JE DÔLEŽITÁ, ALE VZŤAHY SÚ ROZHODUJÚCE

Tvorcovia novej štruktúry museli zohľadniť predovšetkým markantný

Pracovný ruch na lesnej správe Ratková a Sirk

OD DUBÍN A CERÍN AŽ PO SMREKOVÉ MONOKULTÚRY

Reč už bola o špecifiku tohto „ukrytého“ kraja. Je ich však viac, ktoré spôsobujú miestnym lesníkom problémy. Napríklad pomalý internet cez pevnú linku. Chceli by pripojenie na internet cez mobilného operátora, ktoré je predsa len o trochu rýchlejšie. Aby zrýchlili svoju prácu, ukladajú si lesníci údaje v exceli na USB kľúč a v čase uzávierky ich kopírujú do WebLES-u. Osobitosťou sú aj veľké odvozné vzdialenosti na expedičný sklad a k odberateľom. Lesníci by tu ale už nemali byť len vypisovačmi odvozných lístkov. Veď ak doteraz štyria zabezpečovali túto prácu na bývalej spojenej LS Ratková, po jej rozdelení bude na dvoch správach deväť lesníkov. **„Problémy nám spôsobuje aj stav odvozných ciest a zväžníc. Sú tu krasové územia i časti so žulovým podložím. Lesnú dopravnú sieť nám ničí voda. Odvozné súpravy sa za uplynulé roky zmodernizovali a naše cesty im nevyhovujú. Ešteže sa nám v roku 2007 podarilo zrekonštruovať štvorkilometrový**

úsek. Ak by sme každý rok dokázali zrekonštruovať dva až tri kilometre ciest, tak o desať rokov by sme ich dostali do požadovaného stavu,“ dodáva Ing. Boroš.

Ideme aj do terénu. A treba povedať, že lesníci tu hospodária v pestrých podmienkach v nadmorských výškach od

215 m n. m. až po 1131 m n. m., v ktorých majú takmer všetko – od dubín a cerín až po smrekové monokultúry. Osobitne ma zaujíma prvý objekt zaradený do projektu Pro Silva v lokalite Drienok. Na necelých 200 hektároch je ambíciou tunajších lesníkov predovšetkým premyslene podporiť v uznanom semennom poraste duba dubové zmladenie, ktorý je síce naletený, ale konkuruje mu agresívny hrab. Prvé zásahy tu vykonávajú tento rok pomiestnym odkrývaním naletených plôch a jemným výberom nekvalitných a nežiaducich jedincov koníkom, pre ktorého majú v poraste už vyznačené linky. Je sympatické, že sa budú postupne snažiť prejsť na výberkový spôsob hospodárenia, v čom ich podporujú aj miestni ochranovia prírody. A ešte niečo sa mi dobre počúvalo z úst Ing. Boroša pred tým, ako sme sa rozlúčili. Ľudia o štátnych lesníkoch zo Sirku a Ratkovej zvyknú hovoriť, že majú poriadok v lese. Z toho, čo som videl a počul je zrejmé, že je to len logický dôsledok toho, že majú poriadok predovšetkým vo svojich hlavách. A tak to má byť. ■

Sekvoja z osady Hornány

Jozef ŠABO

Sekvoje patria medzi najvyššie stromy našej planéty. Ich prirodzený výskyt je viazaný na západné úbočia pohoria Sierra Nevada v Kalifornii, kde sa podarilo niekoľkým jedincom prežiť až do dnešných čias. Gigantické rozmery týchto stromov nás dnes fascinujú, ale americkí novoosídlenci v nich videli iba veľmi veľa kubíkov kvalitného dreva.

Na Slovensku boli sekvoje vysádzané najmä v zámockých parkoch alebo v blízkosti významných budov. Na pozemkoch OZ Topoľčianky sa do dnešnej doby zachovali dva exempláre. Staršia sekvoja, vlastne sekvojovec mamutí (*Sequoiadendron giganteum*), sa nachádza v zámockom parku pred Topoľčianskym kaštieľom. Pochádza pravdepodobne z konca devätnásteho storočia. Presychajúce vetvičky, ba aj celé konáre, poukazujú na horší zdravotný stav tohto stromu. Podpísala sa pod neho teplá klíma tejto oblasti a možno aj návštevníci parku, ktorí zaujímavú kôru považovali za cenný suveníry.

Pravdepodobne výnimkou medzi slovenskými sekvojami je sekvoja, ktorá rastie v lokalite bývalej lesníckej osady Hornány, v teritóriu Lesnej správy Nitrianska Streda. Tento strom nebol vysadený pod vplyvom „panskej módy“, ale vysadil ho náš bývalý kolega Fridrich Konrád, ktorý v tejto osade prežil podstatnú časť svojho života. Strom je unikátny aj tým, že vďaka Fridrichovi Konrádovi, inak aj známemu poľovníkovi a chovateľovi farbiarov, sa zachovali presné údaje o jeho veku. Sekvoja bola vysadená na jar v roku 1928 ako trojročná sadenička, vypestovaná v bývalej lesnej škôlke Hornány. Celkový vek sekvoje je teda 83 rokov, na jar tohto roku bude prežívať okrúhle jubileum od výsadby v blízkosti starej horárne. Vo svojej americkej pravlasti by svojím vekom i rozmermi patrila medzi nedorastkov, ale v našich slovenských pomeroch je z nej nádherná dáma stredného veku. Jej habitus a krásna zelená farba ihličia vypovedajú o dobrom zdravotnom stave. V roku 2007 bola vysoká 29 m, prsný priemer 140 cm, obvod 440 cm. ■

Jozef Šabo, OZ Topoľčianky

Vyznačenie liniek a zásahov v objekte Pro Silva

V roku 2007 sa najlepšie predávali buk, dub, smrekovec, orech čierny a jaseň

Záujem o dražby stúpa

Alojz PSOTKA

V priebehu roku 2007 sa uskutočnilo 49 aukcií dreva najvyššej kvality vrátane piliarskej guľatiny na 21 odštepných závodoch (pre porovnanie s rokom 2006 - 54 aukcií na 21 OZ). Aukcie neorganizovali OZ z vyslovene ihličnatých oblastí (Čadca, Námestovo, Liptovský Hrádok, Beňuš) z dôvodu minimálneho záujmu o výrezy I. a II. triedy akosti v drevinách smrek a jedľa a OZ Palárikovo, kde je prevládajúcou drevinou topol, ktorý taktiež nie je zaujímavý z hľadiska predaja najcennejších sortimentov. Celkovo bolo na aukciách ponúknutých 19 272 m³ (20 773 m³) výrezov, predaných bolo 18 491 m³ (19 315 m³), čo predstavuje úspešnosť 95,9% (93%). Boli ponúkané hlavne listnaté dreviny, najviac buk, dub, javor, jaseň, čerešňa a agát. Z ihličnatých drevin vo väčšom množstve smrekovec. Za celý podnik bolo dosiahnuté speňaženie 6 076 Sk/m³, čo je o 77 Sk/m³ lepšie ako vlaňajších 5 999 Sk/m³. Celkové tržby boli dosiahnuté 112 343 808 Sk (115 863 548 k). V zátvorkách sú pre porovnanie uvádzané údaje za rok 2006.

Najviac dreva vydražili v korunách i metroch kubických OZ Trenčín 17,026 mil. Sk (OZ Trenčín 13,672 mil. Sk) a 3 604 m³, (OZ Trenčín 3 159 m³). Čo sa týka úspešnosti dražby ponúkaného dreva, najúspešnejší bol OZ Rimavská Sobota so 100-percentnou úspešnosťou. Najlepšie speňaženie dosiahol OZ Revúca 9 879 Sk/m³. (OZ Vranov 8 927 Sk/m³). Bližšie údaje za rok 2007 sú v nasledujúcej tabuľke:

1 720 m³ - 9,3% (2 001 m³ - 10,4%). Naopak o vejmutovku a jedľu nebol žiadny záujem. Čo sa týka finančného vyjadrenia, najväčšie tržby boli dosiahnuté za buk - 38,659 mil. Sk, čo predstavuje 34,4% všetkých tržieb (dub s 45,270 mil. Sk - 39,1%). Z hľadiska úspešnosti predaja - ak neberieme do úvahy objemovo bezvýznamné dreviny - sa najlepšie predával smrekovec, orech čierny, jaseň a dub.

Odštepný závod	m ³			úspešnosť predaja v %	tržby v Sk	speňaženie Sk/m ³
	nepredané	predané	spolu			
OZ Bardejov	4,29	453,81	458,10	99,1	4 098 184	9 031
OZ Čierny Balog	1,37	1 183,45	1 184,82	99,9	6 006 870	5 076
OZ Košice	61,77	1 245,05	1 306,82	95,3	7 769 283	6 240
OZ Kriváň	59,03	1 170,48	1 229,51	95,2	6 440 395	5 502
OZ Krupina	2,81	646,34	649,15	99,6	4 282 548	6 626
OZ Levice	126,98	1 208,92	1 335,90	90,5	7 357 907	6 086
OZ Pov. Bystrica	57,65	794,95	852,60	93,2	4 050 013	5 095
OZ Prešov	17,98	373,68	391,66	95,4	2 615 810	7 000
OZ Prievidza	46,68	2 509,30	2 555,98	98,2	15 608 534	6 220
OZ R.Sobota	0,16	908,24	908,40	100,0	5 888 976	6 484
OZ Revúca	6,19	541,52	547,71	98,9	5 349 923	9 879
OZ Rožňava	13,25	326,70	339,95	96,1	2 211 756	6 770
OZ Slov. Ľupča	44,01	413,26	457,27	90,4	2 210 073	5 348
OZ Smolenice	24,78	230,37	255,15	90,3	1 610 599	6 991
OZ Sobrance	5,55	566,93	572,48	99,0	4 719 952	8 325
OZ Šaštín	23,91	272,97	296,88	91,9	1 708 874	6 260
OZ Topoľčianky	67,98	378,90	446,88	84,8	2 614 512	6 900
OZ Trenčín	35,44	3 568,91	3 604,35	99,0	17 026 406	4 771
OZ Vranov	81,90	524,09	605,99	86,5	4 111 650	7 845
OZ Žarnovica	95,49	1 092,69	1 188,18	92,0	6 189 474	5 664
OZ Žilina	3,32	80,43	83,75	96,0	472 068	5 869
spolu	780,54	18 490,99	19 271,53	95,9	112 343 808	6 076

VYHODNOTENIE PODĽA DREVÍN

V aukciách za rok 2007 bolo predaného podobne ako v predchádzajúcich obdobiach najviac buka 7 681 m³ - 41,5% (7 612 m³ -39,4 %) zo všetkej predanej hmoty, potom duba 4 454 m³ - 24,1% (5 534 m³ - 28,7%), javora 2 267 m³ - 12,3% (2 033 m³ - 10,5%) a jaseňa 1 095 m³ - 5,9% (836 m³ - 4,3%). Dobro sa predával smrekovec, ktorý je z ihličnatých drevin najzaujímavejší, zo smrekovca bolo predaných

NAJCENNEJŠIE KUSY

Najdrahší výrez bol u javora na OZ Bardejov, kde záujemca ponúkol 236 939 Sk/kus (OZ Bardejov, javor, 149 111 Sk/kus). Najvyššia ponuka za jeden kubik bola taktiež za javor u OZ Bardejov - 133 864 Sk/m³ (OZ Bardejov, javor, 135 555 Sk/m³). Taktiež vynikajúce ceny za výrez boli dosiahnuté u jarabiny 148 554 SK/ks (OZ Sobrance), čerešne 81 421 Sk/kus (OZ Revúca), duba 92 845 Sk/

kus (OZ Prievidza), jaseňa 42 748 Sk/kus (OZ Bardejov) a orecha čierneho 63 248 Sk/m³ (OZ Levice). Celkovo možno povedať, že medzi najžiadanejšie dreviny stále patrí fládrový javor, dub, orech čierny, čerešňa, jarabina, v poslednom čase aj jaseň a agát. Trend (okrem javora) teda smeruje skôr k tmavým a jadrovým drevinám. U ihličnatých drevin je záujem už o spomínaný smrekovec.

V porovnaní so zahraničnými aukciami sa špičkové ceny vyrovnávajú, prípadne občas dosahujeme aj vyššie ceny. Priemerné ceny, ktoré dosahujeme, bývajú ale nižšie v dôsledku ponúkajúceho nižšej priemernej kvality - väčší podiel piliarskej guľatiny.

PREDAJ PODĽA HRŮBKOVÝCH STUŇŇOV

Čo sa týka speňaženia podľa hrúbkových stupňov je evidentné, že s narastajúcou hrúbkou rastú aj ceny, a tým aj priemerné speňaženie. Najviac dreva v m³ sa predalo v 4. hrúbkovom stupni - 8 045 m³, čo predstavuje 43,5%. Najvyššie priemerné speňaženie bolo dosiahnuté v 9. hrúbkovom stupni - 15 699 Sk/m³. Všeobecne je možné povedať, že s rastúcim priemerom rastie aj ponúkaná cena, podobne to bolo aj v I. a II. polroku 2007 a aj v predchádzajúcich rokoch (viď priložený graf).

AKO SA ČINILI ZÁJEMCOVIA O DREVO

Na aukciách vydražilo drevo 111 záujemcov, z toho 37 (32) záujemcov vydražilo viac ako 100 m³ a 4 (2) záujemcovia viac ako 1000 m³. Počet záujemcov na dražbách v posledných dvoch rokoch výrazne stúpol a v súčasnosti je pomerne stabilizovaný, čo je potešiteľné a súčasne to potvrdzuje, že v našich lesoch rastie dostatok kvalitného dreva, o ktoré je záujem. Vysoký počet záujemcov je aj predpokladom dosiahnutia vysokých cien vydraženého dreva. Počet záujemcov zrejme do budúcnosti už nebude výraznejšie narastať, skôr bude dochádzať k ich určitej obmene v dôsledku zániku a vzniku obchodných a spracovateľských firiem a našou snahou by malo byť udržať ich stav dlhodobejšie na terajšej úrovni. To môžeme dosiahnuť len ponúkaním primeranej kvality a poskytovaním primeraných služieb. Nárast záujemcov bol dosiahnutý propagáciou či už zo strany OZ alebo GR na internete a v odborných časopisoch, ako aj vzájomnou komunikáciou odberateľov. Je potrebné sa snažiť, aby si naše aukcie stále udržiavali, prípadne vylepšovali kredit v okolitých krajinách a robili dobré meno našej firme.

POSTREHY Z AUKCIÍ

Príprava hmoty na aukciách býva všeobecne pomerne dobrá, čo sa týka uloženia výrezov, ich očíslovania, podloženia, rozmiestnenia a podobne. Horšie je to niekedy s kvalitou ponúkanej hmoty. Tu sa vyskytujú podľa závodov značné rozdiely - nie všetky závody majú rovnaké produkčné schopnosti porastov a taktiež drevinová skladba podľa jednotlivých OZ je dosť rozdielna. Hoci sa závody snažia ponúkať tú najlepšiu drevnú hmotu, ktorú majú

Foto z aukcie na OZ Revúca

Foto z dražby dreva na OZ Prešov

Foto z dražby na OZ Kriváň

drevena	m ³			úspešnosť predaja v %	tržby v Sk	speňaženie Sk/m ³	max. Sk/m ³	max. Sk/kus
	nepredané	predané	spolu					
agát	24,45	377,86	402,31	93,9	1 336 225	3 536	6 266	6 888
borovica	46,07	72,11	118,18	61,0	156 722	2 173	3 000	4 640
brest	2,27	62,07	64,34	96,5	348 101	5 608	11 888	22 598
breza	2,4	4,85	7,25	66,9	11 942	2 462	3 677	1 789
buk	259,56	7680,61	7940,17	96,7	38 659 474	5 033	14 423	43 738
cer	0	3,21	3,21	100,0	25 621	7 982	9 343	6 986
čerešňa	56,83	471,44	528,27	89,2	3 262 557	6 920	35 555	81 421
dub	95,11	4454,36	4549,47	97,9	38 306 181	8 600	30 949	92 845
dub červ.	6,28	1,86	8,14	22,9	16 532	8 888	8 888	16 532
duglaska	3,36	59,04	62,4	94,6	148 450	2 514	3 278	11 309
gledíčia	1,6	4,08	5,68	71,8	8 160	2 000	2 000	3 600
hrab	0	10,25	10,25	100,0	25 359	2 474	2 477	1 899
hruška	0	0,94	0,94	100,0	12 154	12 930	20 888	10 862
jarabina	2,43	18,13	20,56	88,2	443 163	24 444	77 777	148 554
jaseň	17,28	1094,72	1112	98,4	5 257 669	4 803	16 505	42 748
javor	160,45	2266,66	2427,11	93,4	17 625 915	7 776	133 864	236 939
jedľa	8,53	0	8,53	0,0	0	0	0	0
jelša	7,04	28,06	35,1	79,9	81 808	2 915	5 177	4 450
lipa	20,36	39,17	59,53	65,8	114 589	2 925	7 947	9 457
orech čier.	0,6	49,33	49,93	98,8	674 766	13 679	47 321	63 248
orech vlaš.	0	1,13	1,13	100,0	24 123	21 347	30 666	15 333
smrek	51,87	70,7	122,57	57,7	216 390	3 061	4 066	9 292
smrekovec	9,54	1720,41	1729,95	99,4	5 587 907	3 248	8 840	19 302
vejmutovka	4,51	0	4,51	0,0	0	0	0	0
spolu	780,54	18490,99	19271,53	95,9	112 343 808	6 076	133 864	236 939

cenu jednotlivých výberov z porastov treba pripraviť na aukcie vo vhodnom čase. Naopak neťažme tieto vysokokvalitné výrezy žiadaných a vysoko cenených drevín v období mimo aukcií, kedy môže dochádzať k strate na jednom výreze aj niekoľko desiatok tisíc korún. Zabezpečme, aby sa na aukciách nevyskytovali výrezy so zablatenými čelami, prípadne inak nevhodne upravené, aby neboli ponúkané kusy, ktorých kvalita nie je primeraná. Nezabúdajme na námatkové kontroly, či sa otváranie obálok s ponukami a vyhodnocovanie aukcií robí v termíne podľa aukčného poriadku. Po skončení aukcií je vhodné pre zamestnancov vonkajšej prevádzky (OLH, lesníci) urobiť praktickú ukážku vydražených kusov v súvislosti kvalita – cena, aby získali pracovníci prevádzky prehľad o cenových možnostiach jednotlivých drevín v súvislosti s kvalitou a podľa toho aj pristupovali k výrobe

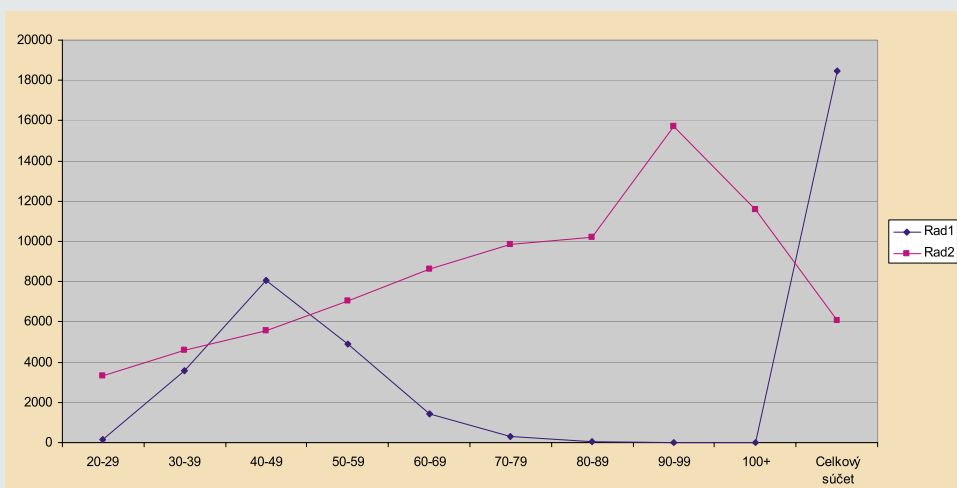
k dispozícii, často sa na aukciách vyskytujú aj výrezy, ktoré zodpovedajú len horšej piliarskej kvalite a ich ponúkanie na aukciách je problematické. Občas je u atraktívnych drevín (napr. čerešňa) ponúkaná kvalita, ktorá nezodpovedá ani piliarskej guľatine, ale aj napriek tomu sú dosiahnuté niekedy pomerne zaujímavé ceny. Taktiež sa stále (hoci nie často) vyskytujú výrezy so zablatenými a neupravenými čelami, kde kupujúci z tohto dôvodu nemajú možnosť posúdiť kvalitu ponúkaných výrezov. Takéto výrezy by sa na aukciách nemali vôbec vyskytovať.

Niektorým odberateľom sa nepozdáva, že mnohé závody ponúkajú združené výrezy rôznych kvalít. Výrobcovia krájanej dýhy nemajú záujem o časti združených výrezov nižšej kvality, lebo sú pre nich nepoužiteľné. Potrebovali by výrezy špičkovej kvality a požadovaných rozmerov. Problémom hlavne u buka je však to, že čím viac rezov pri krátení kmeňov sa vyskytuje, tým viac sa vyskytujú trhliny a je viac znehodnoteného dreva.

V poslednom období sa dost rozmochol aukčný predaj vo forme celých hŕb, ktoré množstvom zodpovedajú približne množstvu nakladanému na dopravný prostriedok. Ide vyslovene o piliarsku guľatinu a nie výrezy zvláštnej akosti. **Hoci je možné, že tu k určitému zvýšeniu cien oproti klasickému predaju došlo, nie som presvedčený, že je to vhodný a potrebný spôsob predaja piliarskej guľatiny. Ak dochádza k zvýšeniu ceny u takejto hmoty, skôr by som povedal, že sú zle nastavené cenníkové ceny za danú piliarsku guľatinu.** Na druhej strane nám však takýto predaj môže dať určitý rámcový obraz o priemernej cene tejto piliarskej guľatiny, ktorá je akceptovaná trhom.

POUČENIE DO BUDÚCNOSTI

Zo strany vonkajšej prevádzky je

potrebné zabezpečiť dôslednú prehliadku porastov určených na obnovnú ťažbu v príslušnom roku a predbežne vyhladiť vysokokvalitné stromy, ktoré by mohli byť ponúknuté na aukciách (napr. fládrové javory ap.). Tieto aj za

cenných sortimentov resp. surových kmeňov určených na výrobu zvláštnej akosti. ■

Ing. Alojz Psočka je referent marketingovej komunikácie na generálnom riaditeľstve š.p. LESY SR

● **Dražba** - verejné konanie, ktorého účelom je prechod vlastníckych alebo iných práv k predmetu dražby, konané na základe návrhu navrhovateľa, pri ktorom sa licitátor obracia na vopred neurčený okruh osôb prítomných na vopred určenom mieste s výzvou na podávanie ponúk a pri ktorom na osobu, ktorá pri stanovených podmienkach urobí najvyššiu ponuku, prejde prikľepom licitátora vlastníctvo alebo iné právo k predmetu dražby, alebo tiež verejné konanie, ktoré bolo licitátorom ukončené z dôvodu, že nebolo vykonané ani najnižšie podanie.

● **Dražobná zábezpeka** - zaistenie budúcich záväzkov účastníkov dražby v stanovenej výške a forme.

● **Dražobník** - osoba, ktorá organizuje dražbu a má k tomu príslušné živnostenské oprávnenie; ak ide o majetok územných samosprávnych celkov alebo majetok štátu, môže byť dražobníkom aj územný samosprávny celok alebo príslušný orgán štátnej správy.

● **Zmarenie dražby** - neuhradenie ceny vydražiteľom v stanovenej lehote.

Fínske inšpirácie

1. časť

Peter GOGOLA

Desaťčlenná skupina špecialistov z rôznych lesohospodárskych inštitúcií a firiem na prelome septembra a októbra navštívila v rámci programu celoživotného vzdelávania Leonardo da Vinci Fínsko. Dvojtýždňový pobyt priniesol mnohé inšpirácie. Táto fotoreporáž si kladie za cieľ podeliť sa o ne.

INŠPIRÁCIA LESNOPEDAGOGICKÁ

Severská zoológická záhrada v meste Ähtäri je zaujímavá najmä pre našinca. Ukazuje totiž prírodu Škandinávie a jej typických predstaviteľov v ich prirodzenom prostredí. Pre najmenších návštevníkov sú zaujímavé tabule s výzvami „Koľko skokov musíš urobiť, aby si dobehol...“ alebo „Som vysoký ako...“. A že to vyprovokuje nielen deti, môžem potvrdiť. Sám som si skočil...

INŠPIRÁCIA TEPLÁRENSKÁ

Fínska energetika má mnoho spoločného so slovenskou: napríklad zdroje. Takmer žiadna ropa ani zemný plyn. Akurát riešenie je odlišné: namiesto bezhlavej plynofikácie, postavenej výlučne na dovážanom plyne (!) sa Fíni orientujú na obnoviteľné zdroje toho, čoho majú najviac: dreva. Tepelné elektrárne, spaľujúce štiepku, patria neodmysliteľne ku kolorytu Fínska. Okrem zvyškov po ťažbe, kôry, slamy a odpadu z drevárskej výroby spaľujú dokonca i zoštíepkované smrekové pne! Fíni jednoducho neváhajú zobrať si z prírody všetko to, čo im na výrobu tepla ponúka.

INŠPIRÁCIA TRENAŽÉROVÁ

Rozsah využitia harvesterovej technológie vo Fínsku je pre našinca nevídaný. Súvisí to samozrejme s drevinovým zložením fínskych lesov (hlavne smrek, borovica, breza) a charakterom fínskej krajiny – prevažne mierne zvlnený terén bez prudkých svahov a zrázov, bez strmých dolín. Hotový raj harvesterov. Ale tomu zodpovedá i vybavenosť fínskych lesníckych škôl trenažermi: napríklad lesnícka technická škola v Jämsänkoski ponúka svojim študentom až štyri typy trenažerov, na všetky bežne dostupné typy (každý výrobca má isté odlišnosti v hardvéri i v softvéri). Ing. Andrea Melcerová z NLC neodolala pokúšeniu a na chvíľu sa do kresla operátora posadila: na Slovensku sa jej to asi tak skoro nepodarí :(

INŠPIRÁCIA HARVESTOROVO – PREREZÁVKOVÁ

Tapani Tasanen je bývalý riaditeľ Lesníckej a poľnohospodárskej školy v Tuomarniemi. V súčasnosti sa venuje hlavne technickému výskumu. Priamo v poraste prezentoval jeden z jeho zlepšovákov: miniharvester do prerezávok. Mladých ľudí vo Fínsku (podobne ako u nás) čím ďalej, tým menej zaujíma tvrdá fyzická práca. Prerezávky v hustých mladinách s hudobným doprovodom bzukotu miliónov komárov asi naozaj nie sú žiadnou prechádzkou zeleným sadom. Či je tento stroj riešením, ukáže blízka budúcnosť. Momentálne je predmetom technologického testovania.

INŠPIRÁCIA FAJČIARSKA

Uhádlí by ste bez nápodvy, že tento predmet je popolník? Niekoľko som ich videl v areáli Lesníckej a poľnohospodárskej školy v Tuomarniemi. Že môže byť úžitkový predmet funkčný a zároveň tak estetický, to ma až zaskočilo. Popolník mal však z pohľadu slovenských užívateľov jednu nevýhodu: nebol „človekuvzdorný“.

INŠPIRÁCIA PROTIALKOHOICKÁ

Tampere je mesto veľké asi ako Bratislava. Všade, doslova na každom kroku nájdete billboardy, propagujúce boj proti konzumácii alkoholu (podľa môjho názoru trochu nevkusným spôsobom). Fini – asi ako všetci obyvatelia Škandinávie – sú známi svojim srdečným, nefalšovane pozitívnym vzťahom k alkoholu. Či to je reakcia na nekonečné polárne noci, to nedokážem posúdiť. Mimochodom, na čo sa vyhovoriť v prípade Slovákov?

INŠPIRÁCIA ELEKTROVODNÁ

Príliš sme si vo svojom okolí zvykli na oceľ, betón, plasty ako náhradu dreva. Keď som pred hypermarketom vo Fínsku uvidel tento elektrický stĺp, zastal som v nemom úžase. Pochopil som, prečo sa o dreve hovorí, že je geniálne. Nádherné, ladné tvary sú v kombinácii s materiálom priam umeleckým dielom, ktorý v krajine neruší, ale naopak: dotvára ju.

INŠPIRÁCIA KULINÁRSKA

Muikkukukka je na prvý pohľad obyčajný bochník chleba. Keď ho však rozkrojíte (odporúčam rezať zvrchu), zistíte, že v chlebe sú zapečené veľmi chutné ryby. Nebíčko v papuľke! Mimochodom, ak vám niekto povie, že finska kuchyňa nie je chutná, tak nevie, o čom rozpráva: je síce svojská, ale je pestrá a rozmanitá. A bohatá ponuka rôznorodých lesných plodov sa odráža v úžasnej ponuke najroznejších džemov a lekvárov a iných produktov - aj takých, čo „prešli cez trubičky“ :)

INŠPIRÁCIA VOJNOVO – HISTORICKÁ

Slovensko a Fínsko má z historického pohľadu veľa spoločného. Slováci boli tisíc rokov pod uhorským jarmom, Fini boli po stáročia „žinenkou“ švédskeho – ruského zápasu o vplyv v oblasti Botnického zálivu. Oba národy získali svoju štátnosť až po prvej svetovej vojne. Len výsledok je trochu odlišný: Slovač má z obdobia uhorskej poroby v krvi prazvláštny sklon k servilnosti voči vrchnosti, Fini sú hrdí a v obrane svojej samostatnosti neústupčiví. Dôkaz? Keď v roku 1938 československá armáda, po zuby vyzbrojená a kvalitne vybavená, kapitulovala pred hitlerovskou hrozbou a opustila pohraničné opevnenia, Fini sa onedlho nato postavili proti mnohonásobnej presile Červenej armády a uštedrili „ruskému medvedovi“ kruté rany. Dodnes sú na to hrdí a starostlivosť o hroby fínskych hrdinov je príkladná.

Právne okienko

Milan VANČO

Všeobecne zvykneme hovoriť, že peňazí nie je nikdy dosť. A obyčajne je to aj pravda, napr. aj v jednom z najcitlivejších odvetví hospodárstva štátu – v pôdohospodárstve.

Aj preto vláda SR svojím nariadením č. 369/2007 Z. z. upravila niektoré podporné opatrenie v tomto odvetví formou dotácií a subvencovaných služieb a tovarov.

Konkrétne v lesnom hospodárstve upravuje toto nariadenie vlády dotácie na pestovanie a ochranu lesov, na rozvoj rekreačných funkcií lesov, na platby poistného na lesy, rastlinno – lekársku starostlivosť v lesoch, pre podnik v lesnom hospodárstve na účasť na výstavách a na úhradu straty spôsobenej prírodnými katastrofami a nepriaznivými poveternostnými udalosťami na lesných porostoch a reprodukčnom materiáli v lesných škôlkach. Dotácie sa poskytujú obhospodarovateľovi lesa, žiadosti sa predkladajú platobnej agentúre do 31. januára príslušného roka. Toto nariadenie vlády SR je účinné od 15.8.2007.

V súlade s príslušnou smernicou ES vláda SR nariadením č. 387/2007 Z. z. upravila s účinnosťou od 1.9.2007 označovanie výrobkov cenami.

Ďalším z celého radu aproximačných nariadení vlády SR je s účinnosťou od 1.9.2007 aj jej nar. č. 404/2007 Z. z. o všeobecnej bezpečnosti výrobkov.

Zabezpečiť si bývanie bolo, a aj dnes je, základnou podmienkou pre založenie si rodiny mladých ľudí, pričom ide vlastne o finančne náročnú záležitosť. Na tento účel bol vytvorený štátny fond rozvoja bývania (ŠFRB – zákon č. 607/2007 Z. z.), na vykonanie niektorých ust. Vláda SR svojím nariadením č. 432/2007 Z. z. upravil a podrobne o druhoch a výškach poskytovaných podpôr na jednotlivé účely z prostriedkov ŠFRB.

Národný bezpečnostný úrad v zmysle príslušných ustanovení zák. č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností vyhláškou č. 453/2007 Z. z. upravil administratívnu bezpečnosť registratúrnych záznamov obsahujúcich utajované skutočnosti a utajovaných písomností.

Zákonom č. 454/2007 Z. z. dochádza s účinnosťou od 1.12.2007 k zmene a doplneniu zák. č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.

Zákonom NR SR č. 461/2007 Z. z. bolo v súlade s príslušnými čl. nariadenia EP a Rady (ES) č. 561/2006 upravené používanie záznamového zariadenia v cestnej doprave vozidiel používaných na prepravu osôb a tovaru.

Vyhláškou MV SR č. 469/2007 Z. z. boli ustanovené hranice horských oblastí, v ktorých vykonáva činnosť záchranná služba.

Ostatná novela Zákonníka práce (zák.

č. 348/2007 Z. z.) nadobudla účinnosť 1.9.2007, jeho úplné znenie je v Zbierke uverejnené pod č. 479/2007 Z. z..

V dôsledku viacerých zmien a doplnkov za obdobia od r. 1993 vyhlásila NR SR zákonom č. 502/2007 Z. z. úplné znenie zákona č. 40/1993 o štátnom občianstve.

Obdobne pod č. 503/2007 vyhlásila NR SR aj úplné znenie zákona č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach a o doplnení niektorých zákonov.

S účinnosťou od 1.1.2008 platí novela zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov SR, ktorou sa opätovne zriaďuje 9 predtým zrušených okresných súdov, ako aj novela OSP a zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch (zák. č. 511/2007 Z. z.).

Od 1. januára 2008 platí aj nový zákon o úžitkových vzoroch a o zmene a doplnení niektorých zákonov č. 517/2007 Z. z.

S účinnosťou od 1.12.2007 boli zákonom č. 523/2007 Z. z. vykonané niektoré zmeny v znení §4 a. zákona č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku.

V ich dôsledku MP SR s účinnosťou od 1.1.2008 vložilo do LSR š. p. majetok Lesníckeho a drevárskeho múzea vo Zvolene.

Nový zákon o audítoroch, audite a dohľade nad výkonom auditu a o doplnení a zmene zákona o účtovníctve vyšiel v ZZ SR pod č. 540/2007 Z. z. a účinnosť nadobudol 1.1.2008.

MZ SR vyhláškou č. 541/2007 Z. z. určilo s účinnosťou od 1. 12. 2007 o podrobnostiach o požiadavkách na osvetlenie pri práci.

Zákon o sociálnom poistení č. 461/2003 Z. z. a ďalších päť súvisiacich zákonov boli s účinnosťou od 1.1.2008 zmenené a doplnené zákonom č. 555/2007 Z. z.

Zákonom č. 568/2007 Z. z. boli zmenené aj zákon o dobrovoľníckych dražbách (č.527/2002 Z. z.) a Notársky poriadok (zákon č. 323/1992 Zb. v znení neskorších predpisov).

Viacero významných zmien zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva obsahuje jeho novela – zák. č. 571/2007 Z. z.

Aktuálny problém vo výstavbe diaľnic a ciest dnes – majetkoprávne vysporiadanie dotknutých nehnuteľností – riešenie upravené vyhlásením úplného znenia zákona č. 129/1996 Z. z. o niektorých opatreniach zákon č. 586/2007 Z. z.

Zákon roka – zákon o štátnom rozpočte na rok 2008, bol v Zbierke zákonov uverejnený pod č. 608/2007 Z. z.

Zákon o cestovných dokladoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov – zákon č. 647/2007 Z. z., takže nový pas už máme, k tomu už len to Euro - a o ňom je (ak ho tak možno nazvať) druhý zákon roka 2007 – zákon NR SR č. 659/2007 o zavedení Euro v Slovenskej republike.

A minimálnu mzdu od 1.1.2008 máme zákonom 663/2007 Z. z. upravenú na 8.100,- Sk, resp. 46,60 Sk/1hod. Všetko dôležité v Zbierke zákonov SR za rok 2007 sme týmto prehľadom vyčerpali. ■

JUDr. Milan Vančo
Odbor právnej služby, GR LSR

IV. ročník Novotských furmanských dní

Jozef BRUNČÁK

V sobotu 2.2.2008 Obec Novot', POD Agrokovec Novot' a LESY SR, š.p., OZ Námestovo zorganizovali už IV. ročník Novotských furmanských dní. Nebývalý počet, až 39 chladnokrvných koní, z toho 7 z Poľska súťažilo v 4 disciplínach a to v silovej, rýchlostnej, súťaži zručnosti a disciplíny „kráľovskej“ – najkrajší kôň. Viac ako 2 tisícky divákov celý deň so záujmom sledovalo všetky súťaže a podporovalo povzbudzovaním svojich favoritov. Svojou účasťou a osobnou angažovanosťou podporila túto akciu i ministerka pôdohospodárstva Zdenka Kramplová, ktorá ocenila osobitnou cenou najkrajšieho koňa súťaže.

Vydarenej akcie sa zúčastnili i p. Ing. Pavelka, vedúci služobného úradu MP, generálny riaditeľ š.p. LESY SR Doc. RNDr. Ing. Mindáš a ďalší hostia, obdivovatelia a milovníci ušľachtilých zvierat- chladnokrvných koní.

V jednotlivých disciplínach sa presadili prevažne domáci furmani pracujúci, či už v ŠL, resp. v urbárskych lesoch na Orave.

Pozoruhodnosťou bola účasť 80-ročného p. Petra Murču z Čadce a najmladšieho furmana p. Jaňáka (16 r.) z Mutného.

Fašiangové podujatie prilákalo divákov z Poľska a širokého okolia. Jednoducho Novotské furmanské dni sú značka kvality. Množstvo stánkov s občerstvením, ľudové kapely a vystavovatelia lesnej techniky, furmanských potrieb a ďalších zaujímavých výrobkov len dotvárali atmosféru vydareného podujatia. Aj najmladší návštevníci si našli svoje podujatia – jazda na poníkoch, psích záprahoch, snežných skútroch a ďalšie atrakcie, lesnícku pedagogiku nevyneímajú. V celku mimoriadne vydarená akcia, oždobená bohatou tombolou robí organizátorom ozaj zvučné meno. ■

Podrobnejšie na
www.novot.sk.

Prírode blízke obhospodarovanie lesa

I. Prehodnoťte svoj postoj

Jaroslav KOVALČÍK

Objekt Pro Silva na Smolníckej Osade je lesníckej, ale aj ostatnej širokej verejnosti už dobre známy. Bol vytvorený na mieste zriadenej génovej základne lesných drevín smreka obyčajného, jedle bielej a borovice lesnej na výmere 838,74 ha. Neskôr bol rozšírený na celú plochu LC Smolnícka Osada 2131 ha. Nachádza sa v lesnej oblasti Volovských vrchov, v terénoch s priemerným sklonom 40% v nadmorských výškach od 450 do 1154m n. m. Viac ako polovicu výmery tvoria porasty V. a VI. vekovej triedy, ktoré sú väčšinou dvoj, prípadne až trojetážové.

S prírode blízkym hospodárením sa tu na menších plochách začalo už v roku 1952, intenzívne však posledných 20 rokov a to vďaka kolegovi, lesníkovi Ladislavovi Alcnauerovi, ktorý i mňa svojimi výsledkami presvedčil na tento spôsob hospodárenia. Keďže som pred 15 rokmi vykonával obnovné ťažby podľa LHP, ktorý väčšinou predpisoval okrajový clonný rub a dorub, mal som možnosť porovnávania svojich a kolegových výsledkov. Zistil som, že po vykonaní obnovnej ťažby predpísaným spôsobom som narušil v poraste vekovú a priestorovú štruktúru, celistvosť a stabilitu porastu. Vzhľadom na agresivitu buka v našich podmienkach sa vôbec nezmladzovali dreviny ako jedľa, javor, jaseň, brest, dub, pretože sa v obnovenom prvku tieto materské stromy vyrúbali. Na druhej strane výberkový spôsob hospodárenia je založený na ťažbe jednotlivých stromov.

HLAVNÝM CIELOM NIE JE PRIRODZENÉ ZMLADENIE, ALE DOPESTOVANIE KVALITNÝCH KMEŇOV RUBNEJ ZRELOSTI

Pri tomto spôsobe nie je hlavným cieľom

dosiahnuť prirodzené zmladenie a potom porast dorúbať, ale dopestovanie kvalitných kmeňov rubnej zrelosti, zvýšenie prírastku a udržanie rovnovážneho stavu a štruktúry porastu. Je tu treba zasahovať s citom do všetkých vrstiev porastu. Pri takomto zásahu zabezpečíme nezávislý rast stromov v každej vrstve, úpravu drevinového zloženia, ako aj stabilitu porastu. **Porast, v ktorom vykonávam ťažbu, beriem ako celok. To znamená, že zásah robím na celej ploche a nielen na jeho časti. A tak už asi 10 rokov som úplne presvedčený o tom, že prírode blízke hospodárenie (najmä výberkový spôsob) je pre budúcnosť našich lesov ten najlepší spôsob hospodárenia.** Za toto obdobie som ťažbu realizoval v mnohých porastoch, svoj hospodársky zámer bližšie popíšem v dvoch z nich.

V dieľci 17 s vekom 95 rokov, výmerou 6 ha a viacetážovou štruktúrou predpisoval LHP postupný dorub v skupinách. Ťažbu som však vyznačil jednotlivým výberkovým spôsobom a porast rozčlenil približovacími linkami širokými 2,5 - 3 m. Vzdialenosť medzi nimi je asi 30 - 40 m. Ťažba sa vykonávala smerovou stínkou k približovacím linkám. Kmene sa podľa potreby krátili na 2-3 krát preto, aby sa čo najviac zamedzilo poškodeniu ostávajúcejmu porastu a podrastu. Jednotlivo sa potom vyťahovali približovacími prostriedkom UKT po linkách a zväznicách. Kmene, ktoré boli od liniek vo väčšej vzdialenosti a kmene zo strednej vrstvy, sa vyťahovali koňmi k linkám.

ŤAŽBA ZAMERANÁ NA VÝROB POŠKODENÝCH STROMOV A ÚPRAVU DREVINOVÉHO ZLOŽENIA

Ťažba bola zameraná na výrub poškodených stromov a úpravu drevinového zloženia v hornej vrstve. V strednej vrstve som vyberal hlavne veľmi nekvalitné jedince buka, ktoré bránili rastu a vývoju jedincov v spodnej vrstve. Po ukončení ťažby sa v tomto poraste ešte vykonala prerezávka. Išlo o ihličnatú prerezávku, z ktorej sa v prvom rade vybrali ťažbou poškodené jedince. Zásah bol prevedený v hlavnej úrovni, kde som sa snažil už výškovo a hrúbkovo porast rozvrstviť, zabezpečiť nezávislý rast jedincov, ako aj úpravu drevinového

zloženia, pretože až 70 % tvoril smrek.

Tým, že som postupoval takýmto spôsobom a nie podľa predpisu LHP, som dosiahol to, že v poraste sa nenačila priestorová

ani veková štruktúra. Porast si udržal svoju stabilitu. Nie je potrebné v ňom zalesňovanie. Zlepšil sa jeho zdravotný a kvalitatívny stav. Tento porast bude v budúcom pláne LHP určený ako porast, v ktorom sa dá hospodáriť výberkovým spôsobom. V poraste sa dosiahla nepretržitá obnova a neskôr i možnosť ťažby rubne zreých a kvalitných kmeňov.

V dieľci 130 s výmerou 13,40 ha a dvojetážovou štruktúrou predpisoval LHP okrajový clonný rub s výškou ťažby 2300 m³. Znovu som pristúpil k úprave plánu a ťažbu v objeme 2000 m³ vyznačil jednotlivo. Zameral som sa na kvalitu porastu v hornej a strednej vrstve. Boli tam veľmi nekvalitné jedince buka. Taktiež na zdravotný stav jedle a smreka. Najviac sa zasiahlo do strednej vrstvy, pretože nekvalitné bukove jedince bránili preniknutiu svetla na zem a tým vytvoreniu tretej vrstvy, ktorá v tomto poraste nebola veľmi zreteľná, hlavne zmladenie jedle. Po niekoľkých rokoch je viditeľné zlepšenie kvality porastu vo všetkých vrstvách (obnova jedle je zatiaľ veľmi dobrá) s možnosťou ťažby rubne zreých kmeňov a pritom s nepretržitou obnovou.

TREBA SI PREPOČÍTAŤ AJ ÚSPORU NÁKLADOV NA PESTOVNÚ ČINNOSŤ

Samozrejme, že v porastoch, v ktorých som pracoval a ešte chcem pracovať, sa stále stretávam s určitou nedôverou. Je to nedôvera hlavne nadriadených, ktorí stále presadzujú priemerné náklady na m³/vyťaženej hmoty. Akoby si nik neprepočítal úsporu nákladov na pestovateľskú činnosť, ako je potreba zalesňovania, vyžínania a čiastočne uhadzovania, pretože tieto činnosti u nás strácajú opodstatnenie. Veľmi dôležité je presunutie týchto finančných prostriedkov, alebo aspoň ich časti do ťažbovej činnosti. V ťažbe musíme investovať hlavne do kvality práce. Nemôžeme si dovoliť, aby kvalita prešla do kvantity len preto, aby sme dodržali priemerný náklad na meter kubický. Ten podľa môjho názoru by sa mohol zvýšiť asi o 15 - 20%. Po takomto zvýšení by určite neboli až také problémy s pracovnými skupinami, od ktorých vyžadujeme vysokú kvalitu práce aj vzhľadom na použitie práce koňmi. **Myslím že tento spôsob hospodárenia je pre les veľmi prospešný, i keď spočiatku o niečo náročnejší. Treba len, aby každý prehodnotil svoj postoj k prírode blízkeho hospodáreniu a všade tam, kde je to len trochu možné, tento spôsob aj vyskúšal.**

Jaroslav Kovalčík je lesník na LS Smolník, OZ Košice

Alternatívna metóda HÚL – tvorba LHP na podklade prevádzkovej inventarizácie

2. časť

Peter ZIMA

PLÁNOVANIE HOSPODÁRSKÝCH OPATRENÍ A STANOVENIE ŤAŽBOVÉHO ETÁTU

Pri hospodárskej úprave lesov na báze prevádzkovej inventarizácie sa vlastné plánovanie uskutočňuje na troch úrovniach: na úrovni územia, pre ktoré sa vyhotovuje LHP (najvyššia úroveň) na úrovni typu vývoja lesa (stredná úroveň) a na úrovni segmentu typu porastu (najnižšia plánovacia úroveň).

Na najvyššej plánovacej úrovni má plánovanie prevažne strategický charakter a to vo vymedzení dlhodobých cieľov a analýz.

Na strednej plánovacej úrovni (TVL) ide o rámcové plánovanie. Pre každý TVL sú vypracované smernice hospodárenia, ktoré predstavujú pestovný program. Tento stanovuje optimálne pestovné postupy pre každý TP a jeho segment tak, aby bolo čo najefektívnejšie dosiahnutý dlhodobý strategický cieľ. Smernica hospodárenia je teda obojsmernou spojnicou medzi najnižšou plánovacou úrovňou a najvyššou plánovacou úrovňou.

V chránených územiach sú v smerniciach hospodárenia premietnuté plány starostlivosti o tieto územia, ktoré tvoria koncepcnú nastavbu týchto smerníc.

Na podporu efektívneho plánovania na úrovni TVL sa využívajú demonstračné plochy, na ktorých sa dlhodobu overujú pestovné postupy a účinnosť hospodárskych opatrení.

Plánovanie hospodárskych opatrení na najnižšej úrovni nie je vyjadrené v plošných a objemových jednotkách, ale je to adresné premietnutie pestovných postupov a cieľov do najnižších plánovacích jednotiek, ktorými sú segmenty TP.

V hospodárskej úprave lesov na podklade prevádzkovej inventarizácie sa za hlavnú jednotku pre prvotné odvodzenie etátu považuje každý jednotlivý TVL. Pre každý TVL sa etát stanovuje deduktívne a celkový etát vzniká sumarizáciou čiastkových etátov za jednotlivé TVL. Vychádza sa pri tom zo skutočnej zásoby a z výšky periodického celkového bežného prírastku.

HOSPODÁRSKA KNIHA A PORASTOVÁ MAPA

Vzhľadom k tomu, že pri zariaďovaní na podklade prevádzkovej inventarizácie sa stav lesa zisťuje na plošne väčších jednotkách ako sú segmenty TP, mení sa zákonite aj obsahová náplň hospodárskej knihy. V hospodárskej knihe preto nie sú pre segment TP uvedené žiadne taxačné veličiny a plánovanie hospodárskych opatrení je len verbálne.

LHC 817000		Národný park Podýjil - lesy vo vlastníctví štátu	
Plán LHP: 1.1.2003 - 31.12.2012		P.LO. 33 Prieťahň Českomoravské vrchoviny	
územie	75	Plocha (ha)	45,54
les	75A	Plocha (ha)	16,28
typ	75Ad	Plocha (ha)	6,12
Typ vývoja lesa			
Kamenitá a vysychavé habrové doubravy s bukom			
Kategória	Základná		Práca územím
31e	2 národný park - 1. Zóna		D

Hospodárska kniha

Hospodárska kniha je obmedzená na nevyhnutné informácie týkajúce sa identifikácie porastov, informácie o plánovaných hospodárskych opatreniach a na stručnú hospodársku evidenciu.

Novú náplň majú aj lesnícke mapy. Porastová mapa v novom poňaní vypúšťa informáciu o veku, ale vymedzením TVL, TP a jeho segmentov informuje lesníka o tom, na akom stanovišti pracuje a v akej vývojovej fáze sa vzhľadom k dlhodobému cieľu porast nachádza. Na porast sa teda nepozerala z hľadiska veku, ale z hľadiska potenciálu stanovišta.

SKÚSENOSTI Z ČR A MOŽNOSTI UPLATNENIA U NÁS

O alternatívnej metóde tvorby LHP na podklade prevádzkovej inventarizácie sa v ČR vedie medzi odborníkmi široká diskusia. Metóda má svojich nadšencov, ale aj oponentov. V podmienkach ČR sa zatiaľ uplatňuje len v chránených územiach, a to v NP Podýjil a v NP Šumava.

Zástupca NP Podýjil, kde už päť rokov hospodária podľa LHP vyhotovenom touto metódou, poukázal na určité problémy, ktoré sa objavili pri práci s novými výstupmi LHP a v oblasti lesnej hospodárskej evidencie. Ide najmä o nesúlad dát nového LHP s informačným štandardom HÚL.

V NP Šumava sa postupne vyhotovujú LHP na podklade prevádzkovej inventarizácie pre jednotlivé LHC, a na základe skúseností sa odstraňujú jednotlivé nedostatky.

Výskumný ústav pre výskum lesných ekosystémov – IFER, ako aj Ústav pre hospodársku úpravu lesov v Brandýse nad Labem uvažujú o možnosti uplatniť túto metódu ako pilotný projekt aj v hospodárskych lesoch.

Základným predpokladom použitia tejto metódy je ochota a pripravenosť vlastníka, resp. obhospodarovateľa lesa prejsť na hospodárenie prírode blízkym spôsobom a k pestovaniu bohato štrukturovaných porastov.

Možnosť uplatnenia tejto metódy v podmienkach SR by bola určite zaujímavá, a to najmä v chránených územiach (Národné parky, Územia európskeho významu, objekty Pro Silva atd.), kde sa deklaruje prírode blízke obhospodarovanie, ale aj v lesoch hospodárskych, kde sú predpoklady a možnosti pre takéto hospodárenie.

V súčasnosti by však hospodárenie podľa LHP na podklade prevádzkovej inventarizácie

narážalo na legislatívne problémy a to najmä v zákonom stanovenom ukazovateli, ktorý obmedzuje výšku ťažby v JPRL nad 50 rokov.

Z toho dôvodu by pilotný projekt mohol byť vyhotovený len ako paralela ku klasickému LHP.

Nezanedbateľné sú v podmienkach SR, pre uplatnenie tejto metódy, aj vlastnícko-užívateľské vzťahy a terénne podmienky, ktoré sú oproti ČR určite zložitejšie.

Keďže pri hospodárení prírode blízkym spôsobom sa na les pozeráme cez jednotlivý strom a nie cez porast, tak pre použitie novej metódy je nevyhnutne potrebná dobrá sprístupnosť lesnou dopravnou sieťou.

LESNÍK (OLH) V NOVEJ POZÍCII

Nová metóda kladie vysoké požiadavky na lesníkov, ktorí musia byť odborne zdatní, musia mať dostatočné skúsenosti a musia detailne poznať zverenú územie.

LHP na podklade prevádzkovej inventarizácie a najmä nová podoba výstupov LHP núti rutinne pracujúcich lesníkov k prehodnoteniu doterajších skúseností a stavia ich do novej pozície.

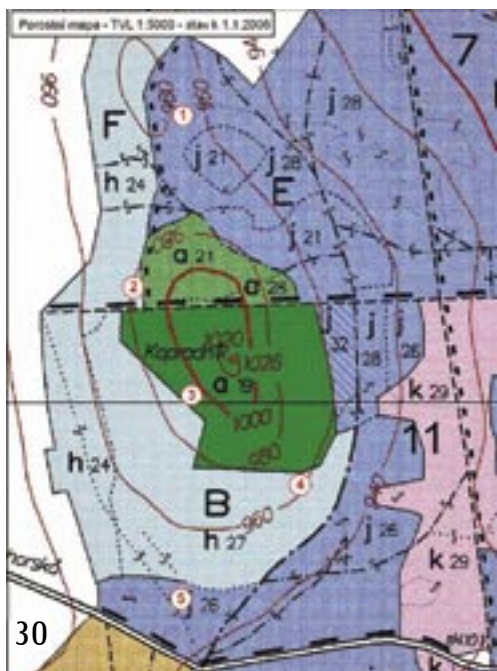
Lesník berie osobnú zodpovednosť za plánované hospodárske opatrenie a za jeho realizáciu, keďže z jeho pohľadu dochádza k zásadnej redukcii údajov na úrovni porastu, ako o stave lesa tak aj plánovaciech.

Hospodárenie podľa klasického LHP je určite jednoduchšie a pohodlnejšie.

Pri novej metóde sa lesník musí stožtožiť s tým, že nemá v LHP nalinkované, čo má robiť, kde a kedy to má robiť.

Nová metóda si preto vyžaduje od lesníka väčšie uplatnenie jeho odbornosti a skúsenosti, ale na druhej strane mu dáva možnosť byť slobodným a tvorivým hospodárom. ■

Ing. Peter Zima je špecialista Odboru lesníckej politiky a certifikácie, GR š.p. LESY SR

Porastová mapa podľa TVL

Víkend na lesníckej chate **Atmosféra lesníckej samoty**

Lucia HANKOVÁ

Hájenska Jelenská sa nachádza v doline rovnakého mena. Dostanete sa tam cestou z Banskej Bystrice na Donovaly, keď nad obcou Staré Hory pri pamätníku Jozefa Dekréta Matejovie – priekopníka moderného lesníctva, odbočíte vpravo. Po dvoch kilometroch jazdy pomedzi malebnými domčekmi sa ocitnete pri bývalom sídle lesníkov, ktoré je cieľom vašej cesty. Hájenska je zrekonštruovaná a prispôbena na rekreačné účely. Je tu 5 lôžok v dvoch izbách s kachľovými pecami, spoločenská miestnosť, vybavená kuchyňa a sociálne zariadenie. Na dvore je kryté ohnisko a o niečo ďalej aj „panské“ posedenie v menšej chatke. Milovník pokoja si v tomto útulnom kúte určite nájde svoje miestečko.

Tip na výlet: Mesto Banská Bystrica s množstvom pamätihodností a Harmanecká jaskyňa. Pamiatková rezervácia – pôvodná banícka obec Špania Dolina známa aj jedinečnými paličkovými čipkami. Zrekonštruovaná časť historického vodovodu s typickou postavičkou Maťa – reprezentanta žliabkárov. Pre milovníkov zimných športov je tu stredisko Donovaly s výbornou lyžovačkou a množstvom športových a spoločenských podujatí. V blízkosti sa nachádzajú Národné parky Nízke Tatry a Veľká Fatra. Pre milovníkov rybolovu sú k dispozícii vodné nádrže Motyčky a Jelevec s možnosťou lovu pstruhov.

Objednávky pobytov: LESY SR, š. p. Banská Bystrica, Odštepny závod Slovenská Lupča, www.lesy.sk, 048/418 72 95, 0918 334 562. ■

Hájenska Jelenská

LESNÍCKY SKANZEN

Živo v skanzene

Boris PEKAROVIČ

O tom, že Lesnícky skanzen vo Vydrovskej doline OZ Čierny Balog naozaj nie je umelo oddelený od lesníckej reality, svedčia aj tieto zábery:

1. čerstvá stopa vlka (v skanzene)
2. srnčia zver (v skanzene) ■

Ing. Boris Pekarovič
vedúci Lesníckeho skanzenu
Odštepny závod Čierny Balog

BANSKOBYSSTRICKÁ STOPA SNP

35. ROČNÍK

SOBOTA 23. FEBRUÁRA 2008

BANSKÁ BYSTRICA

KRÁLIKY

25 KM - KLASICKY

Štart a cieľ: Králiky - lyžiarsky štadión

Hromadný štart pre všetky kategórie je o 10,30 h.

Informácie na: www.bielastopa.sk

www.banskabystrica.sk

Banskobystrická stopa SNP

Vladimír MASICA

Bolo mi umožnené aj cestou časopisu Lesník vyzvať Vás kolegyně, kolegovia a priatelia bežeckého lyžovania na účasť a otestovanie si svojich fyzických a vôľových schopností v preteku, ktorý je pokračovaním Biely stopy SNP a tohto roku sa koná už jeho 35. ročník.

Trať preteku zabezpečujú naši kolegovia lesníci, zamestnanci OZ Slovenská Ľupča, na ktorého teritóriu sa pretek koná. Pozývam vás do krásneho prostredia Kremnických vrchov prežiť príjemný športový zážitok a dokázať si, že ešte nepatríme do starého železa.

Banskobystrická stopa SNP:

Trať – 25 km – klasicky

Dátum: 23.2.2008

Miesto: lyžiarsky bežecký štadión – Králiky

Štart: 10.30 hod.

Prihlášky nájdete na www.banska-bystrica.sk alebo www.bielastopa.sk

Vyplnené prihlášky zaslať na **adresu:** P. O. BOX 128, Občianske združenie Biela stopa SNP Banská Bystrica, ČSA 26. Bližšie informácie je možné si vyžiadať na čísle telefónu 048/4330505 alebo 0902 539 422, 0918 334 500.

Na uvedených webových stránkach si nájdete aj podrobnejšie informácie o uvedenom podujatí.

Verím, že som vás touto výzvou oslovil a prídete oceniť vynaložené úsilie vašich kolegov – lesníkov. ■

Ing. Vladimír Masica
je riaditeľ OZ Sl. Ľupča

Naši opäť bodovali, alebo Oravskí lesníci sa prezentujú aj medzinárodne

Jozef BRUNČÁK

Dňa 9.2.2008 v Nowom Targu naši poľskí kolegovia organizovali Celoštátne lyžiarske preteky v obrovskom slalome lesníkov ŠL. Súťažilo 240 lesníkov v 3 vekových kategóriách mužov a žien. Na preteky boli pozvaní aj lesníci OZ Námestovo. Tak ako už tradične aj tentokrát Námestovci bodovali.

V kategórii žien nad 40 r. zvíťazila Ing. Jozefína Kučeríková, u mužov nad 40 r. Ing. Ľubo Lonský obsadil skvelé 5 miesto. V najsilnejšej a najpočetnejšej kategórii mužov do 40 r. obsadil Miroslav Škorik ml. 20 miesto z 85 pretekárov. Zaujímavosťou bola vedľajšia súťaž detí lesníkov v slalome v 4 vekových kategóriách, pretekali deti a mládež vo veku 5-18 r. Preteky boli zorganizované na špičkovej športovej úrovni. Sprievodný kultúrny program zabezpečovala Goralská muzika zo Zakopaného. Pozoruhodná bola vysoká účasť súťažiach a obrovská divácka kulisa. Mimoriadnej pozornosti sa dostalo osobitnej kategórii vedúcich pracovníkov Nadlesníctiev a Regionalnych direktíí Lasow Panstwowych. Vo všetkých kategóriách boli oceňovaní prví 6 pretekári hodnotnými cenami. ■

Jozef Brunčák je referent ochrany lesa, OZ Námestovo

Folklorný súbor Lykovček v pinej paráde

O folkloristke Ing. Alene ĐURKOVIČOVEJ

Deti sú skrátka zlaté

Jozef MARKO

Kolegovia na Odštepnom závode Revúca, kde pracuje Ing. Alena Đurkovičová na pozícii pestovateľky, ju síce nepoznajú v každodennom pracovnom kontakte s typicky dozadu začesanými vlasmi, aké mávajú švárne dievčatá a ženy počas vystúpení vo folklorných súboroch, ale zvykne sa tak česať vždy, keď sa chystá na pódium so svojimi malými zverencami. Ing. Đurkovičová sa venuje ľudovému spevu a tancu od svojich pätnástich rokov. Tancovala na strednej škole, počas štúdia na lesníckej fakulte v ľudovom tanci pokračovala vo vychýrenej Poľane. O svojej záľube hovorí, že po tolkých rokoch je už človek folklorom postihnutý a nepustí ho to ani za nič.

Spomína si, ako nastúpila po absolvovaní vysokej školy na Lesnú správu Sirk a bola zaskočená, že v Bohom zabudnutej obci s folklornou tradíciou neexistoval žiadny súbor. Tak napiekla koláče a pri páraní peria si od miestnych ženíčiek vypočula a zaznamenala množstvo krásnych piesní, zvykov a príhod. A začala budovať folklorný súbor Železník, v ktorom pôsobili chlapi a dievčatá od ôsmich do osemnástich rokov. „Začiatky boli ťažké, pretože sme nič nemali. Ani kroje, ani hudbu. Začali sme si ich šiť sami. I hudobníci sme pozháňali a nejaké financie sa nám podarilo získať z Fondu rozvoja vidieka. Ja som bola dovtedy iba tanečnicou, ale postupne sa zo mňa stáva folkloristka so všetkým, čo k tomu patrí.“

Po presťahovaní sa aj s rodinou zo Sirku do dvadsať kilometrov vzdialenej Revúcej ešte dva roky za svojimi zverencami zo Železníka dochádzala, ale bolo to pre ňu príliš vyčerpávajúce. Dala si štvorročnú prestávku. Ibaže, keď ju oslovili z revúckeho folklorného súboru Lykovček, nezáváhala ani na chvíľu. Veď stará láska nehrdzavie. „Práca s deťmi je úžasná, pretože deti sú spontánne, prirodzené a úprimné, s čím sa vo svete dospelých stretávate len zriedka. Deti sú skrátka zlaté. Mnohokrát idem na návštev po práci vyčerpaná, v obavách, či ho zvládnem. Keď ma však radostne privítajú, ovešajú ako vianočný stromček, tak únava zo mňa spadne a vždy pochopím, že práca s deťmi stojí za to a že je to pre mňa to pravé,“ vyznáva sa Ing. Đurkovičová.

O ČAROVNOM ZAKLÍNADLE A POCHOPENÍ V RODINE

Keď rozpráva o svojich malých kamarátoch, z jej slov je skutočne cítiť radosť. Vôbec pri tom nevedí, že spolu s dvoma ďalšími dospeláčkami má na starosti v Lykovčeku až 68 detí vo veku od štyroch do pätnástich rokov. Mimochodom, sú medzi nimi aj jej potomkovia – dcérka a syn. Malí tanečníci a speváci sú rozdelení podľa veku do skupín – na myšky, trnky, sojky a čučoriedky. Aj tance, ktoré nacvičujú majú zaujímavé názvy – valaský, podskok, dobaný, pichaný, fajka, očko, zakladaný, točky hladké. Nacvičujú dvakrát do týždňa po tri hodiny. Cez víkendy majú sústreďenia alebo vystúpenia. „Pred minuloročnými Vianocami som takto mala obsadených päť víkendov za sebou. Bez pochopenia manželka, ktorý takisto pracuje na OZ Revúca, by

Ing. Alena Đurkovičová

to nešlo. Som rada, že mi nielen vychádza v ústrety, ale je aj divákom a fanúšikom súboru. Záujem detí v Revúcej a okolí o Lykovček je veľký. Veď pred tromi rokmi mal súbor iba 20 členov. Nedávno sme prijali päť nových. Snažíme sa dať šancu každému, kto chce u nás spievať a tancovať. Deti sú totiž veľmi zraniteľné a ak by sme ich dopredu odmietli, ranilo by ich to. Je dosť ťažké vo pred odhadnúť, či má malý uchádzač talent. Stalo sa nám napríklad, že chlapec, u ktorého sme to vôbec nepredpokladali, sa v priebehu pol roka rytmicky veľmi zlepšil. Potom je radosť z toho, že sa takýmto deťom venujete, dvojnásobná,“ dodáva spokojne Ing. Đurkovičová.

Jej rodina je teda nielen lesnícka, ale aj folkloristická. Táto krásna a užitočná záľuba jej členov napriek časovej zaneprázdnenosti ešte viac spojila. A viete, že Ing. Đurkovičová a jej kolegyne zo súboru Lykovček poznajú „čarovné zaklínadlo“, ktoré používajú, keď deti nepočúvajú a sú roztekané? „Zašepkám si spolu peknú básničku: Ja si ťapnem, teba ťapnem, uško chytím, gombík zapnem, pohladkám sa, pohladkám ťa, chytím, zapnem, zase ťapnem. Deti to šepkajú a znázorňujú. V momente sa upokoja a my môžeme opäť nacvičovať.“ Skúste si to doma so svojimi deťmi. Ing. Đurkovičová tvrdí, že to zaručene funguje. ■

Tavič železa s láskou k prírode

Ladislav MALÁK

Hoci mládenca Ondreja Šimka, taviča pri vysokej peci vo VSŽ zavial v roku 1968 osud do lesníckej rodiny Jozefa Kalafusa, kde sa mu zapáčila deva Emka, jeho odlišné, lesníctvu vzdialené povolanie v horárni na samote Potoky za obcou Košická Belá, nikomu neprekážalo. Naopak – za tavič železa a svokor lesník si ihneď padli do oka, vzťah rýchlo povýšili na kamarátstvo, ktoré malo blahodarný účinok na celé osadenstvo horárne.

Z rozprávania dnes 61-ročného dôchodcu Ondreja Šimka, ktorý si pri vysokej peci číslo dva vo VSŽ, zväčša ako hlavný tavič, nakoniec „odkrútil“ plných 42 rokov, vyplýva: „Hoci som ako rodák z Kalše, na úpätí Slanských vrchov, les poznal, až pri svokrovi som si prírodu zamiloval na celý život. Mená úžasných miest v jeho lesnom revíri Potoky, kde ma brával v rámci ochranných pochôdzok, ako sú Pišivenky, Pogáň tábor, Široký hrb, či Predná holica, mi ostali v pamäti natrvalo. Všade mi ukazoval niečo zaujímavé, učil ma poznávať stopy zveri i spev vtákov. A viac razy mi opakoval, že ak veľmi nemusím, aby som nezotínal živý strom...“

Keď Ondrejovi Šimkovi, jeho manželke Emke a dvom synom ostala po svokrovcích v ich rodnej dedine Opátke chalupa, tavič od vysokej pece sa ocitol uprostred peknej prírody Slovenského Rudohoria natrvalo. A dočkal sa aj vytúženého dňa, kedy ako dôchodca bude môcť dožiť svojím plúciam hutníka iskru čistého vzduchu bez odpudenia a prehĺbiť cit lásky k lesu a prírode.

Hlavným zmyslom týchto riadkov je vysloviť úctu i obdiv Ondrejovi Šimkovi, ktorého poznám už vyše 40 rokov. Ako lesník na dôchodku a aktívny turista nachádzam v jeho správaní to, čo je obsahom aj mojej modlitby na obranu i chválu chrámu lesa a prírody: nikdy som ho nevidel zaťat do živého stromu, lebo drevo na zimu si chystá výlučne na miestach po ťažbe dreva, v čase výskytu húb nikdy nechodí do lesa s veľkým košíkom, nezberia chvatne, aby mal čo najviac, ani sa chvatne nevracia z domu k hubám do lesa ešte raz. „Tu má zásadu: „Nech. nám niečo zostane aj na budúci rôčik. A aj našim deťom a vnukom.“ Podobne sa správa aj pri zbere ostatných lesných plodín i liečivých rastlín. A jeho dvor pri chalupe je plný drevených búdok a krmidiel, ktoré v zime nie sú nikdy prázdne, lebo chalupár Ondrej ich pravidelne dopĺňa.

Nuž, taká je láska hutníka k prírode. V horskej dedinke Opátka, na úpätí známej Kojšovskej hole, sa svojím správaním usiluje presvedčiť seba i okolie, že železo a drevo nemusia mať k sebe ďaleko. Pomyselné srdiečka, ktoré za roky pobytu v tamojšom prostredí z oboch materiálov vyformoval, už úplne vrástli do seba. ■

Ladislav Malák
Snímka: autor
Repík lekársky v domácej lekární Ondreja Šimka nemôže chýbať. Jeho zber na Siveckých lúkách, neďaleko Ružínskej priehrady na rieke Hornád v polovici júla ešte nikdy nezmeškal.

Neobjasnené posolstvo

Marián OBERHAUSER

Pri svojich potulkách čarokrásnymi zákutiami slovenskej prírody neraz objavím niečo, čo ma zvlášť upúta. Potom začínam pátrať po pôvode alebo vysvetlení, ako sa to tam dostalo, alebo čo to znamená. Tak to bolo aj s nápisom vytesanom v žulovej hornine, o ktorom mi porozprával RNDr. Madarás – hotelový hosť. Nápis „objavil“ pri geologickom prieskume v doline Hlboké – pri jej vyústení do horného toku Slanej, západne od obce Rejdová. Tu začína tiež moje pátranie po tajomnom nápise.

Najskôr ho však bolo treba nájsť. Na piatykrát sa mi to podarilo. Nápis som našiel neďaleko lesníckej chaty. Vyzerá asi takto:

IN R : I GĀ
ET \ : BE /
VI : A : GA : M : SE

Jeho rozmery sú 0,5 x 0,8 m. Miestni pamätníci z obce Rejdová mi hovorili, že nápis bol kedysi dobre čitateľný, avšak zvetrávaním ošumel do dnešnej podoby. Ktohovie čo bude o niekoľko rokov... Nový rok sa stretol so starým a ja som akosi pozabudol na „môj“ nápis. Niekedy na jar roku 2001 sa mi dostal do rúk časopis Historická revue, kde pani Silvia Lorinčíková v článku Pramene píše o Rejdovskom tajomstve – epigrafe, ktorý nemožno prečítať. Z jej článku vyberám:

Pomocné historické vedy definujú epigrafické pamiatky ako rôzne svedectvá a správy vytesané do skaly, alebo iným spôsobom zvečnené na obdobných trvácných materiáloch. Významný bankský inžinier Gustáv Eisele v monografii o baníctve Gemerskej a Boršodskej stolice z roku 1907 sa zmieňuje o starej ceste z Rejdovej cez dolinu Hlboké smerom na Telgárt. Vedľa cesty je nápis (vyššie spomínaný), ktorého význam sa doteraz nikomu s istotou nepodarilo objasniť.

Z rôznych skúmaní vyplynul záver, že ide o latinský majuskulný nápis, v ktorom boli použité mnohé skratky. Text neobsahuje ani jedno úplné slovo, často sa v ňom

opakujú dvojbodky, ktoré nahrádzajú slabiky, slová skracujú a navzájom ich od seba oddeľujú. Skracovanie bolo v obľube už v staroveku a uplatňuje sa dodnes. V minulosti, rovnako ako v súčasnosti sa používalo nielen z úsporných dôvodov, ale aj na utajovanie dôverných správ. Veda, ktorá sa zaoberá štúdiom skratiek sa volá brachygrafia. Pozná niekoľko spôsobov skracovania slov. V rejdovskom texte ide zrejme o tzv. suspenzné krátenie, alebo skrátenie kontrakciou /z lat. contractuskrátený, krátky, stručný/. Toľko článok.

Prvým krokom k rozlúšteniu rejdovského nápisu je úvaha nad tým, kto dal pokyn na jeho realizáciu, kto ju vykonal, aké mal technické možnosti v danej dobe a danom prostredí. Najdôležitejšie je vydedukovať, akú významnú udalosť nápis zaznamenáva, pretože väčšina známych epigrafov sa týka vojenských udalostí – príchod, odchod, víťazstvo, porážka, atď. Na pochopenie zmyslu použitých skratiek bolo nevyhnutné hľadať súvislosti s výstavbou cesty, vedľa ktorej sa nápis nachádza. Výstavba komunikácií v minulosti nebola jednorazovou záležitosťou, ale dielom niekoľkých generácií. Ponúkam niekoľko verzií prekladu, ktoré sa mi podarilo zozbierať:

Silvia Lorinčíková:

- 1.riadok: IN (scripto) alebo IN (sculpto) - napísané, vytesané v R /egione, kraji neznámom
- 2.riadok: A /ditus/, A /bsolutus/, príchod, odchod, ukončenie, BEL /lum/ vojna
- 3.riadok: VI /ginti/, A /nnorum/ alebo VI /xit/, A /nnos/ dvadsaťročný Q/ul/ a M /miles/, vojak SE /pelibat/ pochovaný

Celý text by podľa autorky tejto metodiky znel: = Napísané v kraji neznámom (a ukončením vojny/ dvadsaťročný vojak pochovaný = alebo = Napísané v kraji neznámom a ústupom vojny na ceste ako

pamiatka večná. Nápis autorka datuje podľa tvaru písmen na 17. až prvú polovicu 18. storočia.

Ing. Rudolf Galgon:

INRI - Iesus Nazarenus Rex Iudaeorum – Ježiš Nazaretský kráľ židovský
ET – a /spojka slov/
BE – ak ide o ďalšie nečitateľné písmená, môže ísť o slovo BEATA, čo znamená blahoslavená /panna Mária/, ako oslovenie matky Ježišovej – Beata Maria Virgo, teda Blahoslavená panna Mária
VIA – cesta

Autor predpokladá, že keďže ďalšie písmená nedávajú zmysel ani ako slová, ani ako čísla, že ide o skratky – najpravdepodobnejšie mien pisateľa a jeho spoločníkov na ceste. Ak nápis nebudeme prekladať z latinčiny doslovne, ale voľne, potom znamená asi: = Cesta za /alebo s/ Ježišom a Blahoslavenou =. Datovanie nápisu: počas šírenia kresťanstva – autor mních z Kláštora asi začiatkom 14. storočia.

Vladislav Hroš:

Voľný preklad: = Spasiteľ si pri nás, ideme Tvojou cestou Tvojej misie =. Podľa autora sa jedná o pútnické prechodové miesto, kde dvojbodky znamenajú časové a dejové skratky: ...bol som tu...a stále som tu...alebo – stalo sa a pokračuje...kde:

IN – znamená – ja, stále ja

VIA – touto cestou pôjdem, alebo pútnici, ktorí pôjdu /touto cestou/ stále budú prenášať túto myšlienku. Datovanie nápisu: cca 1000 rokov po Cyrilovi a Metodovi.

V oblasti Slovenského krasu a Slovenského rudohoria je epigraf pri obci Rejdová jedným z mnohých. Najstarší /?/ je gotický nápis v Jasovskej jaskyni z roku 1452, ktorý dokumentuje víťazstvo Jána Jiskru nad Jánom Huňadym v bitke pri Lučenci r. 1451. V Silickej ladnici sa zachoval nápis zo začiatku minulého storočia o návšteve grófa Adama Revitzkého. V Stratenej je pamätná tabuľa na počesť kniežata Coburga ako predsedu Uhorskej prírodovedeckej spoločnosti. Napokon je tu epigraf v Krásnohorskom Podhradí z konca 18. storočia, ako prejav vďačnosti grófovi Dionýzovi Andrášimu za založenie dôchodkovej základiny.

Osud týchto epigrafov je známy. Netrúfam si hodnotiť /ani mi to neprináleží/ preklady, ktoré som v tomto článku ponúkol. Možno sa po jeho prečítaní nájde niekto, kto nápis preloží podobne ako známou Rosetskú dosku. Rejdovský nápis na skale je však stále zahalený tajomstvom. ■

Marián OBERHAUSER je vedúci strediska Horský hotel Pusté Pole

Čítal som v časopise Lesník článok o jeleňovi Mišovi. Jeho koniec bol trochu iný, ako to uvádzate. Opisujem ho aj vo svojej knihe „Ej, hory, hory, čierne, neraz som ja prešiel cez ne“. Miša v ruji prebodol jeho vlastný syn. To však nie je to hlavné, čo o Mišovi chcem povedať. Keď som pripravoval moju knižku, chcel som pri históre o Mišovi uviesť aj fotografiu Mišových zhodov a konečného parožia bodovej hodnoty 227 bodov. Všetky Mišove zhody a jeho posledné parožie boli upevnené na veľkej doske, ktorá bola umiestnená na vchodovej stene na LZ Benuš. O fotografiu som požiadal pána Jána Lička, môjho bývalého zamestnanca ešte na Červenej Skale. Pán Lička mi ne moje veľké prekvapenie oznámil, že tabuľa so zhodami a posledným Mišovým parožím zmizla. Zrejme ju niekto ukradol. Myslím si, že by to stálo za to, aby sa tato krádež objasnila.

Ďalej by som rád čítal v Lesníkovi aj o spolupráci Lesov SR s Výskumným ústavom vo Zvolene. Ako sa chráni genofond našich drevín a ako ich šľachtíme (nie len ťažíme). Mrzí ma aj to, že ste sľúbili ďalšie články o Slánskych lesoch, ktoré chce niekto, ba nejaký klan, ukradnúť Štátnym lesom, ale už ďalší článok nevyšiel. Tak isto sa v Lesníkovi nepíše o veľkých krádežiach dreva a o tom, že miznú nielen porasty, ale celé lesné komplexy lesov. Podobne sa nepíše ani o pytliactve. Nie je mysliteľné, že by o týchto veciach nevedeli lesníci, keď o nich vedia a mlčia, tak sú buď spolupáchateľmi, alebo sú umlčovani.

Nepíše sa nič ani o lesnom zákone, ktorý má mnoho nedostatkov a nechráni naše lesy. Aké sú príčiny toho, že sa o týchto veciach nepíše? Znova opakujem heslo, ktoré by mal mať každý pracovník nad písacím stolom „Najväčšie zlo je neodporovať zlu“

V Lučenci dňa 6. 2. 2008.

Prepáčte, ak sa mýlim...

Človeku to nedá. V lesníckej prevádzke š.p. LESY SR prevažujú názory, že sme mali v procese implementácie nového informačného systému pilotne vyskúšať jeho fungovanie so všetkými programami na niektorej LS a OZ a až potom ho používať v rámci celého podniku. Že v KRPK a WebLES-e pracujú lesníci so zbytočne podrobnými údajmi. Že pri tipovaní požadovaných položiek do systému spojenie častokrát padá, že linky sú preťažené. Že užívatelia programov neprešli dostatočným množstvom kvalitných školení. A tak som sa išiel pozrieť, ako pracujú s informačným systémom inde. Počul som od viacerých kolegov z OZ, že lesníci zo š.p. Vojenské lesy a majetky (VLM) majú po technickej i obsahovej stránke vynikajúco prepracovanú prácu s lesníckymi dátami.

Na Oddelení informačných technológií VLM v Kežmarku i priamo v teréne som sa po niekoľkých hodinách prezentácií, vysvetľovania a ukážok presvedčil, že je to skutočne tak. Že lesníci, obchodníci i manažéri majú v reálnom čase dokonalý prehľad o pohybe každého kubíka dreva od odvozného miesta až po konečného odberateľa. Že je na základe jednotlivých atribútov možné presne skontrolovať a určiť zodpovednosť lesníka, pracovnej skupiny alebo vodiča odvoznej súpravy za konkrétny problém s konkrétnou drevnou hmotou. Že štatistiky sledované podľa rôznych kritérií umožňujú lesníkom plánovať v porastoch na ich lesných obvodoch reálne výkony, ktoré v nasledujúcom roku skutočne zrealizujú. Že vierohodné dáta v systéme umožňujú v priebehu pár minút zareagovať na požiadavky zákazníkov.

Nehovoriac už o prínosoch práce s ge-

Jozef MARKO

ografickým informačným systémom, dostupným každému vojenskému lesníkovi. Lesníci si sami dokážu tvoriť podľa potreby dynamické vrstvy porastových, obrysových a katastrálnych máp, takže nemajú problém napríklad s bilancovaním kalamitných plôch v rôznych porastoch. Práca v trojrozmernom modeli im zasa výrazne uľahčuje efektívne vyznačovanie zväznic a približovacích línií v teréne. Dosahujú pritom presnosť meraní na 20 až 30 centimetrov. A to som spomenul iba niekoľko výhod. Jedno však majú všetky spoločné. Vychádzajú z potrieb, pripomienok a požiadaviek lesníkov a smerujú k tomu, aby mohli pracovať rýchlejšie a efektívnejšie. Administrátori systému mi na niekoľkých príkladoch dokumentovali, ako komunikovali s lesníckou prevádzkou a jednotlivé funkcionality a atribúty systému nastavovali po diskusiách s lesníckymi praktikmi tak, aby informačný systém lesníkom prácu zjednodušil.

Prepáčte, ak sa mýlim, ale v tomto zásadnom aspekte implementácie nového IS sme v našom podniku asi urobili najväčšiu chybu. Tí „hore“ a tí „dolu“ sa rozprávali, diskutovali a presviedčali príliš málo na to, aby si porozumeli. Na konštruktívny dialóg však nikdy nie je neskoro. Stačí naň ochota viac počúvať iných ako seba. Ale to predsa všetci vieme. A sme si azda aj stopercentne istí tým, že sa chceme dopracovať presne tam, kde sú už dnes naši kolegovia vo VLM. To je dosť dobrý základ na to, aby sme tento cieľ čo najskôr spoločne dosiahli. Ja tomu verím. A vy? ■

Prečo mám rada les

Magda Paveleková
herečka

Pochádzam z rovín od Levíc. Môj otec si tamojšiu krajinu a prírodu veľmi pochvaloval a vždy hovoril, že netreba bývať až tak vysoko, kde sú hory, lebo tam v tej tme vraj človek aj tak nič nevidí. Takto som bola teda vychovávaná. Potom som si zobrala manžela, ktorý les priam zbožňuje. A s ním som pochopila, čo znamená loziť po horách. Pamätám si, ako sme obidvaja chodili vždy s palicami, aj keď sme to vtedy ešte nepotrebovali. Hovorili sme si: Čo keď nás napadne nejaké divé zviera? Vždy sa nám potom ale stalo, že sme stretli nanajvýš nejakú malú veveričku alebo srnku a tá, akonáhle som sa jej celá natešená prihovarila, hneď utiekla. Zrejme mám taký neprijemný hlas, že sa ma tie zvieratá vždy zľaknú a ujdú (smiech).

Keď sme sa presťahovali do Bratislavy, les alebo lepšie povedané lesopark, mi dokonca dlhé roky nakúkal do spálne. Bývali sme vtedy pri bratislavskom Horskom parku a náš dom susedil priamo s lesom. Stačilo iba výjsť von, obuť si dobré topánky a hneď sme boli v inom svete... Lesa som si teda užila celkom dosť.

Na staré kolená som si však vytvorila nový, vlastný štýl chodenia do prírody a ten obľubujem čoraz viac. Idem s autom k lesu, vypustím vnukov a manžela a podľa čuchu im ukážem, kde sú hríby... Musím sa pochváliť, že mám na huby neskutočný nos a viem presne zistiť, kde rastú. Kým sa ostatní vrátia s plnými košíkmi, ja si sedím pekne v aute, otvorím si dvere, vyložím nohy a dýcham čerstvý vzduch... Snáď sa na mňa, milí lesníci, nebudete hnevať za to, že som už len takáto pasívna návštevníčka lesa, ale viete, musím si šetriť svoje nohy, pretože ich ešte budem potrebovať na javisku :-)

Hovorme s verejnosťou, očakáva to od nás

Od roku 2004 sme vstúpili do partnerstva so Slovenským rozhlasom. Každý druhý týždeň v relácii Rádiovíkend, vysielanej v sobotu ráno na okruhu Slovensko 1 alebo v piatok na okruhu Rádia Regina v relácii Popoludnie s Reginou sa poslucháči môžu zapájať do reklamnej súťaže štátneho podniku LESY SR. Témou súťažných otázok po uplynulých rokoch boli turistické zaujímavosti Slovenska, zastávky v Lesníckom skanzene alebo lesnícke chaty a prírodné zaujímavosti v ich okolí. Hlas kolegu Jána Mičovského je poslucháčom dobre známy a vždy prináša zaujímavé, podnetné informácie.

Predvianočné vysielanie rozhlasovej relácie popoludnie s Reginou, už tradične moderované redaktorkou Sylviou Hoffmannovou, prinieslo zadanie pre poslucháčov, napísať do SMSky svoj názor na to, prečo je dobre, keď lesníci komunikujú s verejnosťou. V záplave SMSiek (podľa neoficiálnej informácie zo Slovenského

Peter GOGOLA

rozhlasu ich prišlo bezmála tristo) sa poslucháči zhodli na tom, že je správne, že lesníci majú záujem komunikovať s verejnosťou v záujme ochrany lesov a prírody.

Z SMSiek, ktoré pani redaktorka Hoffmannová vo vysielaní citovala, ma najviac zaujali tieto:

- Je to prospešné pre obidve strany, informovaní ľudia sa k horám a prírode správajú s úctou a rešpektom
- Lesníci sú tí ľudia, ktorí najlepšie rozumujú životu lesa a my návštevníci lesa by sme práve týmto ľuďom mali najviac dôverovať.
- Komunikácia je potrebná, aby sa verejnosť oboznámila s prácou lesníkov, že to nie sú tí, čo len rúbu, ale čo sa o les starajú a chránia ho.
- Je to prínos pre prírodu na Slovensku, lebo jej ochrana má byť vecou, na ktorej záleží každému človeku.

Pointa je jasná: verejnosť vníma pozitívne našu snahu komunikovať. Je na nás, aby sme túto šancu nepremárnili. ■

Pomôcky: Akim, Kabo, ni- še, spam	Slovenská rádiolog. spoloč- nosť (skr.)	2. časť tajničky	spravil mladším	neže túlim	osved- čenie	3. časť tajničky sibírsky veľtok	mal povolené	nadanie	ešteže čo	začiatok dňa	osobné zámeno	predložka	4. časť tajničky	stupeň miocénu
chystal osnovu							predložka grécke písmeno			1000 kg nežiadaná e-mailová reklama	hudob- ný štýl vlnená látka			
prvý majiteľ zmenky									zamat (zastar.) značka selénu					
uskutoč- nený (sľub)									urob provizór- na stavba					zobraz- nie ľud- ského or- ganizmu
Pomôcky: Halas, Holiša, kaneta	rus. žen- ské meno zvislý sústruh					bitník nočný podnik								
krasokor- čuliarsky skok						časťica súhlasu hlava katolíkov				matka luhať				
cudzíe mužské meno					oddych, záhrada obuvnícke lepidlo					vyklenky (kníž. zastar.) žertva				
nemecká televízna stanica				rušilo stehy dutinka na priadzu						skr. našej býv. meny otravné látky (skr.)				
ut.infra (skr.)		úder nohou Řim (pöv.)				obuvníč- ky veľtrh v Brne relaxácia							sibírsky veľtok Sarmati	
stavebný stroj, skrejper							odpad pri výro- be cukru iba							
skratka výrazu ekono- mický					konec tajničky slovenský futbalista						literárny (skr.) skr. súhv. Delfin			
prelamu- jem								bež (expr.) lesná rastlina			venujeme ďali do ruky			
Pomôcky: karpát, Majoroš, remitent	taliansky prístav (Genova)	kozácky náčelník sužuje								vreckový nôž (nár.) český básnik				
kód ostrova Johnston			amster- dam. FK dotieravý hmyz				obec pri Lučenci opak pravej							
značka rumun- ských áut				citoslovce povzdychu opytov, zámeno			zmrznu- tá voda skoba							
navarená vrstva kovu								predizba kód Vati- kánu						
často opakoval														
začiatok tajničky														

Tajnička krížovky z januárového vydania Lesníka znie: „Už nie, lebo pred dvanástimi rokmi som sa za jeden z nich vydala“. Z úspešných lúštitelov sme tentokrát vyžrebovali **Gerharda Dernescha z Prievidze**. Víťazovi blahozeláme a posielame mu publikáciu Lesy a ľudia.

redakcia

Medveď zvolá všetky zvieratká na lúku, aby predniesol správu o činnosti:

„Za minulý mesiac bolo zabíjaných autami 156 žiab, 78 mačiek....

Poprosím myši vzadu, aby prestali robiť mexické vlny!!!“

Stretnú sa dvaja kamaráti lesníci, jeden z nich je zjavne „pod parou“.

- Nazdar kamarát, čo si oslavoval?

- Ále, vyšiel mi prvý článok...

- No nepovedz, ty píšeš do Lesníka?

- Nie, ja mám pásomnicu.

Žena kričí na svojho muža:

- Pre tie tvoje poľovačky vôbec nemá čas na deti!

- A to ti tých osem nestačí?!

„Aká bola svadba?“ pýtali sa chlapi horára po návrate z bratovej svadby v Detve. „Vydarená, aj nevesta sa bila!“ odvetil horár.

Vyberie sa poľovník na poľovačku, sedí na posede a je preveliká zima. Po chvíli si celý skrehnutý rozmyslí, že ide domov. Potichučky sa vyzlečie a vkľzne k svojej žene pod vyhriatu perinu.

Rozospatá žena sa k nemu pomaly oťáča a pýta sa ho: „no čo, ako bolo?“

Muž odpovedá: „je tam hrozná zima -18“ a ona na to: „no vidíš a ten môj somár išiel na poľovačku“....

Horár sa vrátil z návštevy syna v Kanade a chlapi v krčme sa ho vypytovali, či je skutočne život kanadského drevorubača taký ťažký ako sa povráva. On im vysvetlil, že je to len porekadlo, ktoré vzniklo na základe príhody, že drevorubača naháňal statný grizly a keď dobehol k hlbokkej rokline pomyslel si, že je už stratený. Vtedy zbadal vyvrátený strom cez roklinu, po ktorom sa začal opatrne presúvať na druhú stranu. V polovici sa obzrel a videl, že grizly lezie za ním a keď zbadal, že aj odedu lezie oproti nemu ďalší grizly, začal sekeru do stromu, sadol si a povzdychol: „Ťažký je život kanadského drevorubača!“

Zozbieral: **Julo Burkovský**

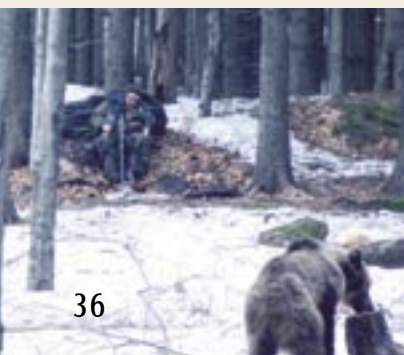

Doslova husársky kúsok sa podaril lesníkom spod Poľany: natočiť dokument s detailnými zábermi medveďa.

„Opatrný medveď sa poneviera obďaleč, ale stále sa mi nedarilo dostať sa k nemu bližšie. Nakoniec som zistil, že keď predstieram spánok, chlpáčovi to dodá odvahy a zo zvedavosti príde úplne blízko, doslova na dosah ruky – alebo laby“ povedal autor filmu.

Vďaka odvahe a schopnosti predstierať hlboký spánok a chrápanie vznikol unikátny film, ktorý bezpochyby získa vavriny víťazov v súťažiach amatérskych filmov o prírode. ■

Rubriku pripravuje: **Ferko Tárjako**

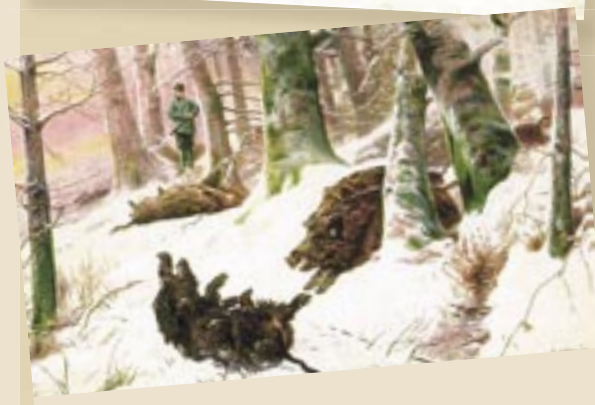
Filokartia

Zberateľská vášeň je stará asi ako ľudstvo samo. Predmetom zberateľského záujmu sú často veci každodennej potreby. Obzvlášť tie, ktoré majú nejakú estetickú hodnotu. Tak sa predmetom zberateľskej vášne stali poštové známky, odznaky, mince, bankovky, podpivníky, cestovné lístky a v neposlednom rade i pohľadnice. Záluba v zbieraní pohľadníc (odborne označované ako „filokartia“) je dnes, viac ako sto rokov od zrodu prvej pohľadnice, uznávanou zberateľskou disciplínou.

V seriáli o filokartii predstavíme stručnú históriu pohľadnice. Zameriame sa na pohľadnice s námetmi poľovníctva, lovu a zveri. Ako zdroj vyobrazení historických pohľadníc nám poslúžila publikácia **LOVU ZDAR!**, ktorá obsahuje reprezentatívny výber 400 pohľadníc z obdobia od 90. rokov 19. storočia do polovice 20. storočia.

Pohľadnice pochádzajú zo zbierky Ing. Jiřího Dorta. Knihu v roku 2006 vydalo nakladateľstvo Lesnická práce.

Zájemci o publikáciu si ju môžu objednať na adrese:
**LEŠTÁCHOVO
 KNÍHKUPECTVO
 - Dušan Leštách,
 Námestie SNP č. 4
 960 01 Zvolen**

FILOKARTIA
 Zbieranie starých pohľadníc

Poľovnícky receptár

Jelenia sviečkovica na rošte s domácimi knedľami

Suroviny: (rozpis na 4 porcie)
800 g jelenej sviečkovice, 2 dl červeného vína, šampiňóny, zelenina, bobkový list, 1 cibuľa, celé čierne korenie, horčica, vegeta, soľ

Šampiňónová omáčka:

¼ kg šampiňónov, 1 malá cibuľa, mäsový vývar z kocky, 1 kyslá smotana, 1 sladká smotana, trocha citrónovej šťavy, trochu oleja, korenie, soľ

Brusnicová omáčka:

1 malý brusnicový kompót (mrazené brusnice), 1 dl červeného vína, bobkový list, trocha citrónovej šťavy

Domáca knedľa:

4-5 krajcov staršieho chleba, 200 g krupice, 1 vajce, mlieko, petržlenová vňať, soľ

Postup:

Z vína, šampiňónov, zeleniny, cibule a korenia pripravte marinádu. Naložte do nej mäso a nechajte 24 hodín odstáť na chladnom mieste. Mäso vyberte, posypte vegetou, potrite horčicou a grilujte z oboch strán. Podávajte so šampiňónovou omáčkou, domácou knedľami a s brusnicovou omáčkou.

Šampiňónová omáčka:

Cibuľku pokrájajte a na oleji do sklovita poduste. Pridajte pokrájané šampiňóny, zalejte vývarom a duste do mäčka, kým voda nevyvrie. Pridajte smotanu, ochuťte soľou a korením. Pred podávaním ochuťte citrónovou šťavou.

Brusnicová omáčka:

Dajte variť víno, brusnice a bobkový list. Varte, kým sa brusnice mierne nerozpadávajú. Pred podávaním ochuťte citrónovou šťavou.

Domáca knedľa:

Starší chlieb namočte do mlieka a nechajte ho rozmočiť. Pridajte vajce, krupicu, trochu posekanej petržlenovej vňate, soľ a vypracujte cesto. Z cesta ušľajte šúľok, zabaľte ho do utierky a varte do mäčka. ■

Dobrú chuť!

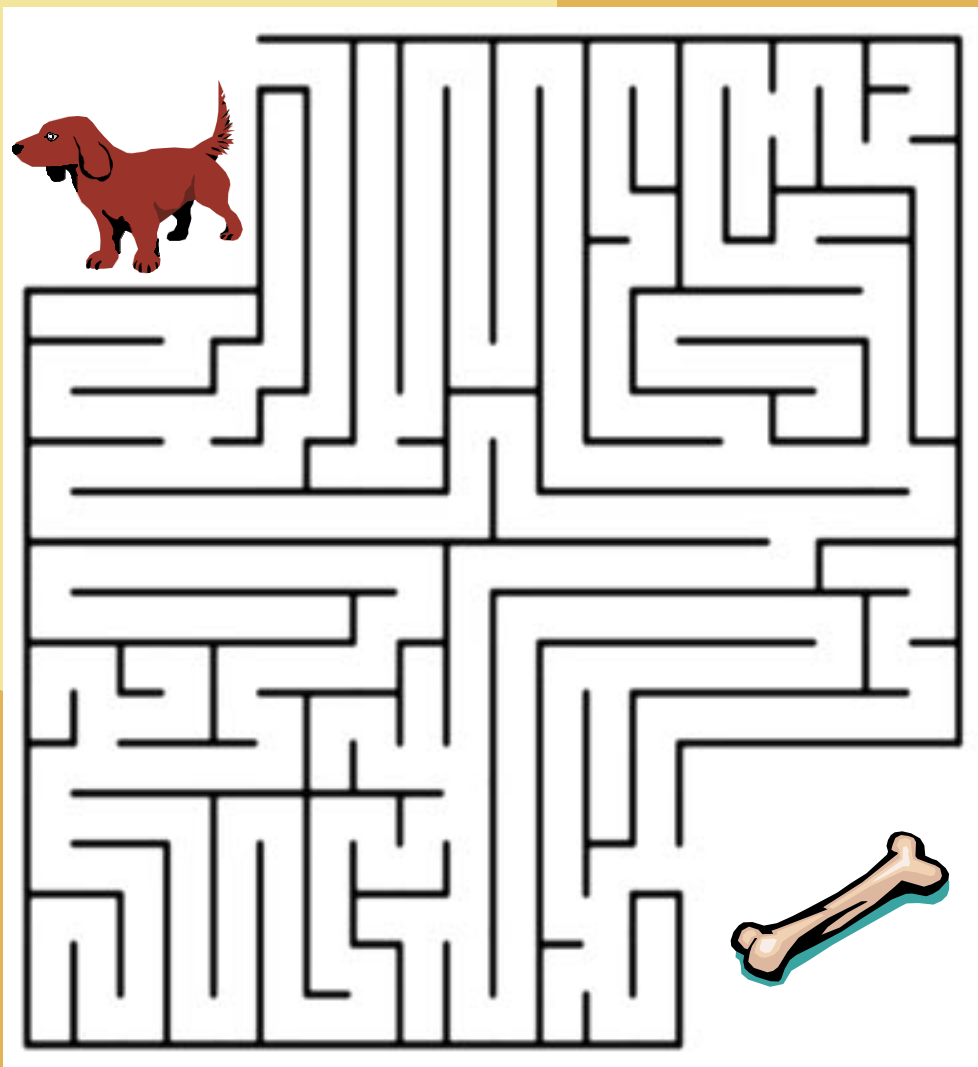

1. Hádanky

Prišiel k nám hosť,
spravil nám most.
Bez sekery, bez dláta,
a predsa je pevný dosť.
Čo je to?

(zərw - pəj)

2. Bludisko

Pomôž Brokovi nájsť cestu ku kosti.

Ahoj kamaráti,
pošlite mi správne
odpovede. Jedného
riešiteľa odmením
darčekom.

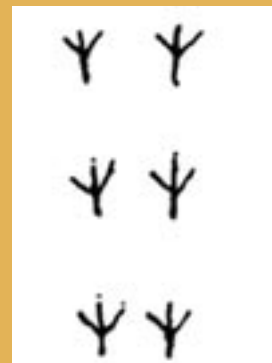
Zo strechy visí
lízatko,
môžeš si ho odlomiť
zadarmo.
Nie je síce sladké,
len studené, hladké.
Vykúzlil ho mráz.
Čo je to?

(cencúř)

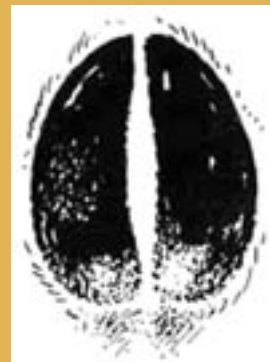
3. Stopy

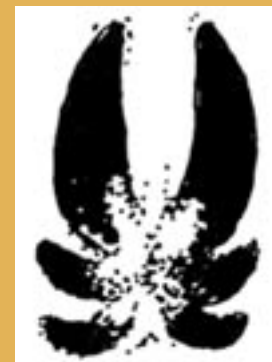
(bažant)

(vrabec)

(jeleň)

(kanec)

(liška)

Za správne odpovede pošlem jednému z vás odmenu – hlavolam Múdry povrázok.
Ahoj a dovidenia nabudúce!

Vaša veverička **Ryška**

Kalendár podujatí

31. január

Etudy z dreva IX – Drevené hračky Vernisáž výstavy

Lesnícke a drevárske múzeum, Zvolen
(výstava potrvá do 31. marca 2008)

2. február

Novoťské furmanské dni IV. ročník Agropenzión Novoť, OZ Námestovo

5. – 10. február

JAGD & HUND 2008

27. medzinárodný veľtrh pre lov,
kynológiu a športové rybárstvo
Dortmund, Nemecko

11. február

Výročie zaznamenania slovenského teplotného rekordu (-41,0 °C) Odhalenie Významného lesníckeho miesta

ES Víglaš, OZ Kriváň

17. - 21. február

Old forests, new management: conservation and use of old-growth forests in 21st century Starý les, nový systém obhospodarovania: ochrana a využitie rubných porastov v 21. storočí

konferencia

Hobart, Tasmania, Austrália

Životné jubileá

FEBRUÁR 2008

50 rokov

Víglaský Jozef, nar. 4. 2. 1958, vedúci
LO, LS Tríbeč – OZ Topoľčianky

Ing. Mlynarčíková Darina,
nar. 23. 2. 1958, vedúca obchodu
a logistiky – OZ Žilina

Rakytová Jozefína, nar. 24. 2. 1958,
technik, LS Turčianske Teplice – OZ Žilina

Ing. Balko Peter, nar. 2. 2. 1958, vedúci
LS, LS Zákamenné – OZ Námestovo

Brenkus Timotej, nar. 4. 2. 1958, vedúci
LO, LS Michalová – OZ Čierny Balog

Ing. Šandor Dušan, nar. 17. 2. 1958,
technik, LS Krám – OZ Čierny Balog

Čillík Vladimír, nar. 13. 2. 1958, vedúci
LO, LS Staré Hory – OZ Slovenská Lupča

Ing. Bartoš Henrich, nar. 24. 2. 1958,
vedúci LO, LS Jalná – OZ Žarnovica

Ing. Zimmermann Jozef,
nar. 25. 2. 1958, referent pre pestovanie
a poľovníctvo – OZ Žarnovica

Ing. Krivánska Anna, nar. 22. 2. 1958,
technik živočíšnej výroby, ekonóm,
SCHK Dobšiná – OZ Revúca

Ing. Kováčová Anna, nar. 28. 2. 1958,
finančník – OZ Košice

Potanovičová Anna, nar. 3. 2. 1958,
hlavný účtovník – OZ Bardejov

60 rokov

Pítek Emil, nar. 24. 2. 1948, technik,
LS Čadca – OZ Čadca

Vojtko Kubanda Emil, nar. 22. 1. 1948,
technik, LS Červená Skala – OZ Beňuš

Rybár Július, nar. 7. 2. 1948, vedúci LO,
LS Kyslínky – OZ Kriváň

Drančák Milan, nar. 4. 2. 1948, vedúci
LO, LS Stropkov – OZ Vranov n/Topľou

Riško Milan, nar. 25. 2. 1948, vedúci LO,
LS Humenné – OZ Vranov n/Topľou

Odchod do invalidného dôchodku

Ing. Jakubec Jozef, nar. 12. 5. 1954,
ťažbár, LS Podhájska – OZ Palárikovo

Odchod do predčasného
starobného dôchodku

Hraška Milan, nar. 10. 8. 1947, vedúci
LO, LS Podhájska – OZ Palárikovo

Odchod do starobného dôchodku

Gilan Milan, nar. 22. 2. 1946, vedúci LO,
LS Nitrianske Pravno – OZ Prievidza

Švantner Matej, nar. 17. 2. 1946, vedúci
LO, LS Krám – OZ Čierny Balog

Šmelko Milan, nar. 13. 2. 1946, vedúci
LO, LS Nižná Slaná – OZ Rožňava

Ing. Helena Turská

- 41 °C

VÝZNAMNÉ
LESNÍCKE
MIESTO

Ján MIČOVSKÝ

11. februára 1929 bol zaznamenaný doposiaľ neprekonaný klimatický rekord Slovenska, keď bola vo Vígľaši nameraná teplota mínus 41,0°C. Návštevník pátrajúci v obci po podrobnostiach sa doposiaľ veľa nedozvedel. To však už neplatí. V deň 79. výročia rekordu odhalili LESY SR, š.p. v obci informačnú tabuľu, ktorá popisuje miesto a okolnosti historického merania. Lesníci mali na takúto aktivitu dobrý dôvod – rekordný mráz bol zaznamenaný na pracovisku vtedajších Československých štátnych lesov a majetkov.

Informačnú tabuľu za zvukov lesníc a prítomnosti niekoľko desiatok odborníkov z oblasti lesníctva a klimatológie odhalil generálny riaditeľ podniku Jozef Mindáš spolu so známym meteorológom Petrom Jurčovičom.

Súčasnou podujatia bolo aj meranie aktuálnej teploty na pôvodnom mieste. V priamom rozhlasovom prenose tak urobil Peter Jurčovič. Stretnutie pokračovalo prezentáciou, na ktorej zazneli ďalšie zaujímavé fakty spojené s mrazivou zimou 1928/29, ktorá trhala nielen potrubia či kolaje, ale aj stromy. Okrem iného sa účastníci dozvedeli, kde presne bol rekord nameraný. Existovali totiž dve stanice štátnych lesov - zrážkomerná vo Vígľaši a meteorologická v Pstruši. Hoci v pamätný deň bol ráno o siedmej hodine mráz o dve desatiny väčší vo Vígľaši, slovenský pól mrazu bol pomocou indexového teplomeru nameraný niekedy nad ráno v Pstruši.

„Som rád, že sa lesy rozhodli pripomenúť veľký mráz, myslím, že Vígľaš si takúto pamiatku zaslúži. O mieste namerania rekordu sa u nás v obci často diskutovalo, vďaka lesníkom, ktorí preštudovali archívy

to teraz už vieme naisťo“, povedal Pavol Výboh, starosta obce.

Podujatie, o ktoré prejavilo záujem aj mnoho novinárov, úspešne pripravili kolegovia z Kriváňa. Na území ich závodu tak pribudlo prvé „významné lesnícke miesto“. Keď pôjdete cez Vígľaš zastavte sa tam, spoznáte ďalšiu stránku bohatej lesníckej histórie.

Meteorológ Peter Jurčovič

